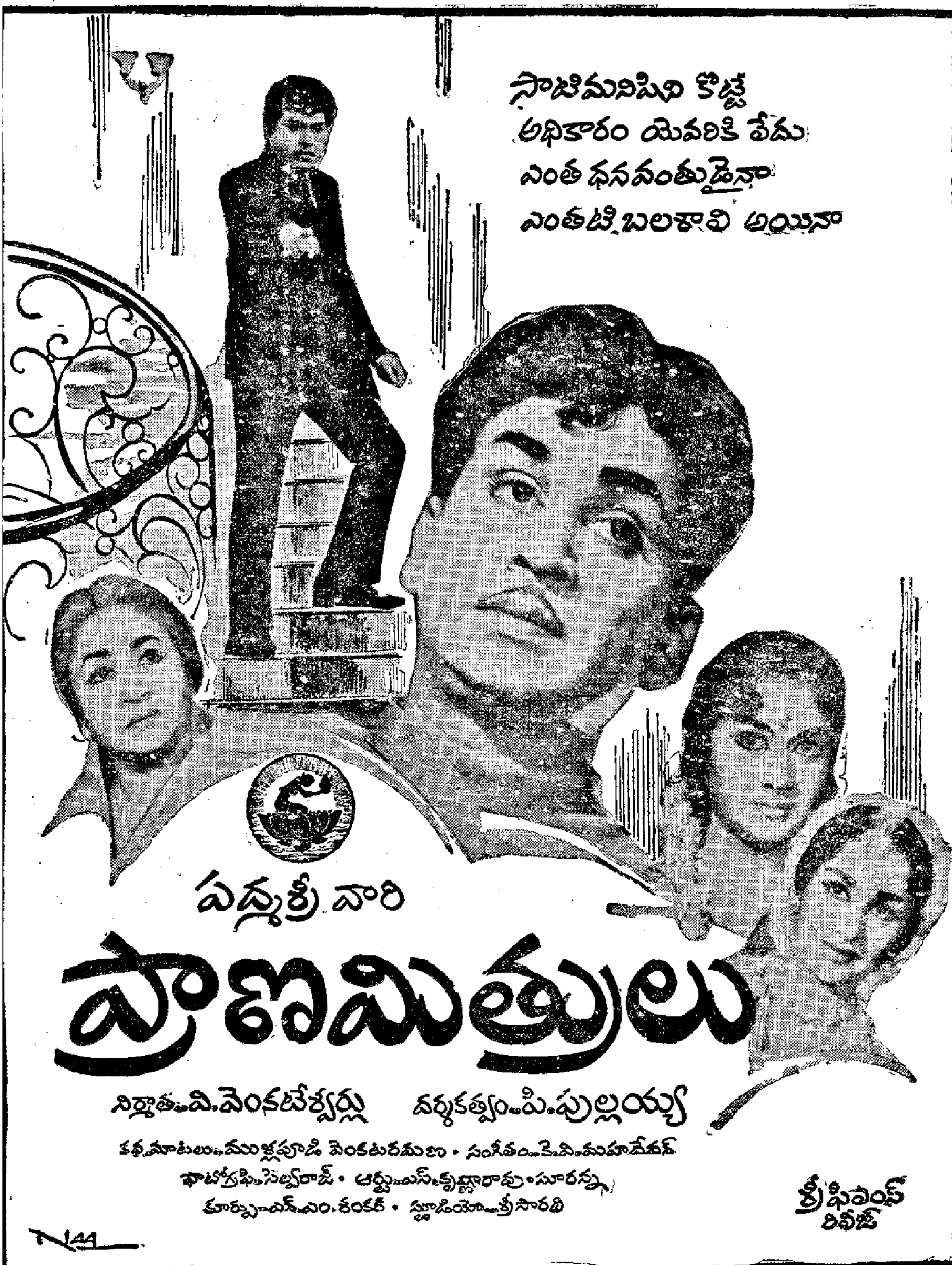
ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

5-5-67

40 పైసలు

సాటిమనిషిని కొట్టే
అధికారం యెవరికి లేదు
ఎంత ధనవంతుడైనా
ఎంతటి బలశాలి అయినా
పద్మశ్రీ వారి
ప్రాణమిత్రులు
నిర్మాత: వి. వెంకటేశ్వర్లు
దర్శకత్వం: పి. పుల్లయ్య
కథ, మాటలు: ముళ్లపూడి వెంకటరమణ • సంగీతం: కె.వి. మహదేవన్
ఫొటోగ్రఫీ: సెల్వరాజ్ • ఆర్టు: యస్. కృష్ణారావు, సూరన్న
కూర్పు: యస్.ఎం. శంకర్ • స్టూడియో: శ్రీ సారథి
శ్రీ ఫిలింస్ రిలీజ్

ఉత్తరాలు

వ్యాసాలు

శ్రీ వి.ను.గారి బేగం హజ్రత్‌మహల్ వ్యాసం చదివాను. రచయితగారు కేవలము ఒకవైపు మూల దృష్టితో చూచారేగాని, కొన్ని విషయములను సమగ్ర దృష్టితో పరిశీలించకపోవడమటుంచి, వారి వ్యాసము సత్యానికి, న్యాయానికి చరిత్రకు భిన్నముగా నున్నదని నా గట్టి అభిప్రాయము.

"స్వదేశాభిమానంతో", "స్వతంత్ర రాజ్యం" కొరకు, ఆంగ్లేయుల "దాస్య శృంఖల" నుండి భారతదేశమును విముక్తి చేయడానికి బేగం హజ్రత్ మహల్‌గానీండి, ఆమాటకు వస్తే బహదూర్‌షా గానీండి, నానాసాహెబ్‌గానీండి, ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయితో సహా పోరాడారని పొగడటం చరిత్ర తెలిసిన వారికి, ప్రముఖ భారతీయ చరిత్రకారుల అభిప్రాయములను చదివినవారికి విస్మయం గలిగించక మానదు. కారణం, పై చెప్పబడిన వారెవరూ స్వాతంత్ర్య సాధనకు కృషి చేసిన వారు కాకపోగా, ఎవరికి వారు స్వప్రయోజనాలతోను, స్వలాభములతోను అధికార దాహం కొరకు పోరాడిన వారే? బేగం తన భర్త నవాబ్ వజీద్ ఆలీని బ్రిటిష్ వారు ఖైదు చేసి అయోధ్య రాజ్యాన్ని హస్తగతము చేసికొన్నారని, పీష్వా బాజీరావు దత్తకుమారుడు నానాసాహెబ్ తన భరణము కోల్పోవడం వలనను, బహదూర్‌షా తన మొగలాయి "సామ్రాజ్యము మట్టిపాలు కావటంవలనను, ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయి తన దత్తపుత్రుడు నిరాకరించబడుట వలనను తిరుగబడిన వారేకాని, మరే యితర కారణాలు వీరిని ప్రోత్సహించనూలేదు, ఆవేశించనూ లేదు. ఒక్క వి. పి. సావార్కర్ తప్ప, మరే యితర భారతీయ చరిత్రకారులు—డా. మజుందర్, డా. ఎస్. ఎన్. సేన్, డా. ఈశ్వరీప్రసాద్, డా. బేణీ ప్రసాద్ ముఖర్జీ, తారాచంద్—ఎవరూ ఈ తిరుగుబాటును మెచ్చలేదు. పైగా వీరి స్వప్రయోజన దృష్టిని తీవ్రముగ ఖండించినారు మన స్వర్గీయ ప్రధాని శ్రీ జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ కూడ ఈ తిరుగుబాటును స్వాతంత్ర్య సమరముగ వర్ణించలేదు, కీర్తించలేదు. "డిస్కవరీ ఆఫ్ ఇండియా"లో దీనినొక "ఫ్యూడల్ రివోల్ట్" (సంస్థానాధీశుల తిరుగుబాటు) గా చిత్రీకరించారు.

రచయితగారు బేగం హజ్రత్‌మహల్ సేవలను బ్రహ్మాండముగ సుగ్గడించడము అసమంజసము, అసహజము, అనుచితము. ఎందుచేతనంటే అయోధ్య నవాబుల పరిపాలనలో ప్రజలు పడిన పాట్లు మరే యితర సంస్థానాధీశుల కాలములోనూ, వినిగాని అనుభవించిగాని యుండలేదని చరిత్ర తెలుపుతుంది. బేగం హజ్రత్ భర్త నవాబ్ వజీద్ ఆలీ విలాస పురుషుడు, విషయలోలుడు. ఈయన పరిపాలనలో (1819–54) ప్రజలు అధికారుల క్రౌర్యానికి **బలి** అవుతున్నా, దారిద్ర్యముతో మలమలమాడి, చితికి, చీకాకుపడిపోతున్న నవాబ్‌కు "చీమ కుట్టి"నట్లు కూడ తోచలేదు. లార్డ్ బెంటింగ్, లార్డ్ ఆక్లాండ్, లార్డ్ హార్డింజు మందలింపులు గాని, లార్డ్ డల్‌హౌసీ బెదరింపులుగాని ఇతనిని కదల్చ లేకపోయాయి. చివరకు సర్వప్రజల అభిమతంతో అయోధ్యను స్వాధీనపరచుకొనే ముందు, ప్రజల కష్టనష్టములను పరిశీలించేందుకు డల్‌హౌసీ యిద్దరు ప్రతినిధులను పంపారు. వీరిలో స్లీమన్ ప్రజల పరిస్థితిని అతి "శోచనీయము" గ పేర్కొన్నారు. ఆ తర్వాత **రవుట్‌రాయ్ తన నివేదికలో** యీ విధంగా వ్రాశారు—"నో పెన్ కుడ్ ఫెయిత్‌ఫుల్లీ డిస్క్రైబ్ ది సిన్స్ ఆఫ్ ది అప్రెసర్స్ ఆర్ ది మిజరీ ఆఫ్ ది అప్రెస్డ్"(బాధించే వారి పాపాలనుగాని, బాధితుల దైన్యాన్ని గాని ఏకలమూ వర్ణించి న్యాయం చేకూర్చలేదు.) ఇది ఎవర్ని వదిలించదు చెప్పండి? చరిత్రను ఎవరు కాదనలేరు, విస్మరించనూ లేరు!

పైగా, శ్రీ వి. ను. గారు చెప్పినట్లు గాక, సామాన్య ప్రజలు ఎవరూ, ఎక్కడా ఒక్క అయోధ్యలోనే కాకుండా, మిగతా చోట్ల భాగము పంచుకోలేదని చాలమంది చరిత్రకారుల అభిప్రాయం. కావుననే ఒక ప్రఖ్యాత బ్రిటిష్ పరిశీలకుడు శ్రీ రస్సెల్ పల్లెలమధ్య ప్రజల మధ్యన ఢిల్లీనుంచి కాన్పూరు వరకు సురక్షితముగ చేరుకున్నాడు. నిజంగా, సామాన్య ప్రజలే సహకరించి వుంటే చరిత్రను మరొక విధంగా చదువవలసి వచ్చి వుండేది. శ్రీ బిపిన్ చంద్ర

తప్పక చూడండి

నెల్లూరు జిల్లా: మాధవీ పిక్చర్స్, (జ్యోతి రిలీస్) * గుంటూరు జిల్లా: విశ్వశాంతి డిస్ట్రిబ్యూటర్స్ (విజయవాడ-3)

ఉత్తరాలు

పాల్ వంటి ప్రముఖ దేశభక్తులు ఒక చోట చులా అన్నారు. అసలు తిరుగుబాటు, మా బెంగాలీలను ఆవరించవేలేదు. పైగా తిరుగుబాటు అణచివేతను, మళ్ళీ ఏర్పడనున్న స్థిర ప్రభుత్వాన్ని ప్రజలందరూ ఏకకంఠముతో ప్రస్తుతించారు."

కారణం? శతాబ్దాలుగా భారతదేశ ప్రజలు ఈ రాజుల, మహారాజుల, సుల్తానుల, నవాబ్, బేగముల, జమీందారుల, జాగీర్దారుల పరిపాలనలో అస్థిరత్వానికి, అరాచకానికి, అమానుషానికి, కసాయి వాండకు గురి కావడమేనని వేరే చెప్పనవసరం లేదు. ఒకవిధంగా, ఈ తిరుగుబాటు అణచివేత మనకు కోరని వరమని నా గట్టి నమ్మకం. లేనిచో నేటి మన ప్రజాజీవనము, ప్రభుత్వము ఏకత్వము, ఒక్కటేమిటి మన మనుగడకే అలంబన వుండేది కాదనడం ముమ్మాటికీ సత్యం! మీరేమంటారు?

"ఒక పాఠకుడు"
పుల్లంపేట.

* * *

24—3—67 ఆంధ్రసచిత్ర వార పత్రికలో ప్రచురితమైన గలి విజయలక్ష్మి గారి 'నాకు తెలిసిన అమెరికా' నాకేది తెలియనిది తెలియచేసింది. ఇటువంటి వ్యాసాలను విదేశాలలో వుండు సోదర సోదరీ మణులు కొంగ్రొత్త విషయాలతో వ్రాయమని నా అభిమాన పత్రిక ఆంధ్ర సచిత్ర వార పత్రిక ద్వారా మనవి చేసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి జమునా రమణా రావుగారి 'నా విదేశ యాత్ర'లో "మాడమ్ టుస్సాట్స్ వాక్స్‌మ్యూజియమ్" చూసి, కథ అద్దం తిరిగిన చైనాలో తిరిగి లోకం పోకడలో పడ్డాను.

కాళహస్తి శివరామయ్య (కిల్నారు)

సీరియల్

"సుప్రభాతం" సీరియల్ మొదట్లో అంతపట్టు త్వం లేకపోయినప్పటికి రానురాను బాగాభావుంది. ముగింపు మరీ బావుంది.

కమ్మిల శాయాదేవిర (శైకలూరు)

కథలు

"కుక్కగొడుగులు" కథ చాలా బాగున్నది. "అరుణోదయం" కథకూడా బాగున్నది. కాని 47వ పేజీలో "తరువాత పది నిమిషాలకు— రాజశేఖరం కారులో ఎక్కికూర్చున్న తరువాత"— అని వున్నది. అదే పేజీలో "బాళ్ళ బండిలో షికారుపోయినట్లు వ్రాసినారు. మరి కారు, బండి రెండు ఒకటేనా? ఇక్కడ అచ్చుపొరబాటు బడినదని అనుకుంటాను.

వేడిసెట్టి మధుసూధనరావు (ఖరగ్‌పూరు)

అచ్చుపొరబాటుకాదు— సం॥

* * *

"కుక్కగొడుగు" కథ చదివిన పిమ్మట వ్యవసాయ శాస్త్ర విద్యార్థిగా ఈ క్రింది మానవ చేయడం, నా విధని భావిస్తున్నాను. రచయిత పసారం పార్థసారథిగారు కథను వాస్తవానికి దగ్గరగానే వ్రాశారు కానీ పేరు సరైనది గాదు. నేను "కుక్కగొడుగు" అనే పేరుతో ఇంతకు క్రితం రెండు మూడు కథలు చదివాను. ఈ కథలన్నిటిలోనూ "కుక్కగొడుగు"ను ఒక నిరర్థకమైన జీవిగా వ్యక్తపరిచారు. కానీ కుక్కగొడుగులలో కూడ తగు పోషక పదార్థములను కలిగి మానవునికి ఆహారంగా ఉపయోగపడేవి మరియు విషముతో కూడుకొని అపాయకరమైనవి కూడా వున్నవి. యూరోపు ఖండంలో చాల దేశస్తులకిది ముఖ్యాహారము. భూమికి ఎరువుగా వాడవచ్చును. ఇంకా వ్రాయాలంటే ఒక పెద్ద వ్యాసం వ్రాయగలను. కుక్కగొడుగు ఎంతమాత్రం నిరుపయోగం కాదు. కొద్ది కాలంలోనే మనం దీనిని కూడా ముఖ్యాహారంలో చేర్చవలసి వస్తుంది.

ఈ ఉత్తరం ద్వారా రచయితలు, రచయిత్రులు కుక్కగొడుగు విలువను గుర్తిస్తారని నా ఆశ.

ఒక వ్యవసాయ శాస్త్ర విద్యార్థి, భువనేశ్వర్.
(ఒరిస్సా)

* * *

అరుణోదయం అన్న కథలో రచయిత ఒక చోట (14-4-67 పత్రికలో) కథాగమనాన్ని ఆపి వివిధ పాత్రల గురించి సింహావలోకనం చేస్తూ, ముందు జరుగబోయే దానిని గురించి ప్రస్తావిస్తూ కొన్ని ప్రశ్నలకు సందేహాలకు అడుగకుండానే సమాధానాలు వ్రాస్తూ ఒక ప్రశ్నవేసి దానికి సమాధానము లేదంటాడు. ఒకనాడు అరుంధతి రాజశేఖరన్ని ఏవగించుకొని తర్వాత అతన్ని హృదయపూర్వకంగా ఆహ్వానించి ఆదరించి ఎందుకు ఆత్మీయుడుగా చేసుకుంది?— అనేది ప్రశ్న. దీనికి జవాబు దొరకడం సాధ్యం కాదంటాడు రచయిత. కాని నా ఉద్దేశ్యంలో యింతవరకు గడిచిన కథయే దానికి స్పష్టంగా సమాధానం చెప్తుంది. ఒక్కమాటలో సమాధానం చెప్పాలంటే మార్పుకి కారణం అరుంధతి పశ్చాత్తాపం మాత్రమే. తాను అజాగ్రత్తగా కారు నడుపుట మూలంగా ఏర్పడిన ప్రమాదంలో రాజశేఖరం కాలు కుంటుపడటం తర్వాత యవ్వనపు పొంగులో అతన్ని నిరాకరించినప్పటికి తానే స్వయంగా భర్తను పోగొట్టుకొని కష్టాలను కళ్ళ జూచినప్పుడు గత జీవితం స్మృతిలో మెదలి పశ్చాత్తాపపడటం సహజం. నాకు తెలిసినంతవరకు యింతకంటె వేరే కారణమేది ఉండబోదు.

—పి. పుష్పవేణి (చెన్నరావుపేట)

ఎందుకు

"ఎందుకు?" శీర్షిక చాలా బాగుంటోంది. 10—3—67 సంచికలో "రచయిత్రి కథ" నామనస్సుని కలత పరచింది. ఇందులోని సంఘటనలు ప్రతి రచయితకు అనుభవంలోనివే కొన్నైననే. పాఠకుడిగా నేను మాత్రం ఆ కథను కథగానే భావిస్తాను తప్ప రచయిత్రి జోలికిపోను. శ్రీమతి పరిమళా సోమేశ్వర్‌గారికి నా అభినందనలు.

కొమ్మూరి ధమెందర్ (గుడివాడ)

ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక

వ్యవస్థాపకులు :
దేశోద్ధారక కాశీనాధుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

శుక్రవారం : 5-5-'67
ప్లవంగనామ సం॥ చైత్రమాసం బహుళ ఏకాదశి

సంపుటము : 59 సంచిక : 34

స్థాపితము :
1908

ముఖ్య సంపాదకుడు :
శివలెంక శంభుప్రసాద్

సంపాదకుడు :
శివలెంక రాధాకృష్ణ

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము
7. జంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు-1

పోస్టు ద్వారా

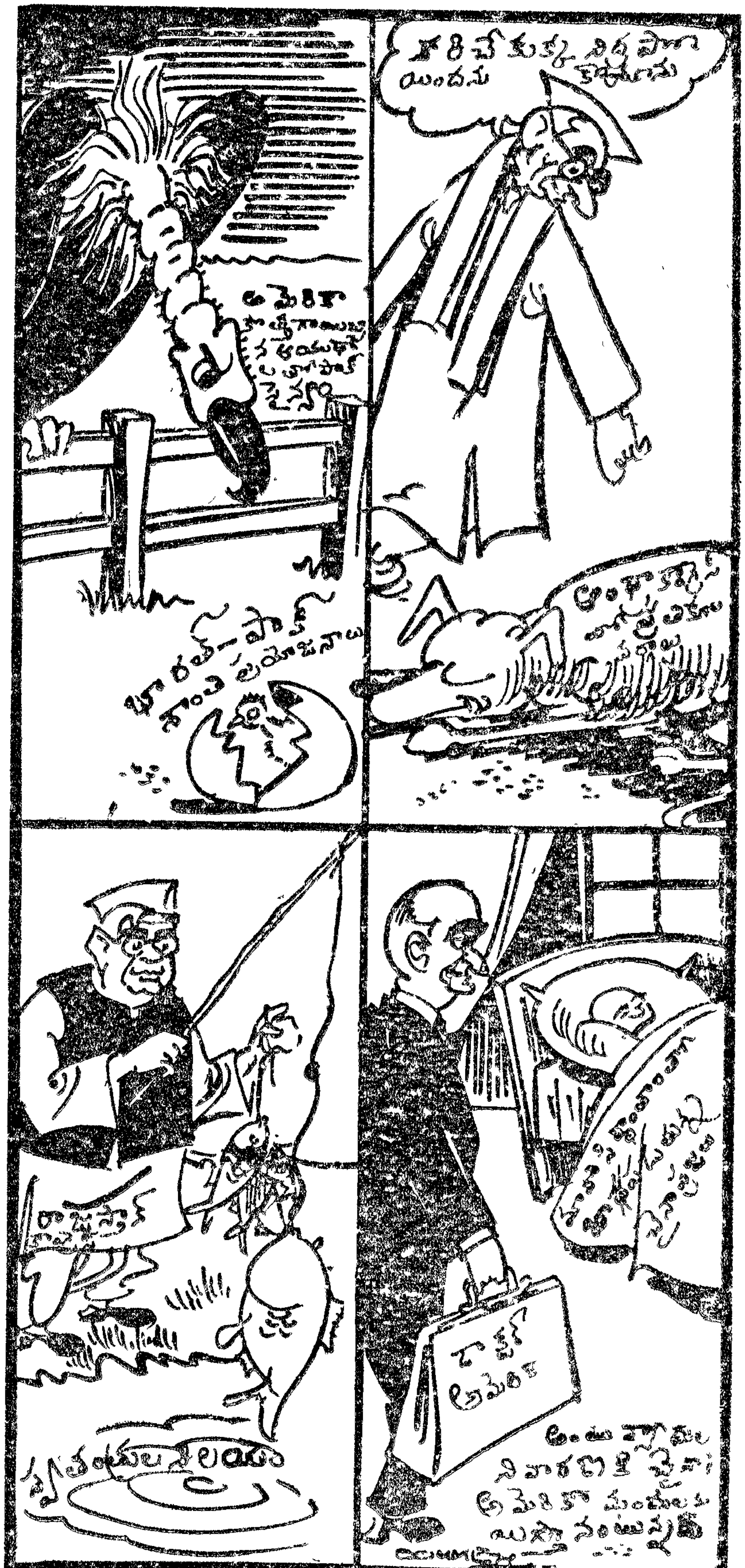
సంవత్సర చందా	22.40
6 మాసముల చందా	11.20
3 మాసముల చందా	5.60
విడిప్రతి	0.40

ఇతరదేశాలకు
ఓడమీద (Sea Mail)

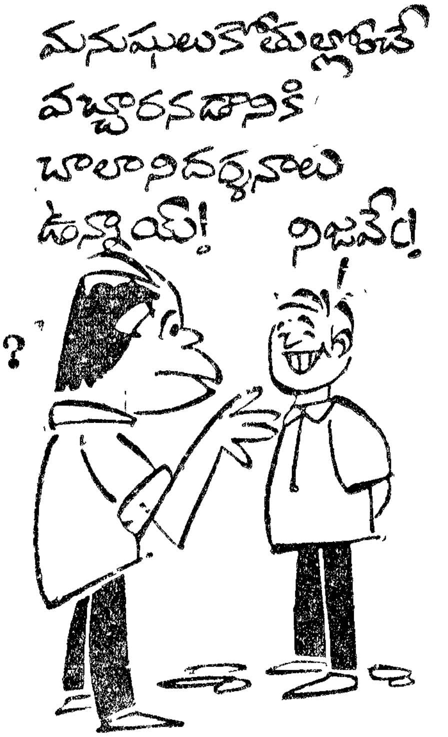
సంవత్సరపు చందా	42.00
అర్ధసంవత్సర చందా	21.00

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం : 'హంతకుని హత్య'లో
కె. ఆర్. విజయ.

మన పూర్వీకులలో ఎవరెవరు?

(పరిణామ సిద్ధాంతం ప్రకారం మానవుడి ముందు ఎన్నో రకాల జంతువులు ఉండి ఉండవచ్చు. కాని 'అసలయిన మానవుడు' భూమి మీద ఎంత కాలంగా ఉన్నాడు? ఇటీవలే కెన్యా (తూర్పు ఆఫ్రికా) లో దొరికిన అవశేషాలని శాస్త్రీయంగా పరీక్షిస్తే మానవుడి 'చరిత్ర' 2 కోట్ల సంవత్సరాలని మించగల దనిపిస్తోంది.

ఒకప్పుడు ఒక రకం కోతి, ఒక రకం మానవుడు ఉండేవారు. వారి మధ్య సంపర్కం ఉండేదా? మానవుడికీ, కోతికీ 'ఉమ్మడి పూర్వీకుడు' ఒకడు ఉండేవాడా? ఈ కింది వ్యాసంలో జాన్ న్యాయెల్ కొన్ని సమాధానాలని పరిశీలిస్తారు.)

* * *

జనవరిలో సుప్రసిద్ధ మానవ శాస్త్రజ్ఞుడు డా. లూయిస్ లీకీ ఒక ప్రకటన చేశాడు. 2 కోట్ల సంవత్సరాల ముందు జీవించిన 'మానవుడి — వంటి' ప్రాణుల అవశేషాలు కనిపెట్టానన్నాడు. అంటే, ఇంతకి ముందు తెలిసిన మానవుడి వంటి ప్రాణులకన్నా ఇవి (లేక వీరు) 60, 80 లక్షల సంవత్సరాల ముందు వున్న మాట.

ఈ రకం 'మానవుడి'కి 'కెన్యా పిథికానస్ ఆఫ్రికానస్' అని పేరు పెట్టారు. ఈ ప్రాణి అవశేషాలు పళ్ళు, దవడ ఎముకల శిథిలాలు మాత్రమే. చనిపోయిన తర్వాత శవాలను జంతువులు నమిలి తినటం వల్ల చిన్న చిన్న శిథిలాలు మాత్రమే మిగిలి ఉంటాయని డా. లీకీ అభిప్రాయం.

దానినిబట్టి మానవుడి పూర్వీకుల నివాసం గురించి కొత్త సిద్ధాంతాలని ప్రతిపాదించవలసి వస్తుంది. పాత సిద్ధాంతం ప్రకారం మానవుడి ఈ పూర్వీకులు చెట్ల మీద లేక ఆ పరిసరాలలో జీవించేవారు. కాని ఇది అంత ముఖ్యమయిన విషయం కాదు అసలు ప్రశ్న ఏమిటంటే, 2 కోట్ల సంవత్సరాల ముందే 'మానవుడి వంటి' ప్రాణులు ఉంటే, మానవుడి పూర్వీకులనదగిన 'కోతి - వంటి' ప్రాణులు ఇంకా ఎంత పాతవారు?

అంత పాతవారయినప్పుడు వారి కోసం చూడటం అనవసరం కాదా? ఆ రకం ప్రాణులు నేడు కూడా చెట్ల మీద మనం చూడటం లేదా?

డా. లీకీ ఇలా అన్నారు: 'మన చుట్టాలనదగిన కోతులు మనకి 'కొంత' దూరం అయ్యారు.' వారికీ మనకీ ఇప్పుడు లక్ష తరాల విభేదం ఉంది. ఇతర నిపుణులు డా. లీకీ వ్యాఖ్యానాన్ని స్వీకరించకపోవచ్చు. (డా. లీకీ ఎప్పుడూ వివాదాలలోకి దూకే మనిషే!) కేవలం కొన్ని దంతాల ముక్కలు, దవడ ఎముకల ముక్కలు ఇంత ఊహాగానానికి ఆధారం కావచ్చునా, అని కొందరు అడుగుతున్నారు. వారి ప్రశ్నని త్రోసివెయ్యటం తేలికకాదు. రెండురకాల జంతువుల సంపర్కంవల్ల సంతానం కలిగినప్పుడే అవి రెండూ ఒకే 'తెగ' (స్పీషీస్)కి చెందినవని చెప్పవచ్చు. ఉదాహరణకి, డాష్ హౌండ్, గ్రేట్‌డేన్‌ల మధ్య ఎంతో వ్యత్యాసం

ఉంది కాని వాటి సంపర్కంవల్ల సంతానం కలుగుతుంది. ఇన్ని కోట్ల సంవత్సరాల వెనుకఉన్న ప్రాణుల సంపర్కం గురించి ఇప్పుడేమి చెప్పగలుగుతాము?

ప్రాణం-మూడు వందల కోట్లు

ఈ విశేషాలు మన దృక్పథాలు ఏ విధంగా మారుస్తున్నాయి? ముందు, భూగోళానికి సంబంధించినంతదాకా చూస్తే ఈ గోళంమీద 'ప్రాణం' అనేది ప్రారంభం అయి కనీసం 300 కోట్ల సంవత్సరాలు కావస్తోందని నమ్మవలసివస్తోంది. ఇప్పటిదాకా ప్రాణం 100 కోట్ల సంవత్సరాల కన్నా పాతది కాదనుకునేవారు.

ఇదేమీ కొత్త విషయం కాదు! ప్రాణం ప్రారంభం అయినదనుకున్న కాలక్రమంగా వెనక్కిపోతూ వచ్చింది. 'రేడియో కార్బన్' పద్ధతులద్వారా కాలనిర్ణయంలో తప్పులు తగ్గుతున్నాయి.

డా. లీకీ సిద్ధాంతాన్ని బలపరిచే వాదం ఒకటి ఉంది. 'పాత అభిప్రాయాల' ప్రకారం జీవపరిణామం అతి శీఘ్రంగా సంభవించి ఉండాలి. మానవుని మెదడు తక్కిన జంతువుల మెదళ్లతో పోలిస్తే 'రాక్షసుల మెదడు' వంటిదనిపిస్తుంది. ఇటువంటి మెదడు అంటే ప్రాణి అభివృద్ధి కావటానికి తగిన వ్యవధి ఉందా, అనే ప్రశ్న మునుపటివారిని కొంతదాకా తికమకపెట్టేది. డా. లీకీ సిద్ధాంతం ప్రకారం ఈ మెదడు పెంపొందటానికి కావలసిన వ్యవధి ఉందన్నమాట.

మానవుడు పరిణామ ఫలితమే అని ఎందరో అంగీకరిస్తారు. సుమారు 3 కోట్ల సంవత్సరాలక్రితం ఇప్పుడు మనకి కనిపించని రకం కోతులు ఉండేవి. వాని 'తొడఎముక'లు ఇంకా సన్నగా ఉండేవి. ('జబ్బ ఎముకలూ' అంతే.) మానవుడు, కోతులు— వీరి పూర్వీకులు ప్రాణులకి నాలాదగ్గర. క్రమంగా, విడిపోయి కోతులు మానవులు ఏర్పడ్డారు!

డా. లీకీ సిద్ధాంతం బయట పడేదాకా ఈ విడిపోవటం రెండు పాయలుగా నేడుండేది, అనుకునేవారు: ఒకపాయ మామూలు కోతులుగానూ మరొకటి చింపాంజీ, గొరిల్లా వంటి కోతులుగానూ పరిణమించిందనుకొనేవారు. ఇప్పుడు, ఆయన సిద్ధాంతం ప్రతిపాదించిన తర్వాత, మూడు పాయలు వచ్చి ఉండాలనుకోవలసివస్తుంది—2 కోట్ల సంవత్సరాలక్రితం. వీటిలో ఒకటి మానవుడికి దారి తీసిందన్నమాట!

(ఫోరం వరల్డ్ ఫీచర్స్) ●

లోకంపోకడ

—డా. రాధాకృష్ణన్‌కి తమ కర్తవ్యం పట్ల ప్రగాఢ విశ్వాసం ఉంది. అందుకనే ఆయన తనంటివారు దేశంకోసం కావలసినంత సేవ చెయ్యలేనప్పుడు కొనసాగించటానికి ఎందుకు ఇష్టపడరో తేలికగా అర్థం చేసుకోవచ్చు.

4—3—67 'హిందుస్తాన్ టైంమ్స్.'

* * *

—మా ప్రధానమంత్రి స్త్రీ కావటానికి కారణం ఆమె తండ్రి కొన్ని సంవత్సరాలు ప్రధానమంత్రిగా ఉండటమే. నా మాట నమ్మండి. శ్రీమతి ఇందిరగాంధి ప్రధానమంత్రిగా ఉండటానికి వేరేయోగ్యత ఏదీ లేదు.

—శ్రీ జార్జి ఫెర్నాండెస్

* * *

—భారతదేశంలోఉన్న ప్రతి విదేశీయుడూ గూఢచారి అని నా నమ్మకం. వీళ్లందరినీ ఎంత త్వరగా బయటికి తన్ని పంపితే అంతమంచిది.

22—4—67 బ్లిట్జ్‌లో 'ఎం. బాల' ఉత్తరం.

* * *

—ప్రజాస్వామ్య రాజకీయాలలో మొదట్లోనే నిజం చెప్పడం అత్యుత్తమవిధానం. వదలకుండా ప్రశ్నలువేసే ప్రతిపక్షంవారికి అసంతృప్తికరమయిన సమాధానం కొసరు కొసరుగా ఇచ్చి, వారికి కావలసిన 'సామగ్రి' ఇచ్చి, తర్వాత వారు 'నిజాయితీని హత్య చేస్తున్నా'రని నిందమోపి లాభంలేదు.

15—4—67 'మెయిన్‌స్ట్రీమ్'

* * *

—కలియుగంలో మోక్షానికి మార్గం భక్తి ఒకటే.

21—4—67 'హిందూ' శీర్షిక.

* * *

—1—4—67 నుంచి ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వోద్యోగుల కరువుభత్యాలు పెరుగుతాయి. పై ప్రకటనచేస్తూ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ చరణ్‌సింగ్, "ఇంత పెద్ద మొత్తానికి కావలసిన సొమ్ము ఎక్కడనుంచివస్తుందో చెప్పటం కష్టమేకాని ప్రభుత్వం తన ఉద్యోగులకి తెరిపి కలిగించింది" అన్నారు.

21—4—67 'పేట్రియాట్.'

* * *

—సమ్యుక్త విధాయకదళ్‌లో వామ ప్రజాస్వామిక వర్గసంఖ్య జనసంఘం, స్వతంత్రపార్టీ మొదలయిన వాటి సంఖ్య కన్నా తక్కువ అన్న విషయం గుర్తు ఉంచుకోవాలి.

9—4—67 'న్యూఏజ్.'

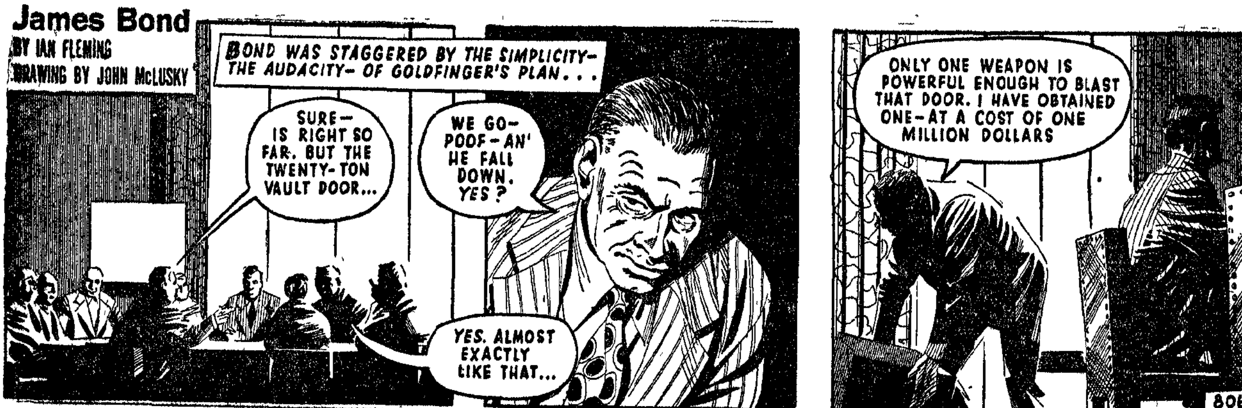

"అక్కడి జనమంతా మూడు రోజులు నిద్ర పుచ్చుదా మనుకుంటున్నాను— మిలిటరీతో సహా..."

"అక్కడి నీటి సరఫరాలో ఈ మత్తు మందు కలిపిస్తాను. నా ఏజెంట్లు ఇద్దరు టోకియో నుంచి వచ్చిన నిపుణుల కింద వాటర్‌వర్క్స్‌కి వెడతారు, ఈ మందు కలుపుతారు.........."

"తర్వాత మనం వూళ్ళోకి స్పెషల్ రయిలు బండిలో రెడ్‌క్రాస్ వారి వేషంలో వెడతాము. మిస్ గలోర్ నర్సుల సంగతి చూసుకుంటుంది.."

"అలాగే.........."

గోల్డ్‌ఫింగర్ పథకం బాండ్‌కి ఆశ్చర్యం కలిగించింది— ఎంత సాహసం, ఎంత తేలికగా కనిపిస్తోంది, అనుకున్నాడు.

"బాగానే వుంది కాని, 20 టన్నుల ఇనప్పెట్టె తలుపు ఉందిట.........."

"మనం వెడతాం. అది ఉఫ్!— పడిపోతుంది, అంతేనా?"

"ఇంచుమించు అంతే............"

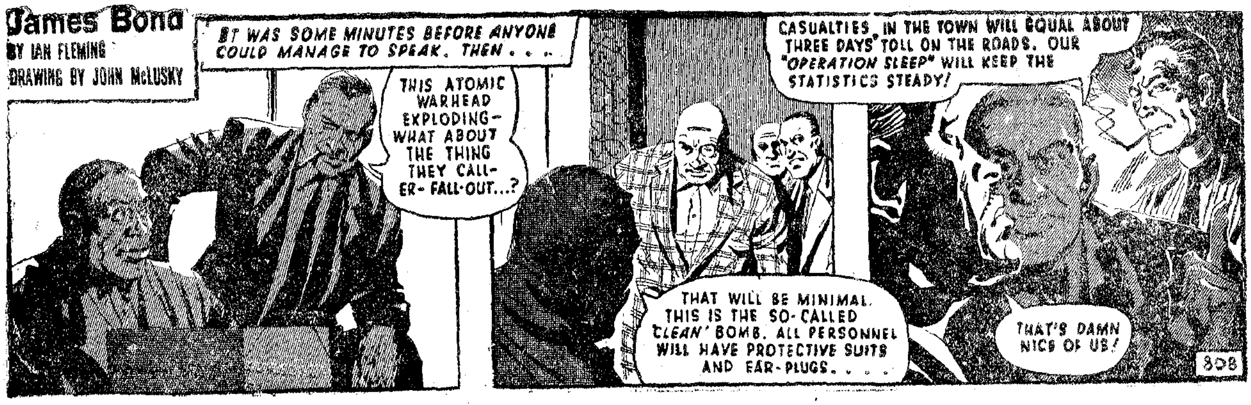
"ఆ తలుపుని పగల గొట్టే ఆయుధం ఒకటే ఉంది— పది లక్షల డాలర్లు పెట్టి దానిని సంపాదించాను.........."

"ఫోర్ట్ నాక్స్ బులియన్ గదితలుపు పగలగొట్టే ఆయుధం ఈ పెట్టెలో ఉంది......"

"అయ్యా, ఇది చిన్న మిస్సయిల్‌లో వాడే అణ్వస్త్రం!"

"భయపడకండి! ఇది ముందు పేలదు! ఆపరేషన్ గ్రాండ్‌స్లామ్ నాడే పేలుతుంది........"

కొన్ని క్షణాలదాకా ఎవరూ మాట్లాడలేక పోయారు........

"అయితే, ఈ అణ్వస్త్రం పేలితే దాని ఫాల వుట్ రేడియో ధార్మిక శక్తి కలది కదా? ప్రమాద కరం కదూ........?"

"చాలా తక్కువ! ఇది 'శుద్ధ'మయిన బాంబు! అందరూ కవచాలు ధరిస్తారు, చెవులలో బిరడాలు పెట్టుకుంటారు........"

"వూళ్లో ప్రమాదాలు మన రోడ్ల మీద జరిగే మూడు రోజుల ప్రమాదాలని మించవు! "ఆపరేషన్ నిద్ర" ఈ సంఖ్యని తగ్గిస్తుంది!"

"ఆవ్ మన మెంత మంచివాళ్లం!"

గోల్డ్‌ఫింగర్ ఫోర్ట్‌నాక్స్ దోపిడీ ప్రతిపాదనంతి పూర్తి చేశాడు. తర్వాత........

"ఆపరేషన్ గ్రాండ్‌స్లామ్ వివరాలు విన్నారు– మాతో వచ్చేవా రెవరెవరు?"

"మిస్టర్ గోల్డ్, ప్రపంచంలో కెయిన్ హత్య కనిపెట్టినప్పటి నుంచీ మీ అంతటివాడు పుట్ట లేదు! మేమంతా మీతోనే........."

"మేమూను! చరిత్రలో ఇంత పెద్ద ధనాధన్ ఉండి వుండదు......"

"మా వాళ్లూ వస్తారు. మిస్టర్ కాని ఆ వంద కోట్లలో మా వాటా రాకపోతే మా ప్రాణాలు దక్కవు, సరేనా?"

ఒక్కొక్కరుగా పారమవుంట్ దొంగలు సరే అన్నారు........

"నేనూ వస్తా........ అమ్మాయిలందరూ పొట్ట నింపుకోవద్దూ........"

"మంచిది. మీరో మిస్టర్ స్ప్రింగర్?"

"క్షమించండి. మీ పథకం డెట్రాయిట్‌లో నా సహచరులకి నచ్చక పోవచ్చు........"

"సరే వెడుతున్నాను. మిస్టర్ గోల్డ్."

("ఏమిటి బటన్ నొక్కుతున్నాడు? బెల్ ఏమయినా మోగుతుందా? ఎందుకు?")

(ఇంకా వుంది)

ఆ వీ - ఈ వీ...

మద్రాసులో 'తీన్ ప్రిన్సెస్' పోటీ

(కుక్స్) ఇంటర్ ట్రావెల్ లిమిటెడ్ సంస్థవారు బొంబాయి పక్ష పత్రిక 'ఫెమినా' సంయుక్తంగా తీన్‌ప్రిన్సెస్ పోటీని దేశంలోని ప్రధాన నగరాలలో నిర్వహిస్తున్నారు. జాతీయ పోటీ వచ్చేనెల మొదటి వారంలో బొంబాయిలో జరుగుతుంది.

ఈ సందర్భంలో మద్రాసు కన్నెమెరా హోటలులో 15వతేదీ ఉదయం ప్రాథమిక పోటీ నిర్వహించారు. చర్చిపార్కు కాన్వెంటు

కుమారి సుధాఅద్వాని

విద్యార్థిని కుమారి సుధాఅద్వాని ఎన్నికయింది. 'రన్నర్స్‌అప్'లో ప్రథమ, ద్వితీయ స్థానాలలో మంగుళూరు విద్యార్థిని కుమారి విరానా గుల్వాడి, వాల్తేరు విద్యార్థిని, ప్రముఖ నర్తకి కుమారి కొల్లూరు జయశ్రీ, వరుసగా వచ్చారు. జాతీయపోటీలో గెలుపొందేవారిని 'చికాగో'కు భారత ప్రతినిధిగా పంపుతారు.

టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా మద్రాసు కార్యాలయం మేనేజరు శ్రీ పట్టాభిరామన్, (కుక్స్) సంస్థ ప్రచారశాఖాధికారి శ్రీ పి. ఎస్. రావు, శ్రీమతి లీలారత్నం ఈ పోటీకి న్యాయ నిర్ణేతలుగా వ్యవహరించారు.

జెంషడ్‌పూర్‌లో ఉగాది వేడుకలు

10—4—67న జెంషెడ్‌పూర్‌లో ఆంధ్రవిజ్ఞాన సమితివారు ఉగాది వేడుకలు జరుపుకున్నారు. ఈ సందర్భంలో పంచాంగ శ్రవణం, లలితగానం, సంవత్సర ఫలితాలు మొదలయినవి జరిగాయి.

రీజియనల్ స్కూల్ ఆఫ్ ప్రింటింగ్ వార్షికోత్సవం

మద్రాసులోని రీజియనల్ స్కూల్ ఆఫ్ ప్రింటింగ్ వార్షికోత్సవం ఇటీవల జరిగింది. ఆనాటిసాయంత్రం స్కూల్ ఆడిటోరియంలో ఏర్పాటు చేయబడిన సభకు ఆ సంస్థ ప్రిన్సిపాల్ శ్రీ శ్రీరాములు ఆటలలో, యితర విషయములలో గెలుపొందినవారికి, బహుమతి ప్రధానం చేశారు. శ్రీ శ్రీరాములు మాట్లాడుతూ ముద్రణ పరిశ్రమకు ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తు ఉన్నదని ప్రతిచరూ దాన్ని గౌరవించే స్థాయిని అతి త్వరలో అందుకుంటుందని అన్నారు. సమావేశం ప్రారంభంలో శ్రీ వాన్‌షాంబన్ సభికులకు స్వాగతం చెప్పారు. బహుమతి ప్రధానోత్సవం అనంతరం విద్యార్థి శ్రీ నటరాజన్ వినోదప్రదర్శన చేశారు. శ్రీ ఎం. పి. స్టీఫెన్ వందనసమర్పణ చేశారు.

నైవేలి తెలుగు సమితి ఉగాది వేడుకలు

ప్లవంగనామ నూతన సంవత్సర దినాన నైవేలి తెలుగు సమితి సభ్యులు 'ఉగాది వేడుకలు' జరుపుకొన్నారు. డా. వేణుగోపాల్, ముఖ్య అతిథులుగా విచ్చేసిన, ప్రొఫెసర్ బాయ్యా—అన్నామలై విశ్వ విద్యాలయం—గారిని, సమితి అధ్యక్షులు డా. సి. వి. ఎస్. రత్నంగారిని వేదిక నలంకరించ ఆహ్వానించారు. శ్రీ పి. ఎస్. చారి గారు ప్రార్థనాగీతం ఆలపించారు. శ్రీ కె. సుదర్శనంగారు నూతన పంచంగాన్ని పఠిస్తూ నూతన సంవత్సర విశేషాలను సభ్యులకు తెలియజేశారు. శ్రీ జి. వి. కృష్ణమూర్తిగారి 'అనుకరణ' (మిమిక్రీ) ప్రదర్శన సదస్యులను మిక్కిలి ఆకర్షించింది. శ్రీ భమిడిపాటి రాధాకృష్ణగారి 'భజంత్రీలు' నాటక ప్రదర్శన ఆ నాటి కార్యక్రమంలో ముఖ్యాంశం. నాటకం చివరి వరకు సాఫీగ నడిచింది. సంయుక్త కార్యదర్శి శ్రీ ఐ. రా. బాలకృష్ణ వందన సమర్పణ గావించారు. జాతీయ గీతంతో ఆ నాటి కార్యక్రమం దిగ్విజయంగా ముగిసింది.

(హ. వి.)

భార్యని విధవని చేసే విధానం?

మీరు భార్యను విధవనుచేసే మార్గంలోనే మీరు నడుస్తుండవచ్చు. కాని అది మీకు తెలియదు! మీరు ఇంకా స్మశాన సంఘంలో సభ్యులు కాకపోతే ఈ క్రిందివిధం అనుసరించండి.

1. పనిగుఱ్ఱం: వీలైనంత తొందరలో ఉద్యోగంలో ఉన్నత దశకు వెళ్ళాలని సంకల్పించుకుంటే దాని గురించి నిర్విరామంగా కృషి చేయాలి. వ్యక్తిగత జీవితాన్ని ఉద్యోగానికి రుద్ది మెట్లెక్కే ప్రయత్నం చేయాలి. సాయంత్రాలు, శనివారాలు, ఆదివారాలు, తదితర సెలవు దినాల్లోను— ఆఫీసుకు తప్పకుండా వెళ్ళాలి. లేదా ఆఫీసు సరంజామా ఇంటికి తెచ్చుకుని ముందేసుకు కూర్చోవాలి. మరో పని చేయొచ్చు. అది, ఆఫీసులో బాధల బండిల నన్నిటినీ తలచుకుంటూ కూర్చోవడం. రాత్రిళ్ళు ఎక్కువగా పనిచేసి యింటికి ఆలస్యంగా తిరిగి రావడం కూడా మంచి పద్ధతే! ఎందుకంటే ఎక్కువ నిద్రపోవడం ఆరోగ్య లక్షణం కాదు?

ఎవరైనా ఫలానా పని మీ వల్లవుతుందని మీ దగ్గరకు వచ్చారనుకోండి. 'కాదు, కూడదు' అని బెట్టుసరి చేయవద్దు. మీవల్ల ఆ పని అయ్యేదయినా కాకపోయినా దాని బాధ్యత మీ నెత్తిన వేసుకోండి. అందులో మీరు దెబ్బతిన్నా ఫరవాలేదు. బాధ్యతనుంచి తప్పుకోడానికి ప్రయత్నించవద్దు. ఎప్పుడూ మీమీద వేసుకోడానికే ప్రయత్నించాలి. తర్వాత ఆ గురుతర బాధ్యత మీమీద పరిశ్రమ చేయాలి. సెలవు లన్నీ ఉపయోగించుకోవడం తెలివైన పద్ధతి కానేకాదు!

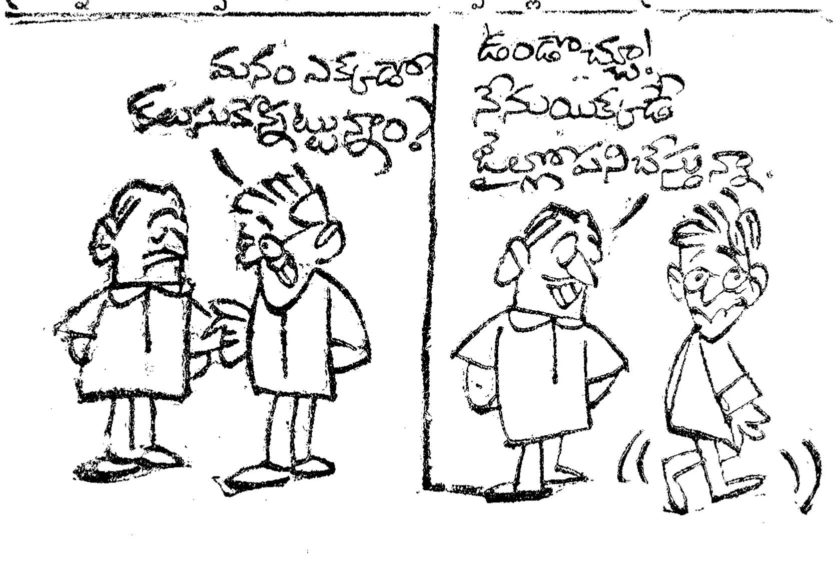
2. వారాంత వ్యాయామం : కొన్ని వందల మందిలో కలిసిపోయే స్త్రీని మీరిక్కడ వహించాల్సి వుంటుంది. సుఖాన్నిచ్చే ప్రదేశాలకోసం చాలమంది వేటాడుతూ వుంటారు. అందులో మీరూ ఒకరైపోవడంలో ఆశ్చర్యం లేదనుకోండి. ఇటువంటి వాటిల్లో పాల్గొంటే మీరనుకున్నదానికంటే తొందరగా సమయాన్ని చంపి పారేయొచ్చు. ఇదంత మంచి పద్ధతి కాదు. మీ విలువైన కాలాన్ని వృధాగా గంగలో పోస్తున్నారన్న మాట! ఆఫీసులో వారమంతా ఎడతెగకుండా పనిచేస్తే అది కాలాన్ని సద్వినియోగం చేసినట్టు అవుతుంది. బరువుల్ని ఎత్తడం, ఒక మైలు పరుగెత్తడం, లేదా ఆదివారం ఉదయాల్లో ఆఫీసు తీసుకునే ముందు రెండుమైళ్ళు పరుగెత్తడం బుద్ధిమంతుల లక్షణం కాదు! బాస్కెట్‌బాల్ వంటి వేగవైన ఆటల్ని ఆడడంగాని చేతబంతివంటి చిన్నపిల్లల ఆటలాడటంగాని వంటికి మంచిదికాదు! అంతగా మీకు సమయం సద్వినియోగం కావడంలేదు అనుకుంటే వారాంతంలో ఏ వ్యాయామశాలకో వెళ్ళి ముక్కలు విరగ్గొట్టుకోవడం మంచిదే. కాని ఆతర్వాత హాస్పిటల్లో కొంత విశ్రాంతికావాలంటారు. దూరదృష్టితో ఆలోచిస్తే ఇది ఏమంత ఉత్తమమైన పద్ధతిగా తోచదు!

3. ప్రయాణాల్లో ప్రయాస :

ప్రయాణం చేసేప్పుడు బద్ధకంగా వుండొద్దు. తెల్లవారుజామునే లేవడం, వెళ్ళాలనుకున్నచోటికి రైలు పట్టుకోవడం, పగలంతా పనిచేయడం, మళ్ళీ చాలారాత్రయే సరికి యింటికిచేరడం మంచి ప్రయాణ లక్షణమన్నమాట! పనిమీద వెళ్ళినా, ఆనందంకోసం వెళ్ళినా రాత్రింబవళ్ళు ప్రయాణించి పనిని నిర్వర్తించడమో, స్నేహితుల్ని కలుసుకోవడమో చేయాలి. వెనువెంటనే ఆఫీసుకో, యింటికో చేరుకుంటేనే మంచిది. చుట్టాలు ఎంత బలవంతం చేసినా నిలవొద్దు!

చుట్టుప్రక్కల వాతావరణం మీకేదో హాయినిస్తున్నట్టు ఫీలవుతారనుకోండి, అదేమంత శోభస్కరమైన విషయంకాదు. 'బడలిక భారానికి' బలికావొద్దు! తీవ్రమైన ఆయాసం కల్గుతుందనుకోండి, అది మంచిది! కాని, డాక్టర్లను నమ్మొద్దు. నిర్విరామంగా ప్రయాణం చేయడంవల్ల వచ్చే అనర్థాలన్నిటిని డాక్టర్లు ఏకరువు పెట్టి ఇంత జాబితా మీ మెదడులోవుంచుతారు. వాటిని మనసులోవుంచుకొని వేదన పడడం మంచిదేగాని, డాక్టరు సలహాలను పాటించడం మాత్రం మేలైన పద్ధతి కాదు! దూరప్రయాణాలు చేసేటప్పుడు విరామంకావాలి, నిద్రకావాలి, ఆహారం సరయినది తీసుకోవాలి, ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవాలి అనే సలహాలు దగ్గరికే రానివ్వొద్దు! ఇది మీ బ్రతుకు. మీగురించి మీకు తెలుస్తుందిగాని ఇతరవాళ్ళకేం తెలుస్తుంది? హాఁ...!

4. ఉపవాసం: స్మశానసంఘానికి సరయిన టిక్కెట్టు ఇక్కడ సులభంగా దొరుకుతుంది. ఆహారనియమాల్ని, అలవాట్లని మరచిపోండి. చిన్నపిల్లలు మూడు సక్రమాహారాల్లో ప్రేమని ప్రేప్పిస్తారు. కాని మీరు చిన్నపిల్లలుకారు, ఎదిగిన మనుష్యులు. అంచేత భోజనంచేస్తూ కాలాన్ని వ్యర్థంచేయడం ఏమంత పద్ధతి?

ఒక ధర్మాన్ని అనుసరించేవారికి భోజనం చేయడమనేది కాలాన్ని చంపడం మాత్రమే! ఖాళీగా తింటూ కూర్చునే బదులు ఆఫీసులో కార్యాలయ అర్జంటు కాయితాలు చూసుకోవడమో, లేదా నలుగుర్నీ పిలిచి సంస్థ అభివృద్ధికి సోపానాలువేయడం గురించి చర్చించుకోవడమో చేయ్యొచ్చు. ఒక భోజనాన్ని ఏవహార్యారంటే ఆకలిని పెంచుకుంటున్నట్లన్నమాట. ఆకలి ఆరోగ్య లక్షణమని మనవాళ్లు చెప్పనే చెప్పారు! ఈ పెద్దల సుద్దుల్ని పాటిస్తూ హోటలుకు వెళ్లే మధ్యదారిలో భోంచేయవచ్చు. లేదా, వల్లకాడు వుండనేవుంది...!

5. బోధన: రోడ్డుంపట ప్రయాణిస్తున్నారూ అంటే, మీరు తక్కినవాళ్లకు మార్గదర్శకులని, సుబోధకులనే విషయాలు మాత్రం మరచిపోవొద్దు. ఇది చాలా ముఖ్యం. బోధకుడికి ఉండవలసిన లక్షణాల్లో ఇది మొదటిది. ప్రజల్ని కాపాడడం అతని బాధ్యత...ఇదంశరీరాన్ని సేవకు వినియోగిస్తున్నారని గర్వించండి. రెండు కార్లు ఎదురెదురుగా వస్తున్నప్పుడు ఒకడు హెడ్‌లైట్లను 'డిప్'చేసి మరొకడికి కళ్లు విప్పించడం అలవాటై పోయింది. పాతరకం కార్లవాళ్లు నిరభ్యంతరంగా నిర్భయంగా నడుపుకుంటారు. కొత్త కార్లున్న వాళ్లు, వాళ్లలా ఎలాగూ నడపలేరు! అంచేత భద్రతానియమాల్ని ఎప్పుడూ పఠించుకుంటూ ఇలాచేయడం పరిపాటి. అందరుగా నడిచిన త్రోవను మీరెందుకు నడవాలి! మీకూ కొన్ని వ్యక్తిగతలక్షణాలు, విధానాలు వున్నాయిగా! అనుభవించిన మనిషి, గుణపాఠం నేర్చారి అనుకోవడం సహజమే. ఒకసారి అతను దెబ్బ తినివుంటాడు, మరోదెబ్బ కారు తినేదాకా వూరుకోడు! –

ఈ అయిదుపద్ధతుల్నీ అనుసరించడానికి ఉద్యుక్తులై విఫలమనోరథులై నారమకోండి, చింతించవద్దు. వెంటనే పాలు, గునపం తీసుకుని తవ్వడం మొదలెట్టండి. సాధారణంగా ఒక మనిషిని పాతిపెట్టడానికి తొమ్మిదడుగులూ × మువ్వయ్ ఇంచీల గొయ్యి కావాల్సివుంటుంది!

—ఇన్‌ఫో

▣ (క) దేవికోరిక :

కాళికా అమ్మవారికి గుడి కట్టిస్తున్న ఒక సేటుగారికి రాత్రి కలలో దేవికనిపించి, ఇల్లా అన్నది:

"గర్భగుడికి ముందర ఒక నల్లరాతి గుండును ప్రతిష్ఠించాలి."

"మహాప్రసాదం" అన్నాడు సెట్టి.

"పూర్తిగా వినకుండా మహాప్రసాదం అంటావు నీ ఉద్దేశం ఏమిటి?" అని విసుక్కుంది కాళి. సెటు వణికిపోయాడు.

"ఆ నల్లరాతిగుండు ఉపరితల వైశాల్యం ఎన్ని చదరపుటడుగులో సరిగ్గా అన్నే ఘనపుటడుగులు దాని ఘనపరిమాణమై ఉండాలి. నా విగ్రహానికి సరిగ్గా అన్నే అడుగులదూరంలో దానిని ప్రతిష్ఠించాలి" అని చెప్పి కాళి మాయం అయిపోయింది.

సేటుగారు నిద్రలేచి, రాత్రివచ్చిన కల గుర్తుకుతెచ్చుకుని శిల్పికి పురమాయించాడు.

"ఇంతకీ రాతిగుండు ఏపాటి ఉండాలంటారు?" అన్న శిల్పి ప్రశ్నకు సెట్టి గతుక్కుమన్నాడు. మీకు తెలిస్తే చెప్పి, సెట్టిని గట్టెక్కించండి.

చుట్టరికం

(చ) చుట్టరికం :

నాకు అన్నదమ్ములులేరు. అక్కచెల్లెళ్లు అసలే లేరు. కాని ఆ అబ్బాయితండ్రి మా నాన్నకి కొడుకు!

మా ఇద్దరి చుట్టరికం ఏమిటి?

మెదడుకి మేత

డాక్టర్ మహీధర నళినీమోహన్

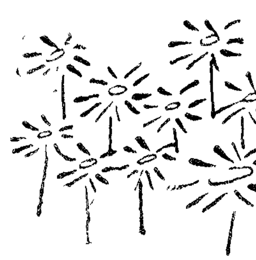
నగరివాకిట ముందు నల్లగుండు

(ట) నగరి వాకిటనుండు నల్లగుండు :

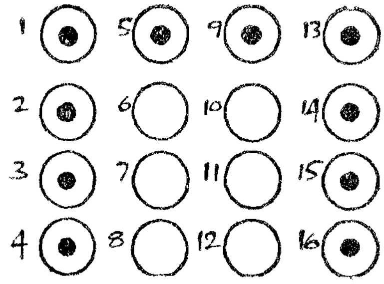
శ్రీనాథమహాకవి భుజస్తంభమెక్కిన నల్లరాతిగుండు ఇప్పటికీ కొండవీటిలో కనిపిస్తుంది. దాని వ్యాసం 2 అడుగుల 9½ అంగుళాలు. ఈ గుండును చదునైన నేల మీదఉంచి, దానికి తగిలేలా అదే సైజు గుండ్లు ఎన్నిపేర్చవచ్చునో చెప్పగలరా?

పది బంతిపువ్వులు

(త) పది బంతిపువ్వులు :

పది పువ్వులతోగాని, పది కాయలతోగాని చేసే ఈగమత్తు చాలా సులభం అనిపించి, అంతలోనే అందకుండా తప్పించుకుని అందరినీ అలరిస్తుంది.

ఇక్కడి బొమ్మలో చూపినట్లు 16 పళ్లెములను నాలుగు వరుసలలో బల్లమీద పెట్టు. పదిపువ్వులు బొమ్మలోచూపిన పది పళ్లెములలోనూ ఉంచు. ఈ పదిపువ్వుల లోనూ నీకుతోచిన ఏదో ఒక పువ్వునుతీసి, మిగిలిపోయిన ఆరు పళ్లెములలోనూ నీకు తోచినదాంట్లోఉంచి ఇంక ఆట మొదలు పెట్టాలి. (ఇదికాడ ఆటలో భాగమే.) ఏదో ఒక పళ్లెంలోని పువ్వును తీసుకుని అడ్డవరసలోగాని, నిలువు వరసలోగాని పక్కనే ఉన్న పళ్లెమునుదాటించి, తరువాతనున్న కాళీపళ్లెములో ఈ పువ్వును ఉంచాలి. మధ్యలో దాటించేసిన పళ్లెంఉంటే, అందులోని పువ్వుఉండినట్లు అన్నమాట. దానిని ఆటలోనుంచి తీసేసి వేరుగాఉంచాలి. (ఈ విషయంలో పులిజూదం ఆటలో పులి మేకను చంపేపద్ధతిని పోలి ఉంటుంది.) ఈవిధంగా ఒకపళ్లెంలోని పువ్వు, పక్కనేఉన్న పళ్లెం మీదుగా ఎగిరిగంతేసి, దానితరువాతనున్న కాళీపళ్లెంలో (ఆ పళ్లెం కాళీగాలేకపోతే అసలుఎత్తే వెయ్యకూడదు) ఉంచి, మధ్యలోని పువ్వునుతీసి గట్టునపెడుతూ, పది పువ్వులలోనూ ఒక్కపువ్వు మినహాగా మిగిలిన అన్ని పువ్వులనుతీసి గట్టునపెట్టగలగాలి. ఇదీ ఆట.

ఒక ఉదాహరణ చూపిస్తే ఇది బాగా అర్థం అవుతుంది. 16 వ పళ్లెంలోనుంచి పువ్వుతీసి 6 వ పళ్లెంలో ఉంచి ఆట మొదలుపెట్టేందుకు అనుకుందాం. అప్పుడు 2 నుంచి 10 కి గంతువేసి మధ్యలోని 6 లోఉన్న పువ్వునుతీసి గట్టునపెడదాం. దీనినే హ్రస్వంగా 2—>10 అని వ్రాయవచ్చు. తరువాత 14—>6; 4—>2; 2—>10; 9—>11; 15—>7;

(64 వ పేజీ చూడండి)

భోగభాగ్యాలు వీడి బుద్ధదేవుని అనుసరించిన

భిక్షుణి సంఘమిత్ర

[సిలోన్‌లోని బౌద్ధులకు వైశాఖమాసంలోని పౌర్ణమి ఒక పర్వదినం. ఆ రోజును ఎంతో పవిత్రంగా భావించి అనురాధపురాన్ని దర్శిస్తారు. అనూరాధపుర్ పూర్వరాజుల చరిత్రకు జ్ఞాపక చిహ్నమయిన స్థలం. అక్కడి బోధివృక్షాన్ని భక్తిశ్రద్ధలతో కొలుస్తారు. రెండువేల సంవత్సరాలక్రితం నివసించిన ఒక భిక్షురాలి జ్ఞాపకానికి ఈ బోధివృక్షం చిహ్నంగా నిలిచివుంది.]

'కళింగపై దండెత్తి ఆ రాజ్యాన్ని వశంచేసుకున్నప్పటి దృశ్యం నన్ను దహించివేస్తున్నది. నా జీవితాన్ని సరికొత్త మార్గంలో నడిపించిన ఆ యుద్ధాన్ని నేను మరువలేను. నా పాపానికి ప్రాయశ్చిత్తం వుండదని ఎంతో విచారించాను. ఇకముందెప్పుడూ కత్తిపట్టనని ఒట్టుపెట్టుకున్నాను. భగవంతుడైన బుద్ధుని శరణుజొచ్చి నా పాపాన్ని కడిగివేసుకున్నాను. సేవకోసం నా జీవితాన్ని అంకితంచేయాలని నిశ్చయించుకున్నాను. నా ఆశయానికి నా కొడుకు, కూతురు తోడయ్యారు. బౌద్ధ ధర్మాన్ని దేశదేశాల వ్యాప్తిలోకి తేవడానికి కంకణం కట్టుకున్నారు. క్రిందటి సంవత్సరం నా కుమారుడు మహేంద్రుడు లంకకు వెళ్ళాడు. అతను నన్ను విడిచిపెట్టినప్పుడు, తిరిగి కలుసుకోలేమని అనుకున్నప్పుడు, ఎంతగానో విచారించాను. అయినా, ధర్మబోధనకు వెళ్ళిన కొడుకును తలచుకొని గర్వించాను. కాని, ఈ రోజున నేను ఏమి వింటున్నాను? నా ప్రియాతిప్రియమైన కుమార్తె సంఘమిత్ర కూడా తన అన్నను అనుసరించి దేశాటనం చేస్తానంటున్నదే! నేనెలా ఓర్వగలను? బుద్ధదేవుని ధర్మప్రచారానికి తన జీవితాన్ని ధారపోస్తానంటున్న నా గారాబు కుమార్తెను నేనెలా అడ్డగించగలను? లంకకు వెళ్ళేముందు పాటలీపుత్రానికి వచ్చి నన్ను దర్శిస్తున్నానని కబురంపింది.'

—అశోకచక్రవర్తి.

[సంఘమిత్ర పాటలీపుత్రానికి వచ్చింది. నగరానికి ఆవలనున్న బౌద్ధవిహారంలో విడిది చేసింది. భిక్షుణిగా మారిన తమ రాజకుమార్తెను దర్శించడానికి ప్రజలు తండోపతండాలుగా వెళ్తున్నారు. సంఘమిత్రకు 14వ ఏట అగ్నిమిత్రుడితో వివాహం జరిగింది. ఒక కుమారుడుకూడా కలిగాడు. అన్ని సౌఖ్యాల్నీ పరిత్యజించి 25వ ఏట భిక్షుణిగా మారిపోయింది. భోగభాగ్యాలన్నిటినీ నెట్టివేసి కటిక నేలమీద శయనిస్తూ, కట్టుబట్టలు తప్ప మరే అలంకారాలు లేకుండా, చేత మృణ్మయ పాత్ర ధరించి భిక్షమెత్తుకుంటూ, మధ్యాహ్న భోజనం మాత్రమే చేస్తూ, బౌద్ధ విహారంలో నివసిస్తున్నదామె!

మహారాజభోగం అనుభవిస్తున్న రాజకుమార్తె వాటినన్నిటినీ విడచి భిక్షమెత్తుకోవడాన్నిచూచి పాటలీపుత్ర ప్రజలు ఆశ్చర్యపొంది చూస్తున్నారు. బుద్ధదేవుని మహాత్మ్యమును తెలుసుకుని సిద్ధసాధ్యాల గురించి చర్చించుకుంటున్నారు!]

'ప్రియమైన తండ్రీ!

ఇంతటి మహత్తరమైన పవిత్ర దినాన మీ కళ్ళలో నీళ్ళెందుకు? అంత దుఃఖంలో ఎందుకు మునిగిపోవాలి? మనిద్దరికీ ఈరోజు ఎంతో సంతోషమయినది. ఒక పవిత్రమైన ఆదర్శకోసం నేను వెళ్తున్నాను. బుద్ధదేవుణ్ని కొలవడంకంటె మన జన్మసార్థకత ఏమున్నది? చీకటి లోకానికి వెలుగు తీసుకువెళ్తున్న నన్ను ప్రోత్సహించండి. నా సోదరుణ్ని పంపినట్లుగానే నన్నూ పంపండి. మీ కన్నీళ్ళను తుడవనివ్వండి. మీ కుమార్తెగా దేశదేశాల ఖ్యాతిగడించుకోడానికి నన్ను సాగనంపండి. బుద్ధదేవుని కొలిచేవారికి ఇలాంటి వైరాగ్యాలు ఉచితమే. నన్ను దీవించండి తండ్రీ!'

—సంఘమిత్ర

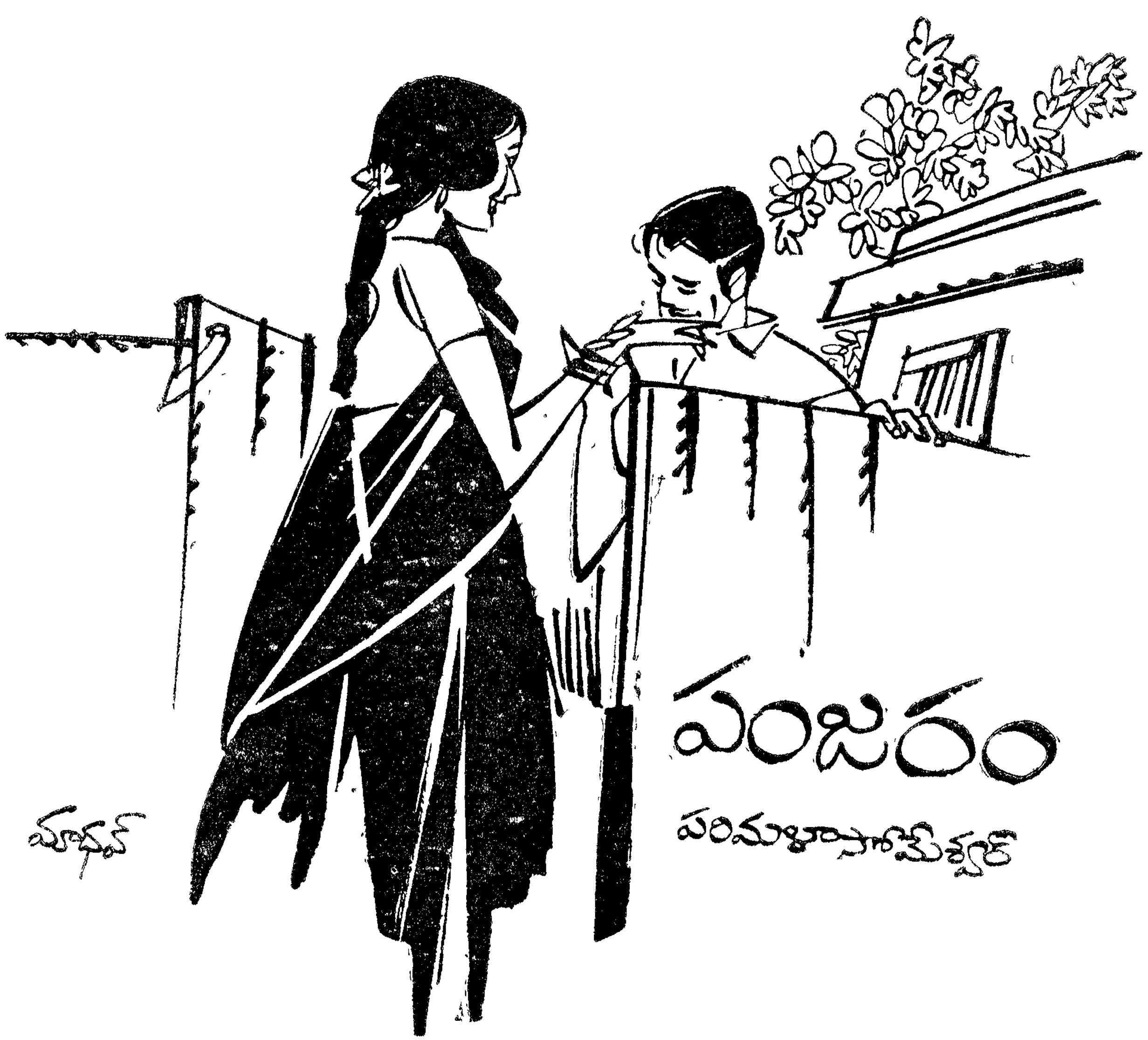
[తండ్రిని చివరిసారిగా దర్శించి, సంఘమిత్ర గయలోని బోధివృక్షానికి ప్రణామం అర్పించింది. ఆరేళ్ళ సమాధిపిదప బుద్ధుడు జ్ఞానోదయాన్ని పొందినస్థలం అది. ఆవృక్షం కూడా బుద్ధసంస్కారంచేత బోధివృక్షమయింది. బోధివృక్ష జాతమయిన చిన్న మొలకను తీసుకుని ఆమె సిలోన్‌కు ప్రయాణమయింది. సంఘమిత్ర ఓడ సిలోన్ తీరానికి చేరగానే అప్పటి సిలోన్ చక్రవర్తి దేవనాంప్రియ అతని రాజధాని అయిన అనురాధపురానికి ఘనంగా సత్కరించి తీసుకువెళ్ళాడు. అతని ఉద్యానవనంలో సంఘమిత్రకు విహారాన్ని నిర్మించియిచ్చాడు. గయనుంచి తెచ్చిన బోధివృక్షజాతాన్ని సంఘమిత్ర ఆచోట నాటింది.]

'సంవత్సరం క్రితంనుంచి అశోక చక్రవర్తి కుమారుడు మహేంద్రుడు సద్ధర్మాన్ని నా రాజ్యంలో ప్రచారం చేస్తున్నాడు. వందలకొద్దీ మనుష్యులు ధర్మోపదేశాన్ని పొందారు. అతనిబోధలు నన్ను అప్పుడప్పుడు కదిల్చినా, నేను దానిని శిరసావహించలేక పోతున్నాను. కాని, నారాణి 'అనుల' నాకంటె ముందుగానే మేల్కొని అజ్ఞానతిమిరాన్ని పారద్రోలింది. సంఘమిత్ర ఉపదేశం ఆమెను వివశురాలిని చేసింది. రాజభోగాల్ని విడచి సంఘమిత్రతోపాటు విహారంలో వుంటూవుంది. ఇప్పుడు నేను ఆ దివ్యశక్తికి లోబడకుండా ఎలావుండగలను? నేనూ అదే మార్గాన్ని అనుసరిస్తాను.'

—దేవనాంప్రియ

[సిలోన్‌రాజు, రాణి ఇద్దరూ బౌద్ధ మతాన్ని అవలంబించడంతో రాజ్యంలో ఒక చైతన్యం కల్గింది. మహేంద్రుడు, సంఘమిత్ర ఉపదేశాలతో కొద్దికాలంలోనే దేశ

(64 వ పేజీ చూడండి)

పంజరం

పరిమళా సోమేశ్వర్

'అమ్మా!'

అన్న పిలుపు విని న్యూస్‌పేపర్ మీది నుండి దృష్టి మళ్ళించి తలెత్తి చూసింది కళ్ళజోడులో నుండి సీతాదేవి. ఆమె పెద్ద కూతురు కళ్యాణి తల్లి కెదురుగా ఉన్న సోఫా కానుకుని తలవంచుకుని నిలబడి ఉంది. సీతాదేవి ప్రిన్సిపాల్‌గా పనిచేస్తున్న లేడీస్ కాలేజీలోనే కళ్యాణి బి. ఏ. ఫైనల్ ఇయరు చదువుతోంది.

'ఏమ్మా? ఏమిటి? రవి, విజయ వచ్చేరా?' అనడిగింది.

'అన్నయ్య జార్జితో కలిసి పిక్చర్‌కి వెళ్ళానని చెప్పేడు. రాత్రి పదింటికి గాని రాడు. విజయ కాలేజీ నుండి యిప్పుడే వచ్చింది' అని ఆగింది—ఏదో సంశయిస్తున్నట్లు. సీతాదేవి ఆశ్చర్యపడింది కొద్దిగా. పిల్లలకి తన దగ్గర ఎంతో చనువు. కళ్యాణి ఎందుకలా సంకోచపడుతోందా అనుకుంది.

'రామ్మా రా! యిలా కూర్చో' అంది.

కళ్యాణి మెల్లగా వచ్చి తల్లి పక్కనే కూర్చుంది సోఫాలో.

'కాలేజీ పాఠాలు బాగా అర్థం అవుతున్నాయా? ఏ సబ్జెక్టులో నన్నా డిఫికల్టీ ఉంటే చెప్పు. ట్యూషన్ పెట్టిస్తాను' అంది సీతాదేవి.

పైకలా అన్నదేకాని ఆమెకి తెలుసు— కళ్యాణికి చదువులో ఏం ఢోకాలేదనీ, అవసరం వస్తే లెక్చరర్లకే చదువు చెప్పేంత చురుకైన పిల్లనీను.

'అదికాదమ్మా...' ఆ పైన చెప్పలేకపోతోంది కళ్యాణి. ఆమె కంఠం గద్గదికమయింది.

తల్లి ఆమె భుజంమీద చెయ్యివేసి ప్రేమగా నిమురుతూ అడిగింది. 'చెప్పమ్మా. చెప్పు. నా దగ్గర నీకు భయమెందుకు?' అన్నది అనునయంగా.

'అమ్మా—నేను .. నేను జార్జిని పెళ్ళి చేసికుంటానమ్మా!' అంటూనే కళ్ళవెంబడి టపటపా నీళ్ళు కార్చసాగింది కళ్యాణి. కూతురి భుజంమీద వేసిన సీతాదేవి చెయ్యి కొంతసేపటి వరకు చలన రహితమయింది.

రెండు నిమిషాలపాటు నిశ్శబ్దం ఆవరించిన ఆ గదిలో టేబులుమీది టైంపీస్ చప్పుడు తన గుండె చప్పుడు తప్ప

మరేమీ వినపడలేదా తల్లీకూతుళ్లిద్దరికీ.

కొంతసేపయినాక నిట్టూర్చి అన్నది సీతాదేవి. 'నాన్నగారిని అడిగి చూద్దాం.

బావా నీ పెళ్ళికి యిప్పుడే ఏం తొందర వొచ్చింది? పరీక్షలింకా రెండు నెల లున్నయ్. పాఠాలు శ్రద్ధగా చదువు.'

'లేదమ్మా. ఈ నెలలో జార్జికి విజయ వాడ ట్రాన్స్‌ఫరవుతుందనుకుంటున్నారు. కనుక ఏ సంగతీ ముందు తేల్చుకుంటే మంచిదని మా ఉద్దేశ్యం. అన్నయ్య కూడా అలాగే అన్నాడు.'

'ఐతే రవికి తెలుసన్నమాట యీ సంగతి!'

'నీకు తెలియనిదేముందమ్మా.? వాళ్లిద్దరూ కాలేజీ రోజుల నుండి ఎంతో ప్రాణస్నేహితులు పైగా జార్జితో నాకు పరిచయమయింది అన్నయ్యవల్లనే కదా' అంది కళ్యాణి. కాసేపు మౌనంగా కూర్చుండి పోయింది సీతాదేవి ఏదో ఆలోచిస్తూ.

తరువాత 'ఇంక నువ్వెళ్లి 'టీ' తీసుకో' అన్నది.

కళ్ళు తుడుచుకుంటూ వెళ్లిపోయింది కళ్యాణి.

కూతురు వెళ్లిపోయాక ఐదునిమిషాల వరకు అక్కడే కూర్చుండి పోయింది సీతాదేవి. తరువాత పేపరు మడిచి టేబుల్ మీద పడేసి, కళ్లజోడుతీసి కేసులో పెట్టి డ్రాయరులో వుంచి యింటి వెలుపల గార్డెన్ లోకి వెళ్లింది. మనసు బాగుండనప్పుడల్లా అలా గార్డెన్‌లో తిరుగుతూ ఆలోచిస్తూ 'రిలీఫ్'ని పొందుతుంటుందామె. ఆ తోట లోని ప్రతి మొక్కా ఆమె స్వయంగా తన చేత్తో నాటినదే. ఒక్కొక్క మొక్కనే చేత్తో మృదువుగా తాకుతూ మల్లె పందిరి వద్దకు వెళ్లింది. ఈయేటి మల్లెపూత అప్పుడే ప్రారంభమయింది. సగం విచ్చుకున్న మల్లెపూలు గుప్పుమంటూ సువాసనలు వెద జల్లుతున్నయ్.

ఆ మధుర సౌరభాన్ని ఆస్వాదిస్తూనే సీతాదేవి శరీరంలో పులకరింత కలిగింది. వీభయ్యో పడిలోకి ప్రవేశించిన ఆమె హృదయవీణ మెల్లగా తీగలు సవరించు కుంది. ఆమె కంఠంలో అస్పష్ట రాగాలేవో కదలసాగినయ్. ఆమె కన్నులలో కాలంతో పాటు కరిగిపోయిన కల లోక రూపాన్ని తెచ్చుకుంటున్నయ్. కొద్ది క్షణాల్లో ఆమె ఇరవై సంవత్సరాల ముగ్ధగా మారిపోయింది.

ఆమె మొదడు గతంలోకి పయనిస్తోంది. ఆ రోజు తను కూడా కళ్యాణిలా అమ్మ వద్దకు వెళ్లి ఏడ్చింది. 'నేను బావని పెళ్లి చేసికోనమ్మా. వేణు తప్ప మరో పురుషుడి స్పర్శని భరించలే' నంటూ ఎంతగానో బతిమాలుతూ చెప్పింది.

కాని అమ్మ వినిపించుకోలేదు. 'చూస్తూ చూస్తూ ఆ కులహీనుడికిచ్చి చేసే బదులు నిన్ను బావిలో పడేసి చంపనైనా చంపుతాం కాని వంశ గౌరవాన్ని మాత్రం నాశనం చేసికోలేం' అంటూ కఠినంగా సమాధాన మిచ్చింది.

'అయితే మీరు కనుక బావకిచ్చి నన్ను చేసేరంటే నేను నిజంగానే బావిలో దూకి చస్తా' నంది తను రోషంగా.

'నువ్వు చచ్చినా పరవాలేదే. ఆ శవాన్నే నా మేనల్లుడి కిచ్చి చేస్తా' నన్నాడు నాన్న గర్జిస్తూ.

అనటమే కాదు, తను చావకుండా ఎన్నో విధాల కట్టుళ్ళు చేసేడు. ఒకసారి ఎలాగో తప్పించుకుని బావిలోకి దూకపోతుంటే నాన్న చూసి రెక్క పట్టుకు లాక్కొచ్చి గదిలో పడేసి చావ బాదేడు. ఇక ఆ తరువాత చచ్చినా తను చావలేదని ఎలాగో మనసు రాయి చేసికొని పరిస్థితులకు తల వంచింది.

పెళ్లిలో అమ్మలక్క లందరూ 'ఏమిటి పెళ్లికూతు రిలా దిగాలుపడి ఉంది' అనడిగితే అమ్మ 'ఎం. ఏ. పరీక్షలు వ్రాసింది యేడే. ఎంతో కష్టపడి ఫస్టుక్లాసు కోసం చదివితే చివరకు సెకండ్‌క్లాసే వచ్చిందని దిగులుపెట్టు కూర్చుంది' అంది ఏ మాత్రం జంకకుండా.

జీవితంలో మొదటిసారిగా విషపు నవ్వు నవ్వుకుంది తను. ఆ రోజునుండే తనకి మనిషికీ మనిషికీ మధ్యగల సుమకారాలన్నా, అనుబంధాలన్నా అసహ్యం, విరక్తి పుట్టి నయ్. పిల్లలు తల్లిదండ్రులను అసహ్యిం చుకునే క్షణాలు కూడా ఉంటాయని ఆ రోజే మొదటిసారిగా తెలిసింది.

తల్లిదండ్రులు పిల్లలని ప్రేమిస్తారు. కాని అర్థం చేసికోలేరు. దానికి కారణం రెండు తరాల మధ్య ఎన్నటికీ పూడని అగాధం ఉండటమే.

తమ పిల్లల శారీరకారోగ్యం కోసం ఎంతో శ్రద్ధ తీసుకునే తల్లిదండ్రులు వారి ఆత్మానందాన్ని గురించి ఎందు కాలో చించరో ఎంతకీ తన కర్థంకాదు.'

గణగణ మన్న గంట శబ్దం విని ఉలిక్కిపడి ఆలోచనలనుండి తేరుకుంది సీతాదేవి. తన భర్త సాయంపూజ ముగిసి ఉంటుందని ఊహించి చిన్నగా నిట్టూర్పు విడిచింది.

రిటైర్డు జడ్జి అయిన తన భర్త పూజ చేయనిదే పచ్చి మంచినీళ్లయినా ముట్టుకోడు. మొదటినుండీ తన స్వభావం విగ్రహారాధనకి పూర్తి వ్యతిరేకం. స్వర్గం లోనే పెళ్లిళ్లు జరిగినట్లయితే రెండు విరుద్ధ ప్రకృతులు గల స్త్రీ పురుషులను బలాత్కారంగా ఎందుకు కల్పుతాడో దేవుడు! నవ్వుకుంది సీతాదేవి.

ఆమె లోపలికి వెళ్లగానే అప్పుడే ఆమె భర్త—భరతశర్మ పూజ గదినుండి బయటకు వస్తున్నాడు.

ఆమెని చూడగానే 'సీతా! పూజయింది. పిల్లలను హారతి కళ్ల కద్దుకుని ప్రసాదం తీసుకోమని చెప్పు' అన్నాడు.

ఆమె మౌనంగా లోపలికి నడిచింది

వెళ్తూ ఒకసారి వెనక్కి తిరిగి చూసింది. మెల్లగా నడుస్తూ లైబ్రరీ గదిలోకి వెళ్తున్న భర్త స్థూలకాయం కొద్దిగా కనపడింది. చిత్రంగా అనిపించిందామెకు.

'ఈ మనిషిని తనెన్నడైనా ప్రేమిం చిందా?' ఏ హిందూ స్త్రీ కూడా వెయ్యకూడని ప్రశ్నవేసుకొంటోందని ఆమెకి తెలుసు కాని ఆమె తనలోని 'హిందూత్వం' 'స్త్రీ'త్వానికే ఎక్కువ ప్రాధాన్యానిస్తుంది. ఈ స్త్రీ జాతిమతకాలాతీతమైనదని ఆమె ఉద్దేశ్యం.

భర్తగా అతనిని మన్నించింది తప్ప ఒక పురుషుడిగా అతని నెన్నడూ ఆరా ధించలేదు ఆమెలోని యీ 'స్త్రీ' పైగా ఆయన సేవగించుకున్న క్షణాలనేకం.

అలా భర్తని అసహ్యించుకుంటున్నం దుకు ఎన్నోసార్లు తనని తాను నిందించు కుంది. ఒకటి, రెండుసార్లు ప్రాయశ్చి త్తంగా పచ్చి మంచినీళ్లయినా ముట్ట కుండా కఠినమైన ఉపవాసం చేసింది.

శరీరాన్ని కృశింపజేస్తే తాత్కాలికో

ద్రేకాలు చల్లారవచ్చు. కాని ఆకలి చావదు. అందుకే ఆ తరువాత అలాటి ప్రయత్నాలు విరమించింది.

ఆమెకి హృదయం ఉంది. లోకజ్ఞానం ఉంది. అందుకే భర్త ముందు తలవంచ గలిగింది. కాని అనవరతం ఆమెలో జాగృతమై ఉండే మేధస్సుకు అతనిలోని లోపాలు సుస్పష్టంగా కనపడటంతో అతనిని లోలోపల అసహ్యించుకుంది. ఒక్కోసారి తిరస్కరించింది కూడా.

కాని చిత్రం. అదేవ్యక్తితో ముప్ఫై సంవత్సరాలుగా కాపురంచేస్తోంది తను! సినికల్‌గా నవ్వుకుంది సీతాదేవి.

'మమ్మీ! డాడీ పూజయిందా?' అంటూ వచ్చిందామె రెండో కూతురు విజయ.

విజయ మెడిసిన్ థర్డియర్‌లో ఉంది. చిన్నతనంనుండి కాన్వెంటులో చదవటం వలన ఆమె వేషభాషల్లో పాశ్చాత్యానుకరణ కొట్టవచ్చినట్లు కనపడుతుంది. అది సీతాదేవి కిష్టంలేదు. ఐనా ఎప్పుడూ కూతురుని మందలించలేదామె. స్వతంత్రంగా ఆలోచించే వయసువచ్చిన పిల్లలపై ఆంక్షలు విధించకూడదని ఆమె మతం.

'ఆఁ పూజయింది. ప్రసాదం తీసుకోండి' అని ఆ రోజు ఏమేం పదార్థాలు వండాలో వంటమనిషికి చెప్పటానికి వెళ్లిపోయింది సీతాదేవి.

ఆమె ప్రసాదం తినదు. ఈ విషయంలో ఆమెకి, భర్తకీ చాలాసార్లు వాగ్వివాదాలు జరిగినయ్. ఇరవై సంవత్సరాలు లాయరుగా, ఆ పైన ఎనిమిది సంవత్సరాలు జడ్జిగా ఎంతో విజయవంతంగా వెలిగిన భరతశర్మ భార్యని యీ విషయమై తన వాదనతో ఒప్పించలేక పోయేడు. 'పరిపూర్ణమైన మానవత్వమే నా ధ్యేయం. మానవత్వాన్నారాధించే నాకు మట్టిబొమ్మల పై భక్తి భావాన్ని పుట్టించటానికి మీరు ప్రయత్నించటం వృధా ప్రయాస' అంటుంది సీతాదేవి.

రాత్రి తొమ్మిది గంటలయింది. భోజనాలకి యింట్లోని వారంతా డైనింగ్ టేబుల్ చుట్టూ కూర్చున్నారు. వంటమనిషి వడ్డిస్తోంది. భరతశర్మ నోటితో పెద్దగా చప్పుడుచేస్తూ భోంచేస్తుంటే

పంజరం

ముప్ఫై సంవత్సరాలు అతనితో కాపురం చేసినా యింకా దానికలవాటు పడని సీతాదేవి అతని పక్కనే ఉన్న కుర్చీలో యిబ్బందిగా కూర్చుంది. ఆమె రాత్రిళ్లు భోజనం చెయ్యదు. నాలుగేళ్లగా ఆమె ఒంటిపూట భోజనమే అలవాటు చేసికొంది. అందరి భోజనాలు అయినాక రాత్రి పడుకోబోయే ముందు గ్లాసెడు పాలు తాగుతుంది.

తను తినకపోయినా పిల్లలంతా సరిగా భోజనాలు చేస్తున్నారో లేదో చూడటానికి వారితోపాటే కూర్చుంటుందామె. భరతశర్మకి బ్లడ్‌ప్రెషర్ ఎక్కువగా ఉందని డాక్టరు రాత్రి భోజనం మానమని చెప్పేడు. ఐనా ఆయన భోజన ప్రియుడవటం వలన ముందు తిని తరువాత మందులన్నా తాగుతాడుకాని సుష్టుగా రెండుపూటలా భోంచెయ్యందే ఊరుకోడు. వయసు మళ్లుతున్న కొద్దీ ఆయనకి జిహ్వాచాపల్యం కూడా ఎక్కువవుతోంది.

'రవి భోజనానికి రాలేదేం?' అనడిగేడు భరతశర్మ చపాతీముక్క నోట్లో పెట్టుకుంటూ.

'పిక్చర్‌కి వెళ్లేడు' తకీమని జవాబిచ్చింది.

'పిడికి సినిమా పిచ్చి బాగా పట్టుకుంది. జార్జిగాడి స్నేహంచేసి మరీ చెడిపోతున్నాడు. పైగా ఏమన్నా అంటే ఉద్యోగమ్మున్నాయాను. నా కేమిటంటాడు.'

అందరూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు.

ఆయనకి కోపం వచ్చినప్పుడు గట్టిగా ఊపిరి పీల్చటానికి కూడా భయపడతారా యింట్లో—ఒక్క రవి తప్ప.

'ఈ కాలం పిల్లలే అంత. పట్టి కృతఘ్నులు. కని, పెంచి కష్టపడి పైకి తీసుకువస్తే రెక్కలొచ్చేయికదా అని ఎగిరిపోవటం తప్ప వెనక్కి తిరిగి చూడటంలేదు.'

ఉద్రేకంతో అతని ముఖం ఎర్రపడింది.

కళ్యాణి తలవంచుకు తింటున్నదల్లా తలెత్తి తల్లి వంక చూసింది.

ఆమె కళ్లలోని భావాన్ని గ్రహించిన సీతాదేవి మాట్లాడకుండా తల తిప్పేసుకుంది.

భర్త మాటలు వింటుంటే ఆమెకి ఆవేశం వచ్చింది.

'వాళ్లెందుకు వెనక్కి తిరిగి చూడాలి? కాలం ఎప్పుడూ ముందుకే నడుస్తోంది కాని వెనక్కి రాదు. అలాగే కాలప్రవాహంతో పాటు పురోగమించే యువతరాన్ని వెనక్కి తిరిగి చూడమనటంలో అర్థంలేదు కని పెంచినంత మాత్రాన తల్లిదండ్రులకు తమ పిల్లలపై సర్వాధికారాలున్నాయనుకోవటం తెలివి హీనం. పిల్లల్ని కనటమనేది సృష్టిలోని అతిసహజమైన కార్యం. దానికి ఏ మనిషీ గర్వపడ నవసరంలేదు. అలాగే పుట్టిన పిల్లలను పెంచటం పశుపక్ష్యాదులలో కూడా ఉంది. అది మానవుడి ప్రత్యేకతేం కాదు. స్వయంపోషకశక్తి వచ్చిన పిల్లలు తల్లిదండ్రులకు దూరమవటం కూడా అతి సామాన్యమైన విషయం. దీనికెందు కింత రాద్ధాంతంచేస్తారో అర్థంకాదు. అలాగని పిల్లలు తలిదండ్రుల నెదిరించాలని కాదు. తమభావాల కనుగుణంగా తమ జీవితాల్ని మలచుకోవటంలో తప్పేంలేదు' అని అనుకుంది సీతాదేవి.

కాని ఎదిగిన పిల్లల ఎదుట భర్తతో అంత ఘాటుగా మాట్లాడటం యిష్టంలేక ఊరుకుంది.

భరతశర్మ ఉద్రేకంతో జార్జి మతాన్ని దుయ్యబడుతూనే ఉన్నాడు.

రామునీ, రహీంను, భగవద్గీతనీ, బైబిలునీ సమానంగా మన్నించే సీతాదేవి సిగ్గుతో, బాధతో తల వంచుకుంది.

ఆమె కళ్యాణి వంక చూసింది. ట్యూబ్‌లైట్ వెలుగులో ఆమె కళ్లలో తళతళ మెరుస్తున్న నీటిని చూసి నిస్సహాయంగా నిట్టూర్చింది.

ప్రతిసారి భర్త అలా ఉద్రేకంగా ఏమయినా మాట్లాడుతుంటే గుండెపోటు వస్తుందని వారించేది. కాని యీ రోజామెకా ధ్యాసే లేదు. ఆమె భావనా ప్రపంచంలో ఒంటరిగా విహరిస్తోంది. అక్కడ తనే—తనొక్కతే ఉంది. భర్త, పిల్లలు, ఉద్యోగం ఎవరూ లేరు. వాళ్ళ అవసరం కూడా లేదామెకి.

రెండు నెలలు గడిచినయ్. పిల్లలందరికీ పరీక్షలయిపోయినయ్. కాలేజికి సెలవులవటంవలన సీతాదేవికి పని ఒత్తిడి తగ్గింది. ఆ రోజు మధ్యాహ్నం మూడు

గంటలవేళ యింట్లో అంతా వేసవి తాపానికి తట్టుకోలేక నిద్రపోతుంటే సీతాదేవి వస్త్రాతం వట్టివేళ్లతో బంధించి ఉన్న కిటికీలు, ద్వారబంధంగల గదిలో కూర్చుని టాల్‌స్టాయ్ "రిసర్రెక్షన్" నవల చదువు తోంది. కథాంతంలో కథానాయకుడు మనుష్యులు, అర్థంలేని మమకారాలు, అనుబంధాలు — వీటన్నిటినీ తెంచుకుని చివరకు మానవుని విజయాన్ని స్నేహితుడు అతని ఆత్మే అని తెలుసు కుంటాడు. ఆ ఆత్మతో సంభాషించాలంటే ఆధ్యాత్మిక చింతన, పవిత్రగ్రంథపఠనం అవ

కారం. అందుకే అతను బైబిల్ తీసేడు. ఒకప్పుడు బైబిల్‌లోని ఏ వాక్యాలనైతే అర్థహీనంగా చాదస్తంగా తీసి పారేసేడో, ఆ వాక్యాలు అప్పటి అతని మానసిక స్థితిలో కొత్త అర్థంతో, నవచైతన్యంతో కనిపిస్తాయి.

'మానవుడెప్పుడైతే అహంకారాన్ని చంపుకుని ఎదుటి మనిషిలో దైవాన్ని చూడగల్గుతాడో అప్పుడే అతని అసలు జీవితం ప్రారంభమవుతుంది. ఆత్మసాక్షాత్కారం చేసికొన్న మనిషి సశరీరుడైనా రాగద్వేషాలకతీతుడు.' అనుకుంది సీతాదేవి.

ఏదో అలికిడైనట్లయి 'ఎవరది?' అంది.

సమాధానంలేదు. ఎవరో గబగబ నడచి వెళ్తున్నట్లు అడుగుల చప్పుడు వినిపించింది.

మెల్లగా లేచి కిటికీకున్న తెర తొలగించి చూసింది సీతాదేవి.

జార్జి, కళ్యాణి ఇంట్లోనుంచి వీధిగేటు వైపుకు వెళ్తున్నారు. గేటు దగ్గరకి వెళ్ళగానే జార్జి కళ్యాణి చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకుని పెదవులతో స్పృశించేడు. ఆమె వంక చూసి నవ్వుతూ ఏదో అన్నాడు. కళ్యాణి ముఖం పక్కకి తిప్పి నవ్వుకుంది. అతను బుగ్గమీద చిటికవేసి నవ్వుతూ వెళ్ళిపోయేడు జార్జి. కళ్యాణి అక్కడే రెండు నిమిషాల వరకు అతను వెళ్ళిన వంకే చూస్తూ నిలబడింది. చివరకు గేటుమూసి వెనక్కి రాబోతుంటే సీతాదేవి కర్టెన్ క్రిందికిలాగి లోపలికి వచ్చేసింది.

ఆరోజు మరో కొత్త విషయం తెలిసింది సీతాదేవికి. జార్జి అంత దొంగతనంగా కళ్యాణిని కలుసుకోవలసిన ఆగత్యం ఎందుకు పట్టింది? కళ్యాణికే గనుక తగిన స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలున్నట్లయితే జార్జి వచ్చి సూటిగా తమ అనుమతి తీసుకుని కళ్యాణితో మాట్లాడేవాడుకదా.

పెద్దవాళ్ళ చేజేతులా పిల్లల మనస్తత్వాన్ని ఎలా పాడుచేస్తారో తెలిసి వచ్చిందామెకు.

ఎలాగైనా యిక జాప్యం చెయ్యకుండా భర్తతో యీ విషయం చెప్పాలనుకుంది.

సాయంత్రం టిఫిన్లయినాక భార్యాభర్తలిద్దరూ గార్డెనులో కుర్చీలేసుకుని కూర్చుం

పంజరం

డగా సీతాదేవి యీ విషయం కదిపింది.

'కళ్యాణి పెళ్ళి విషయమై ఏమనుకుంటున్నారు?' అంది.

'ఇప్పుడు కొత్తగా అనుకోవటానికేముంది? ఆ కలెక్టరుగారబ్బాయితో ఖాయం చేద్దామనుకుంటున్నా. అతను రిసెర్చి చెయ్యటానికి వచ్చే ఆగస్టులో అమెరికా వెళ్తాడట. ఈలోగానే పెళ్ళి చేద్దామని వాళ్ళ ఉద్దేశ్యం. కళ్యాణి వాళ్ళందరికీ నచ్చింది. కావాలంటే పెళ్ళయినాక వాళ్ళే చదివించుకుంటారు పిల్లని' అన్నాడు భరతశర్మ.

కొంచెం ఆగి అంది సీతాదేవి 'మరి కళ్యాణి యిష్టం సంగతి కనుక్కోనవద్దా?' అని

'ఆ రామమూర్తికేం అందం, చదువు, డబ్బు — అన్ని లక్షణాలూ ఉన్నాయ్. కళ్యాణేకాదు. ఏ ఆడపిల్ల అతన్ని చేసికోను అనలేదు. ఏం ఎందుకలా అడుగుతున్నావ్? అదేమయినా చెప్పిందా నీతో?'

తన్నుతాను సంబాళించుకుని మెల్లగా జవాబిచ్చింది 'కళ్యాణి జార్జిని చేసికొంటానంటోంది'

'ఎవరిని?...జార్జినా!!'

ఆ క్షణంలో భర్త ముఖంలో వ్యక్తమయిన భావాలను చూడలేక తల తిప్పేసుకుంటూ కొంచెం కఠినంగా అంది 'ఔను. జార్జిని తప్ప మరెవరినీ చేసికోనంటోంది.'

'నేను మొదట్నుంచీ అనుకుంటూనే ఉన్నాను—వీళ్ళను నమ్మకూడదని. ఏదో చదువుకున్న వాడుకదా అని మన వాళ్ళని వాడితో తిరగనిస్తే చివరికి యింతపని చేస్తాడా? ఈ సారి మనింటి గడపతొక్కనీ కాళ్ళు విరగ్గొట్టి పంపిస్తా' నన్నాడు క్రోధంగా.

'అతని కాళ్ళు విరగ్గొట్టటం చాలా తేలికేగాని మనసయ్యాయి మనసు మళ్ళించటం అంత సులభమైన విషయంకాదు. ఆ సంగతి మర్చిపోకండి' అంది సీతాదేవి.

'ఏమా రామమూర్తి జార్జికి ఏ విషయంలో తీసిపోయేడని? అందంలో, అంతస్తులో అన్ని విధాలా రామమూర్తి ముందు ఎందుకూ పనికిరాడు జార్జి. ఏదో నాల్రోజులు కలిసిమెలిసి తిర్గినంతమాత్రాన 'ప్రేమ' అనే భ్రమలో పడుతున్నారు యీ కాలం పిల్లలు. పెళ్ళి చేస్తే సరి కళ్యాణి మనసు దానంతటదే దారికి వస్తుంది.'

సీతాదేవిలో సహనం నశించిపోయింది.

'అందంతో అంతస్తులతో మనుష్యుల మనసులు కొలవద్దా మనుకోవటం వట్టి తెలివి తక్కువ. వాళ్ళనుకునే ప్రేమ నిజంగా భ్రమే అయినట్లయితే మంటలో పడిన శలభాల్లా వాళ్ళనా భ్రమలోనే పడి చావనీయండి. అంతే కాని మీ అభిప్రాయాలకీ, అహంభావానికి ఆ పసి మనసులను బలి చెయ్యకండి' అంది ఆవేశంగా సీతాదేవి.

భరతశర్మ విస్తుపోయేడు.

తన భార్యలో అంతటి ఆవేశం, వాగ్ధాటి ఉన్నాయని అతని కంతకు ముందు తెలియదు !

మెల్లగా రాజీపడే ధోరణిలో అన్నాడు. 'అది కాదు సీతా! కళ్యాణికి రామమూర్తి నచ్చకపోతే మన కులంవాడినే మరొకడిని చేసికోమను. అంతే కాని చూస్తూ చూస్తూ కూతుర్ని ఓ మతాంతరుడికివ్వమంటే ఎలా చెప్పు?' అన్నాడు.

'చదువు, లోకానుభవం అన్నీ వున్న మీరే యిలా కుల మత భేదాలను పాటిస్తుంటే యింక ఏం చెప్పేది?' అంది సీతాదేవి.

'ప్రతి మనిషీ తన జాతిని గౌరవించుకోవటంతో తన్ను తాను గౌరవించుకుంటాడు సీతా! మన సనాతన ధర్మమేదీ ఒక మతమూ కాదు, యీ నాటిదీ కాదు. యుగ యుగాలుగా చెక్కు చెదరక నిల్చిన మానవజాతి సంస్కృతినే సనాతన ధర్మమంటారు. అలాటి సంస్కృతిని, ధర్మాన్ని వదులుకొని జాతి భ్రష్టులవటం కంటె తెలివిహీనత మరొకటుండదు.'

'మీరు సంస్కృతి అని దేని నంటున్నారో అది తరతరాలుగా వస్తున్న ఆచార వ్యవహారాలు మాత్రమే. సంవత్సరాల తరబడిగా వస్తున్న అలవాట్లు కాబట్టి అవి తప్పక ఆచరణీయమనటం హేతుబద్ధంగా లేదు. మరో కులంవాడినికాని, మరో మతస్థుడిని కాని వివాహమాడినంతమాత్రాన జాతి భ్రష్టత కలుగుతున్నపుడు ఆజాతి సంస్కృతి

ఉంటేనే, వెళ్ళిపోతేనేం? సర్వమతాలసారమే హిందూమతమని, నదులన్నీ సముద్రంలో కలిసినట్లు అన్నిమతాలు వాటివాటి ఉత్కృష్ట స్థాయిలో హిందూ మతంలో లీనమైపోతాయని విదేశాల్లో ఎలుగెత్తి చాటుతారే. మరి ఆదరణలోకి వచ్చేసరికి ఆ వినాదాలన్నీ ఏమైపోతయ్? నీ తల్లి గర్భవిహార నీతోపాటు పుట్టి పెరిగిన ఒక మనిషిని గౌరవించలేని నీ సంస్కృతి ఏపాటిది?'

'కొందరు మనదేశంలో పుట్టినా, మన సనాతన ధర్మాన్ననుసరించటంలేదు. ఆసంగతి మర్చిపోకు'

'దానికి కారణం మీరే. కడజాతివాళ్ళంటూ కొన్ని కులాలను మీరు ఎప్పుడైతే హీనంగా చూసేరో అప్పుడు వాళ్ళకి మీ మతమన్నా, సంస్కృతన్నా అసహ్యం, విరక్తి పుట్టినయ్. అందుకే ఏమతంలో తరతమ బేధాలుండవో, ఏమతంలో తమవ్యక్తిత్వం కించపడదో ఆ మతాన్నే అంగీకరించేరు వాళ్ళు. అంతకన్న గత్యంతరం లేకపోయింది. కని పెంచిన తల్లిదండ్రులే ఒకమాట జారితే వ్యక్తిత్వంగల బిడ్డలు ఎదురు తిరుగుతారే అలాటప్పుడు కొన్నిశతాబ్దాలుగా అణగదొక్కబడిన జాతి మేల్కొందంటే ఆశ్చర్యం లేదు' అంది సీతాదేవి.

భరతశర్మ మౌనంగా కూర్చుండి పోయాడు.

అతనింక భార్యతో వాదించలేనని నిర్ధారణకి వచ్చేసేడు. అతని మెదడులో రకరకాల భావాలు మెదుల్తున్నాయ్. భార్యలో అంతకుముందెన్నడూ చూడని ఒక "వ్యక్తి" యీరోజతని ఎదుట నిలబడి ఉంది. ఆ వ్యక్తి తనకి పరిచయమైనదీ కాదు; కనీసం భావనాప్రపంచంలోకూడా ఆమెనెన్నడూ చూసి ఉండలేదు.

ఉన్నట్టుండి భరతశర్మలో ఏదో అలజడి ప్రారంభమయింది. తన భార్యకి తను తగినవాడు కాదేమోనన్న ఆలోచన స్ఫురించింది. అలా అనుకోగానే వెంటనే అతనికి లోకమంతా శూన్యమైనట్లు తోచింది.

'సీతా! నీలోని 'అగ్ని'ని యీరోజు చూడగలుగుతున్నాను.' అని గొణుక్కున్నాడు తనలో.

సీతాదేవి మనస్థితి కూడా విచిత్రంగా ఉంది. ఆమె ఎన్నడూ తన భావాలని భర్త ముందు యిలా వెలిబుచ్చలేదు. ఇప్పుడిలాటి సందర్భం వచ్చిందంటే అది కళ్యాణి మూలంగానే.

సీతాదేవి పిల్లలందరిని సమానంగా ప్రేమించినా, తనకి తెలియకుండానే లోలోపల కళ్యాణిపై ఎక్కువ పక్షపాతం చూపుతూ వచ్చింది. దానికి కారణం కళ్యాణిలో ఆమె తన ప్రతిబింబాన్ని చూసుకోవటమే.

కళ్యాణి రూపం, ఆమె ఆలోచన అన్నీ తల్లి పోలికే. తల్లి లాగానే ఎంత తెలివైనదో అంత మెత్తని మనసు. ఎంత ధైర్యవంతురాలో అంత సెన్సిటివ్. చదువులో చురుకుదనం, దృక్పథంలోనివైశాల్యం, భావాల్లోని నిండుదనం అన్నీ తల్లి గుణాలే. అందుకే కళ్యాణి కోరినదల్లా చేస్తుంది సీతాదేవి.

కూతురు కొంచెం బాధపడితే తన ఆత్మే పరితపిస్తున్నట్లుగా ఫీలవుతుందామె. తన ఆశయాలకు, ఆనందానికి విరుద్ధంగా తల్లిదండ్రులు తనని వివాహ బంధమనే పంజరంలో బిగించేరు. తన శరీరం, మనసు పరాధీనమై పోయినయ్ తన యిష్టంతో ప్రమేయం లేకుండా. కాని తన ఆత్మని మాత్రం యీ బంధాలన్నిటికీ అతీతంగా కాపాడుకుంటూ వస్తోంది యింతకాలం. ఇప్పుడు చూస్తూ చూస్తూ తన ఆత్మ ప్రతిరూపమైన కళ్యాణిని చేజేతులా మరో పంజరంలో బిగించలేదు. కళ్యాణికి స్వేచ్ఛ నివ్వాలి. ఆమె కోసం తన చివరి రక్త బిందువు వరకు ధారపోయటానికి సిద్ధమే ననుకుంది సీతాదేవి.

భరత శర్మ తలెత్తి చూసేడు.

పూలమొక్కల మధ్య నిలబడిన సీతాదేవి సంధ్యారుణకాంతిలో అగ్నిశిఖలా వెలిగిపోతోంది. ఆ అపూర్వదృశ్యాన్ని చూస్తూ అతని కళ్ళు చెదిరినట్లనిపించింది.

ఇక అక్కడ నిలబడలేకపోయింది సీతాదేవి. గబగబ నడచి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

'సీతా!' అంటూ పిలిచేడు భరతశర్మ. ఆ కంఠంలోని జీర విని ఉలిక్కిపడి వెనుదిరిగింది సీతాదేవి.

'కళ్యాణి నొకసారిలా పంపు' అన్నాడు. భర్తవైపు పరీక్షగా చూసి నెమ్మదిగా నడచిపోయింది సీతాదేవి.

ఐదు నిమిషాలు గడచినాక కళ్యాణి మెల్లగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ వచ్చింది తండ్రి దగ్గరికి.

'కూర్చో' అన్నాడు ముభావంగా భరతశర్మ.

తల్లి లేచి వెళ్ళిన కుర్చీలో కళ్యా

మీ జుత్తును ఆరోగ్యంగా నిగనిగ లాడేలాగు వుంచుతుంది

బ్రిల్‌క్రీమ్

(సర్వోత్తమ - హెయిర్‌డ్రెస్సింగ్

కేవలం బ్రిల్‌క్రీమ్ మాత్రమే

- చక్కగా జుత్తు దువ్వుకొనడానికి సాయపడుతుంది. జుత్తు జిడ్డు కాదు. చెదరి పోదు.
- చాలా పొదుపు అయినది. ఒక్కసారి రాస్తే చాలు రోజంతా జుత్తు రేగదు.
- దీనిలో చేర్చిన అద్వితీయమైన మిశ్రమము మాడును పోషించి, జుత్తును బాగా పెంచుతుంది.
- మీ జుత్తు యొక్క సహజ రంగును బయటు పరచును.

మీరు కూడా బ్రిల్‌క్రీమ్ ఉపయోగించడం మొదలు పెట్టండి

ప్రపంచమంతటా లక్షలాది మంది సొగసుకాదులు ఉపయోగించేది.

వేడుతూ ఒదిగి కూర్చుంది కళ్యాణి.

తలవంచుకుని వినయంగా కూర్చున్న కూతురిని చూడగానే భరతశర్మ హృదయంలో వాత్సల్యం తొంగిచూసలాడింది. కాని వెంటనే ఆమెని పిలిపించిన పని గుర్తుకు వచ్చి కఠినమయిందతని హృదయం.

'నువ్వు జార్జిని పెళ్లిచేసికొంటానన్నావుటగా' అన్నాడు.

అంత సూటియైన ప్రశ్నను ఎదుర్కోవలసివస్తుందని ఊహించలేని కళ్యాణి తత్తరపడింది. ఏం మాట్లాడాలో తెలియక గుడ్ల నీళ్లు కక్కుకుంటూ కూర్చుంది.

'నేను ఒక ప్రశ్న అడిగితేనే సమాధానం చెప్పలేని నువ్వు అందరినీ ఎదిరించి మతాంతర వివాహం చేసికోగలననుకుంటున్నావా?' అన్నాడు. అతనికే తెలియని ఏదో కసి అతని కంఠంలో ధ్వనించింది.

అలా తండ్రి తన వ్యక్తిత్వం మీదనే దెబ్బతీయటంతో కళ్యాణిలోని అహం మేల్కొంది.

'ఔను. జార్జిని పెళ్లిచేసికొంటాను' అంది మొండి ధైర్యంతో.

'అప్పుడు దాని పరిణామాలెలా ఉంటాయో ఆలోచించావా?'

'ఆలోచించేను. మీరు మళ్లీ యీ యింట్లో కాలుపెట్టనీరు' ప్రశాంతంగా సమాధాన మిచ్చింది కళ్యాణి.

'నీ స్వార్థం నువ్వు చూసుకుంటున్నావు కాని నా పరువుప్రతిష్ఠల సంగతి ఆలోచించేవా? ఫలానా ఆయన కూతురు ఎవరితోనో లేచిపోయిందని నలుగురూ వేలెత్తి చూపుతుంటే నేను ఎలా తలెత్తుకు తిరిగేది?'

'పరువు ప్రతిష్ఠలకి భంగం వాటిల్లే పనులు వేరే ఉన్నయ్ నాన్నగారూ! కూతురు మతాంతర వివాహం చేసికొన్నంతమాత్రాన పరువు పోయిందనుకుంటే మీరనుకునేది— క్షమించండి—నిజమైన గౌరవం కాదు. మేము చేసికోబోయే వివాహం తల్లిదండ్రుల అంగీకారం లేదన్న కారణంచేత లోక దృష్టిలో లేచిపోవటమే అయితే ఆ నింద రాకుండా స్వయంగా మీరే ఆ వివాహాన్ని జరిపించండి!' అంది కళ్యాణి. భరతశర్మ అదిరిపడ్డాడు. తను 'కూతురికి మతాంతర వివాహం చెయ్యటమా!

తరతరాలుగా అతని రక్తంలో జీర్ణించుకు పోయిన నమ్మకాలు, సిద్ధాంతాలు కలతపడసాగినయ్. అతను నేర్చిన చదువు, అది నేర్పిన సంస్కారం; వయసుతో వచ్చిన వివేకం అన్నీ అహంకారంలో పడి తునాతునకలైనయ్.

పంజరం

'ఛీ! నువ్వు నా కూతురువేకాదే. ఉల్లి గడ్డ కూడా ముట్టని కుటుంబంలో పుట్టిన నువ్వు ఆ మ్లేచ్ఛుణ్ణి చేసికొని వచ్చి మాంసం తింటావుటే పాపిష్టి దానా!' అన్నాడు గట్టిగా గొంతు చించుకుంటూ.

దెబ్బతిన్న సింహంలా లేచి నిల్చుంది కళ్యాణి.

'ఆహారనియమాలు మనిషిపుట్టి పెరిగిన పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటయ్ నాన్నగారూ! నన్ను చేసికొన్నంతమాత్రాన తన ఆహారపద్ధతులలో మార్పు తెచ్చుకోమని అడిగేంత తెలివితక్కువదాన్ని కాను నేను. అలాగే నేసహ్యించుకునే పదార్థాలను బలవంతాన నాచేత తినిపించేంత మూర్ఖుడు కాడు జార్జి. అయినా యివన్నీ మా స్వవిషయాలు. ఇంత చిన్న సంగతినికూడా మీకు వివరించవలసి వచ్చినందుకు సిగ్గుపడుతున్నాను' అని సమాధానంకోసం కూడా చూడకుండా చరచరా నడచి వెళ్లిపోయింది.

భరతశర్మ మరోసారి ఓడిపోయేడు.

తను కలలోకూడా చేరుకోలేని శిఖరాగ్రాలను భార్యతోపాటు కూతురు కూడా అనాయాసంగా చేరుకోగలిగిందన్న ఆలోచన తట్టగానే అతనిలో సన్నని అసూయరేఖ ఏదో మెదిలింది. కాని వెంటనే ఆభావాన్ని అణచిపెట్టి 'చూస్తాం. ఎలా జరుగుతుందో యీ పెళ్లి' అనుకున్నాడు పళ్లు పటపటలాడిస్తూ.

తెల్లవారింది ఎర్రని కుంకుమ ధరించిన ముత్తైదువులా ఉన్న ప్రాచీదిశను పరిశీలిస్తూ పడుకునుంది సీతాదేవి. అప్పుడే గూళ్లనుండి బయటకు వెళ్తున్న పక్షుల రెక్కల చప్పుడు మంగళవాద్యాల్లా వీనుల విందుగా ఉన్నయ్. చల్లని ప్రాతఃకాలపు వాయువులు శరీరానికి, మనసుకు కూడా ఆహ్లాదాన్ని కల్గిస్తున్నయ్.

ఆ ఉదయం అన్ని ఉదయాల్లా ఎందుకో సామాన్యంగా లేదనిపించిందామెకు. ఇంతవరకు తన జీవితంలో ఎన్నడూ కలగని ఒక అపూర్వానుభూతిని తెచ్చిపెడ్తోందా ఉషోదయం.

నెమ్మదిగా లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకున్నాక డైనింగ్‌రూమ్‌లోకి వెళ్లింది కాఫీ కోసం. అందరూ మామూలుగా రోజూలానే ఎవరిస్థలాల్లో వాళ్లు కూర్చున్నారు. కళ్యాణి మాత్రం లేదు. బహుశా నిన్నటి సంఘటన తరువాత తండ్రికి ముఖం చూపించటం యిష్టంలేక రాలేదేమో అనుకుంది.

'టిఫిన్ చల్లారిపోతోంది. కళ్యాణిని త్వరగా పిల్చుకురా!' అంటూ వంట మనిషితో చెప్పింది సీతాదేవి.

ఆమె వెళ్లి ఐదునిమిషాల్లో తిరిగి వచ్చింది. కళ్యాణి ఆమె గదిలోను, బాత్‌రూమ్‌లోను, యింట్లో మరెక్కడాలేదని చెప్పింది.

అందరిలో అలజడి ప్రారంభమయింది.

రవి తన ముఖంలోని భావాలు పైకి కనపడనీయకుండా పేపరు ముఖాని కడ్డంపెట్టుకున్నాడు.

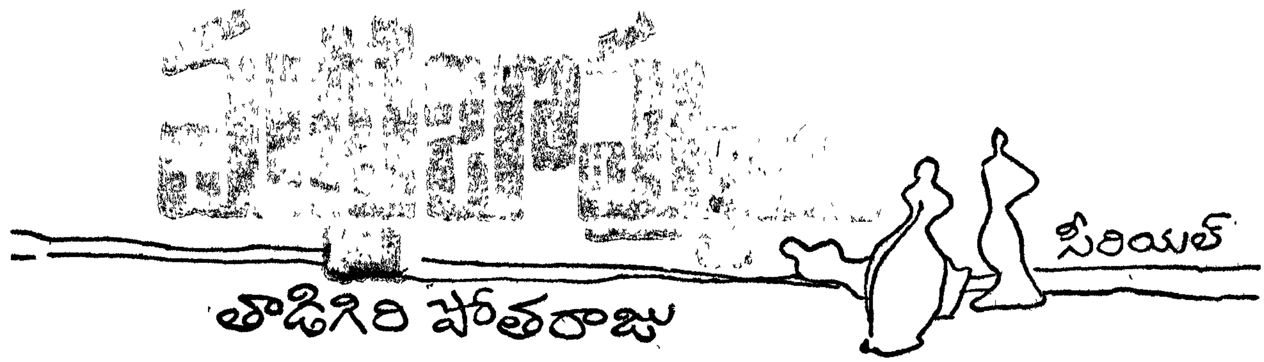
విజయ తండ్రి వంక బిత్తరచూపులు చూస్తూ చివరికి తల్లి భుజం పట్టుకుని ఏడుపుగొంతుకతో అంది 'అమ్మా! కళ్యాణక్క రాత్రి జార్జితోకలసి విజయవాడ వెళ్లిపోయిందమ్మా. వాళ్లిద్దరూ నాలుగు రోజులక్రితమే రిజిస్టర్ మారేజి చేసికున్నారట. రేపు చర్చిలోకూడా చేసికొంటారుట. తెల్లారేక మీతో చెప్పమని చెప్పింది అక్క!' కూతురిమాటలు వింటూనే భరతశర్మ నిశ్చేష్టుడైనాడు.

భార్యా, పిల్లలవైపు వింతగా చూస్తూ నోటమాటలేకుండా కూర్చుండిపోయేడు.

సీతాదేవి మొదట ఆశ్చర్యంతో ఉక్కిరిబిక్కిరయింది. తరువాత విషయాలన్నీ క్రమంగా అర్థంచేసికొన్నాక పురివిప్పిన నెమలిలా ఆమె హృదయం నాట్యం చేయసాగింది.

తన ఆత్మకి ప్రతిబింబమయిన కళ్యాణికి పంజర ప్రాప్తి తప్పి, స్వేచ్ఛ లభించటంతో సీతాదేవి తన జన్మ సార్థకత పొందినదనుకుంది.

ఆమె పెదవులపై చిరునవ్వు విరిసింది. ఆ నవ్వులో విజయగర్వం తొంగిచూస్తోంది! ●

సీరియల్

తాడిగిరి పోతరాజు

జ రి గి న క థ

అనాథగావున్న ప్రసాద్‌ను చేరదీసి అతనికి చదువు చెప్పిస్తున్న వెంకట్రామయ్యగారికి బ్లడ్‌ప్రెషర్ ఎక్కువై మంచానపడడం తెలుసుకున్న ప్రసాద్ వెనువెంటనే బయలుదేరివస్తాడు. అతన్ని చూసి అమితానందం పొందుతారు వెంకట్రామయ్య. బ్యాంకులోవున్న పదివేలు కాక మరో పదివేలు ప్రసాద్ పేర రాయాలని సంకల్పించుకుంటాడు. వెంకట్రామయ్యగారికి అప్తుడు కామయ్య మాస్టారు. శారదను ప్రసాద్‌కిచ్చి వివాహంచెయ్యమని కామయ్యను కోరతాడు వెంకట్రామయ్య.

(గతవారం **28-4-67** సంచికలోని **26**వ పేజీలో **30**వ లైను (ఆపిల్ల నెత్తిన ఒక మొట్టికాయ వేశాడు.) తర్వాత పొరపాటున కథ తారుమారైనది దాని తర్వాత కథను ఈ సంచికలో ప్రచురిస్తున్నాము. పాఠకులు దీనిని గమనించ ప్రార్థన. పొరపాటుకు చింతిస్తున్నాము.

—సం॥

4

'పంతులు గారూ... పంతులు గారూ?' కొంప అంటుకొంటున్నట్లు అక్కడనుండే అరుస్తూ వచ్చాడు కోటయ్య. మాస్టారు ఉలిక్కిపడి లేచాడు.

'ఏందండీ ఇంత పొద్దున్నే కునికిపాట్లు పడుతున్నారు. రాత్రంతా నిద్ర లేదు కదూ? నా మతిమరుపు మండ. సరే. వాడు చాకలి గురవయ్య వచ్చిమ్మన్నాడు నాకు తోవలో కలిసి. వాడి చిన్న కూతుర్ని మొగుడు కొట్టాడంటే వాడటు పొయ్యాడు' అంటూ మడత కుర్చీ చేతిమీద పెట్టాడు—దినపత్రిక ఇంకా ఆ వేళ టపా అంతానూ.

'రాత్రంతా నిద్ర లేదు కోటయ్యా! కళ్ళు మండుతున్నాయి. ఏది ఆ కళ్ళద్దాలున్నాయి చూడు బల్లమీద.'

'కోటయ్య అందించిన కళ్ళజోళ్ళు ముక్కుపై పెట్టుకుని ఒక్కొక్క ఉత్తరం చింపి చదువుకోసాగాడు పైపైన. పైవు కొట్టిన ఆ గోధుమ రంగు కాగితంపై ఆయన దృష్టి నిలబడింది. క్రింద నుంచి పైవరకూ ఒక్క ఉదుటున చదువుకోసాగాడు. ముఖం ఆనందంతో విప్పారింది. సంతోషం పట్టలేక మరొకసారి బిగ్గరగా చదివాడు.

'ఆ...ఇన్నాళ్ళకు ముగిసింది కోటయ్యా. మన కష్టం ఫలించింది.తను బ్రతికుండగనే ఈ పని అవుతుందో లేదో నని వెంకట్రామయ్యగారికి బెంగ పట్టుకుంది. మొత్తానికి సాధించాం మనం అందరమూ కలిసి' ఒక చేతిలో ఉత్తరం పట్టుకొని కోటయ్య వైపు చూపు మరల్చుకొని అన్నాడు.

'ఏందండీ అది?'

'ఏమీ లేదు. మన స్కూల్లో పద కొండు అంటే యస్.యస్.యల్.సి. పెట్టుకోటానికి గవర్నమెంటు అంగీకరించింది. అయితే కొన్ని షరతులు పెట్టింది. అవి మనం పూర్తి చేస్తామనుకో. ఇది ఇంతలో కాదేమో అనుకొన్నాం. భలే...శుభ వార్త' అంటూ వెనక్కి చేరగిలాబడి దినపత్రిక పేజీలు విప్పసాగాడు.

'మీరూ వెంకట్రామయ్య తలుసుకొన్న పని ఏది కాలేదండీ. నాకు తెలియక అడుగుతాను' అని కొద్ది క్షణాలు ఆగిపొయ్యాడు. మాస్టారు 'ఊ' అంటూనే దినపత్రికలో మునిగిపొయ్యాడు. కోటయ్య మాస్టారిని తేరిపార చూసి మళ్ళీ పల్కరించాడు.

'అయితే పంతులుగారూ! మా వాడి సంగతేమిటంటారు?'

'ఏమిట'న్నట్లు మాస్టారు దినపత్రిక మంచి కళ్ళు పైకెత్తాడు.

'మీరు మావాడికి భయం చెప్పటం లేదుండీ!..నా కొడుకనిగారాబం చేత్తున్నారు.. మక్కారిగొట్టి సదువు చెప్పమంటే మరేమో వాడ్ని స సేమిరా అంటు కోరయితిరి.'

'ఏమిటీ ఇంట్లో అల్లరిచేస్తున్నాడా?'

'ఇంట్లోనా? మరే...అదేం లేదులెండి... ఏదుంటే అదితిని సదువుకొంటాడు. మంది పిల్లల్లాగ లేనిది కావాలని అడగటం... పరార ముళ్ళు పెట్టటం అవేమీ లేవుగాని సదువుసంగతే...అరె... నిన్నమొన్నటికునిన్న... వేరుశెనక్కాయలు కోసినవాళ్ళకు డబ్బాకు పదాణాల చొప్పున లెక్క గట్టరంటే, బొక్కుతెచ్చి ఏసీ...ఏసీ,..చివరకు లెక్క తెమలకపొయ్యె...వాడికన్న సదువుకోనివాళ్ళు నయం. క్షణంలో నోటితో కడ్తారు. ఈడు పది సదువుతున్నాడంటే... నాకే ఎట్టానో అనిపిస్తుందండీ...' కోటయ్య రుసరుసలాడుతూ అన్నాడు.

'కూలీలకు లెక్కగట్టటమంటే అనుభవముండాలి. అనుభవంతోటే అన్నివిద్యలూ... తెలిసిందా?...ఒకటి రెండుసార్లు తప్పు చెయ్యవచ్చు. ఆతరువాత వాడే తోవన పడతాడు. దానిగూర్చి బాధ పడకు'... అంటూ మాస్టారు మళ్ళీ చేరగిలా పడ్డాడు దినపత్రిక ముఖానికి అడ్డం పెట్టుకొంటూ.

'అంతేలెండి ఒకటీ రొంటి సెడితేనే గాని వైదుగుడు కాడు.'

'మరొక విషయం కూడా ఉంది కోటయ్యా...నీవు అదేపనిగా, కోప్పడుతూ, సణుక్కొంటూ ప్రక్కనువ్వానేమో... సగం నీ భయంకొద్దీ వాడు లెక్క తప్పు చేసుంటాడు.' పేపరు ప్రక్కకు తొలగించుకొని అయన్నాడు.

"ఏంభయమో...ఏంకథో"

వాళ్ళుమాటల్లోనే భాస్కర్ అక్కడికి వచ్చాడు—'నమస్తే'—అంటూ మాష్టారి కేసిచూస్తూ...

పక్కపాపటితో పేడలు పేడలుగా ఉంగరాలు తిరిగినజుట్టు, గిల్లితే పాలుగారే బుగ్గలు—వాటికి అందాన్ని కూర్పుతూన్న అమాయకమైనకళ్ళు...ఇప్పుడిప్పుడే శరీరావయవాల్లో పరిపుష్టి సంతరించుకొంటోంది.

'ఏమిటోయ్!...భాస్కర్...మీనాన్న నీమీద కంప్లెయింట్ చేస్తున్నాడు...లెక్కలుసరిగా చెయ్యటం చేతగాదని...'

పుస్తకాలసంచి మెల్లగా జారవిడుచుకొని, మాష్టారికేసి కళ్ళప్పగించి చూస్తూ నిలబడి పొయ్యాడు ఒక్షణం...కొద్దిసేపటికి తేరుకొని....

'అదికాదుసార్...ఇంతమంది కూలీలు—ఇన్నిడబ్బాలని ఒక్కసారి చెబితే బాగుణ్ను... తలకొట్టి ఒకడబ్బా...రెండబ్బా...ఆ మిగాతాది తీసెయ్' అని ఏమిటేమిటో చెబుతాడండీ మానాన్న'... సంజాయిషీ చెప్పుకొన్నాడు.

ఎన్నిచెబితే ఏమిటోయ్. లెక్క జాగ్రత్తగా వేసేదానికి...సరే...కూర్చుని చదువు...బాగా చదివి నాకూ, మీనాన్నకూ పేరు తీసికురావాలి తెలిసిందా?

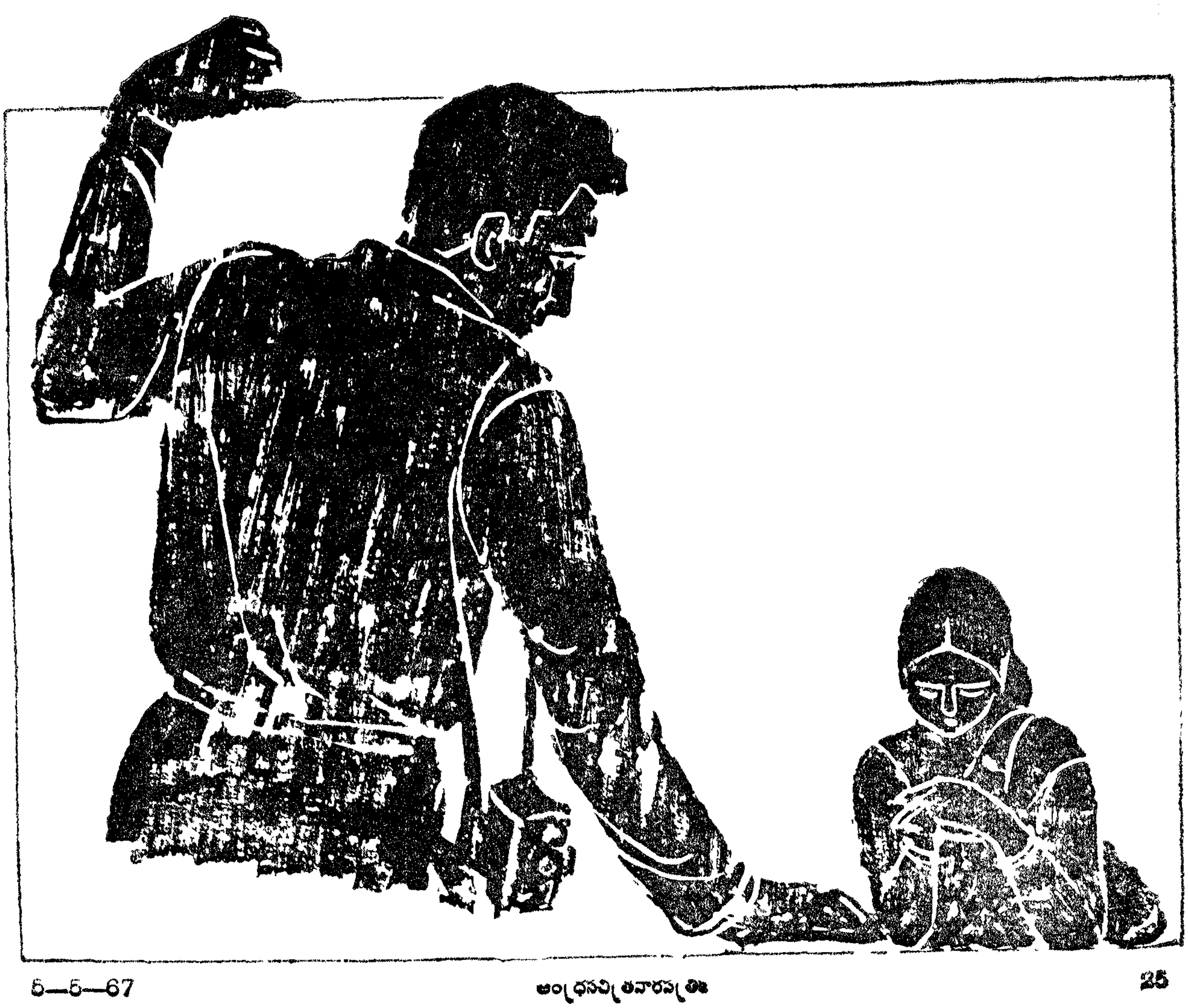
వినయంగా తల ఊపుతూ చాపమీద కూర్చున్నాడు కుర్రాడు.

'ఇయ్యాల, శెలవుకదండి...కొద్దిగా రికాంగుగా తిరగనియ్యండి పంతులుగారూ. —వారమల్లా సదువేగదా?...ఇదుగో అణా తీసికోరా...దాసుకో...చెడిడీ పడిదీ—సూనె సరుకు కొనుక్కోమాకు...అరె పెసాదం నేవింకా నూడనేలేదే..:'

మధ్య తలుపు తెరచేప్పటికి పొగ ఇల్లంతా వ్యాపించసాగింది. ఆ పొగలోనుండి కళ్ళు తుడుచుకొంటూ ప్రసాద్ బయటికొచ్చాడు.

'ఉదయం వచ్చాను...స్నానంచేసి వస్తానుండు' అంటూ టవలు భుజానవేసికొని బయటికి వెళ్ళాడు. పొగతో నిండినకళ్ళు తుడుచుకొంటూ.

'పంతులుగారూ పిలగాడంటె ఇట్టా ఉండాలండీ... ఎంత లెక్క సదివినా గర్రా లేని మనిషి... నోరారా పల్కరిస్తాడు... సదువుకొన్నవాళ్ళను నేను శానా మందిని చూశానండీ... పిలిసినా పల్కరు... ఎంత సదువుకొంటే ఏం లాభంలెండి,...సదిమంది సేతా మంచనిపించుకోనప్పుడు ... ఆ ఎంకట్రామయ్య కొడుకు... చెన్నపట్నంలో సదువుతున్నాడంట... రాకరాక ఎప్పుడైనా ఊళ్ళోకొస్తే పిలిసినా పలకడు... ఆ తండ్రికి తగ్గ కొడుకుకాదు... తల్లి చాలు... పోనియ్యండి ఆ సంగతి... మన పెసాదు ఏం చదువుతున్నాడు' ...

తాపీగా అడిగాడు.

'బి. ఏ. ... నీకు లోగడ చెప్పానుగా,' మళ్ళీ పేపర్లో తలదూర్చాడు పంతులుగారు.

'రోజా రోజుకూ నాకు మతిమరుపు ఎక్కువౌతుందండీ... పొడుగాను... చూశారండీ ఆయగాల మనం జేరదియ్యకపోతే ఏమవునో...రోజులు ఎంత తొందరగా జరిగిపోతున్నాయండీ... అదంతా నాకు నిన్న మొన్ననే జరిగినట్టుంది. అప్పుడు ఈ వెధవ ఇంతవాడవుతాడని ఎవరనుకొన్నారండీ. మాటవరసకు చెబుతా. మొత్తానికి మీరూ వెంకట్రామయ్యగారు చేసిన మేలు, మళ్ళీ ఇంకో జన్మెత్తినా, ఋణం తీర్చుకోలేదండీ. మీరు చేరదియ్యకపోతే ఇంతవాడవునా వెధవ. మీరు చేసుకొన్న పుణ్యం ఎప్పుడైనా అడ్డు పడుతుంది... రాసుకో... రాసుకో' మామ్మాటలు ఆలకించ వూకు' ఆ చివరి మాటలు పుత్రుడ్ని ఉద్దేశించినవి కాదు.

బుద్ధిగల బాలుడులా భాస్కర్ తల వంచుకుని, ఆ మాటలను లక్ష్య పెట్టనట్టు [illegible]గాడు. అప్పటివరకూ కోటయ్య చెప్పిన వేదాంతమంతా విని విసుగ్గా తల పైకెత్తుకొని 'ఈ [illegible] పొగడ్తలు ఎప్పుడు నేర్చుకొన్నావ్. నీవు వాళ్ళ అమ్మనట్లు చూపిన శ్రద్ధాభక్తులు ఇంకా జ్ఞాపకం ఉన్నాయి. మాదేముంది? సలహా చెప్పేవాళ్ళం. వాటిని చేసి చూపించేది నీవు.'

'భలేవారండీ. ఎప్పుడో ఇరవై ఏళ్ళనాడు ఏదో చేస్తే అదే గొప్పగా చెబుతున్నారు' అంటూ లేచి నిలబడి పై పంచ దుమ్ము దులుపుకొన్నాడు.

'పంతులుగారూ! మా వాడ్ని గూడ వెధవని చదివించినట్లే చదివించాలండీ. బి. ఏ. అనిపించాలని నాక్కూ వుంది... ఆఁ... ఏమంటారు?... ఆఁ... వింటున్నావా. నువ్వు వెధవలా పెద్ద చదువు చదవాలా' మళ్ళీ కొడుకువేసి తిరిగి అన్నాడు.

ఒకసారి తండ్రికేసి చూసి తల అడ్డంగా ఊపుకొంటూ తల దించేసుకొన్నాడు కుర్రాడు.

'వెళ్తున్నావా? కోటయ్యా!' మాష్టారు అడిగాడు.

మట్టి బొమ్మలు

'అవునండీ. వేరుశనక్కాయలు ఆరబోసెయ్యాలి. ఏమైనా పనుందా నాతో?'

'ఏమీ లేదు. ఊర్కినే అడిగా. నాకూ పని ఉంది. పదకొండవ తరగతి పెట్టుకోటానికి పరిమిషన్ వచ్చిందని వెంకట్రామయ్యగారి చెవిన వేసి వస్తా. పోయిరా' అంటూ మాష్టారు కుర్చీలోనుండి లేచాడు.

* * *

సువిశాలమైన చెరువు. భారీ వర్షాల మూలంగా, కొత్త నీళ్ళతో తెల్లగా తొణికిసలాడుతోంది. ఆ చెరువు ఒడ్డున గాలిగోపురం ఎత్తుగా ఆకాశంలోకి చొచ్చుకుపోయింది. ప్రక్కనే శివాలయం. అవతలి వైపు విస్తృతంగా వ్యాపించిన మర్రిచెట్లు. ఇటు ప్రక్క సిపాయిల్లా క్రమంగా నిలబడిన పోక చెట్లు.

ఊళ్ళో ఉన్న పిల్లాబిరకాయంతా కదలి చెరువు ఒడ్డున ప్రత్యక్షమయ్యారు. ఆవేళ తెప్పతిరునాళ్ళు చూడటానికి. దసరాపండుగ నాడు ప్రతిసంవత్సరమూ దేవుళ్ళను దేవతలను తెప్పకట్టి ఆ చెరువులో తిప్పటం పరిపాటి. అలా జరుగకపోతే ఆ సంవత్సరం పండుగ జరుగనట్లు లెక్క. అమ్మాయిలకు అబ్బాయిలకు ఆటవిడుపు ఆరోజు.

చెరువులోకి దిగటానికి ఏర్పరచిన మెట్లకు అటువైపు ఆడవాళ్ళు—ఇటువైపు మగవాళ్ళు.

పండుగ కాబట్టి దాపుడు చీరెలన్నీ బయటికొచ్చాయి. పట్టుచీరెలు, సిల్కు చీరెలు ధరించి, ఉన్నంతవరకూ ఆభరణాలు ధరించి చక్కగా ముస్తాబుచేసికొని వచ్చారు, జైళ్ళనుండి విడుదలయిన ఖైదీల్లా—.

చెరువులో మూడు తెప్పలు తేలుతున్నాయి. ఖాళీ ఇనుప పీపాలపై చెక్కలు, వెదురు బొంగులు అమర్చి ఓడల ఆకారంలో తెప్పలు అమర్చారు. ఆ మూడూ, ఆ ఊళ్ళో ఉన్న మూడువర్గాల ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నాయి.

ఒక తెప్పపై దైవవిగ్రహాలున్న సవారీని యథాతథంగా ఉంచారు. ఆ తెప్పపై ఆధ్యాత్మిక చింతనకల్గి దైవభక్తులుచేరి తాళాలు కొట్టుకొంటూ 'హరే—రామ—హరేరామ' అంటూ భజనసంకీర్తనలు ప్రారంభించారు. అర్చకుడు మంత్రాలు పఠిస్తూ విగ్రహాలపై పూలూ, కుంకుమ జల్లుతున్నాడు. పట్టువస్త్రాల్లో మునిగిన దేవతావిగ్రహాలు— వాటిచుట్టూ పగిలిన టెంకాయలు, పూలు, బుక్కాలు, అగరువత్తులు కుప్పలుకుప్పలుగా ఉన్నాయి.

రెండవతెప్ప — చక్కగా రంగుకాగితాల కత్తిరింపులతో పూలతో అలంకరించారు. తెప్పకు మధ్యలోనున్న గడకు త్రివర్ణ పతాకం రెపరెపలాడుతోంది. దానికి క్రింది భాగంలో దేశనాయకుల ఫోటోలు. చిన్న సైజు పతాకాలను తెప్పకు నాలుమూలలా కట్టారు. ఖాదీవస్త్రాలు, గాంధీటోపీలు ఆ తెప్పను ఆకట్టుకొన్నాయి.

వాటి రెంటికీ దూరంగా మూడవతెప్ప, పరిమాణంలో పెద్దది. ఎర్రగుడ్డ తెప్ప చుట్టూచుట్టి వోడలా చేశారు. మధ్యనున్న గడకు ఎర్రజెండా రెపరెపలాడుతోంది. దానిపై చివరనుండి తెప్పకు నలువైపులా ఒక్క ఎర్రరంగుతో కత్తిరించిన జండాలు అంటించినతాళ్ళు కట్టారు. అంతా ఎరుపు. ఆ తెప్పపై 'మైక్' ఏర్పాటున్నాయి. 'వేయెత్తి జయిగొట్టు తెలుగోడా' అని ఇంకా ఏవేవో రక్తంపొంగి శరీరం గగుర్పొడిచే పాటలు వినవస్తున్నాయి.

గడలు నీళ్ళల్లోకి దింపారు — తెప్పలు కదిలాయి.

వాటిని అవలోకిస్తున్న ప్రజలలో ఒక్కసారి కోలాహలం ప్రారంభమైంది. ఆమూడూ ఒకదానితో ఒకటి పోటీపడి నీటిపైన జారుతున్నాయి. చెరువును నాలువైపులాచుట్టి మళ్ళీ నిర్ణీతమైన (బయలుదేరిన) స్థలానికి ఏదిముందు చేరగలిగితే, దానికి విజయం సిద్ధించినట్లు పరిగణిస్తారు.

వాటితోపాటే ఒడ్డుపైన ప్రజలుకూడ కదిలారు— కేకలు పెట్టుకొంటూ ఈలలు వేసుకొంటూ వాటితో సమాంతరంగా పరుగెత్తుతున్నారు.

ఆడవాళ్ళల్లోకూడ సన్నగా కోలాహలం మొదలైంది.

చంకన చంటిపిల్లలనెత్తుకొని చెయ్యి చాపి చూపుడువేలితో నీటిపైకి చూపిస్తున్నారు. వయస్సుమళ్ళిన ముదితలు బుగ్గలు నొక్కుకొని చోద్యం చూస్తున్నారు. వాలు చూపులతో విషయాలను అవలోకించటం కొత్తగా నేర్చుకొంటున్న యువతులు

హృదయాలను ఎక్కడో పారవేసుకొని, వయస్సు తెచ్చిపెడ్తూన్న కోరికలతో సతమతమైపోతూ పరాధీనంగా తిరుగుతున్నారు. దూరంగా జరిగిపోయిన తెప్పలను చూసి చేతులూపారు అనాలోచితంగా. అంతలోనే వాళ్ళందరి దృష్టి వెనక్కి మళ్ళింది. ఒకరినొకరు భావగర్భితంగా చేతులు గిల్లుకొన్నారు.

'పంతులుగారి పెద్దమ్మాయి--మాష్టారి పెద్దమ్మాయి.'

'కాంతివంతమైన ముఖం--బంగారుఛాయగల అద్దాలవంటి చెక్కిళ్ళు - చిదిపితే ప్రణయరసం చిలికేరకళ్ళు. సౌందర్యం--సౌకుమార్యం ఆమెసొత్తు. పసినిమ్మపండులా, వయస్సుతోవచ్చిన సిగ్గుతో మెల్లగా అడుగులు వేసికొంటూ వాళ్ళను సమీపించసాగింది.

తలంటుపోసికొని వదులుగా అల్లుకొన్న జడలో పూలు—తీర్చిదిద్దినట్లు శరీరంలో అనురూపత—ఆమెకళ్ళు ఎవరినో వెతుకుతూ ఎవరినో నిరీక్షిస్తున్నాయి.

కొద్దిక్షణాలపాటు అందరూ ఆమెను రెప్పపాటు లేకుండ పరిశీలించారు. అందరి హృదయాలూ అనూయంతో భగ్గుమని మండిపోయాయి. నిగ్రహించుకోలేని వాళ్ళ మూతులు వంకర్లు తిరిగాయి.

'ఓ...శారదా?...' స్నేహపూర్వకంగా ఓ కంఠం కొద్ది దూరంనుండి వినిపించింది. సన్నని పొడుగాటి అమ్మాయి మందస్మిత వదనంతో ఆడవాళ్లను తోసుకొంటూ బయటికొచ్చింది.

'నీవు ఎటున్నావోనని...ఆ మంటపం దగ్గర—మెట్లదగ్గర అంతా వెదకివెదకి వచ్చాను తెలుసా?'...శారద అంది.

'ఔనా ..నేనిక్కడే ఉన్నానుగా..'

'అయితే...నాకేం తెలుస్తుంది'

'మరి నీవు వచ్చినట్లు నాకుమాత్రం ఏం తెలుస్తుంది. .మీచెల్లికూడా చెప్పలేదు..,ఎప్పుడొచ్చావ్?...'

'నిన్ననే వచ్చాను,..ఇవాళ నీకోసం మీ ఇంటికి పంపిద్దామనుకొన్నాను ..కానీ నీవు ఇక్కడ తప్పక కలుస్తావనే నమ్మకంతో పంపలేదు..ఏం? అంతాక్షేమమా?' అంటూ దృష్టి సారించి నీటిపైకి చూపింది.

'ఈ సంవత్సరంకూడ మూడు పడవలు కట్టారే...ఇంకా పోర్చులూ గొడుగులూ పోతే దన్నమాట...'

'ఆఁ...ఈ ముతాలు పోవటం మనం ఈ జన్మలో చూడం.'—ఆ అమ్మాయి సమాధానం చెప్పింది.

ఇద్దరూ కలిసి, పోటీలుపడి ముందుకు పోతూన్న తెప్పలను చూస్తున్నారు. 'మైక్' నుండి వినిపించే పాటలను ఎవరూ లక్ష్య పెట్టటంలేదు. వాటివేగాన్ని మాత్రమే, ఆతురతతో పరిశీలిస్తున్నారు. అవతలి ఒడ్డున విద్యార్థుల గుంపొకటి పెద్దగా అరుస్తోంది. వాళ్ళమధ్యలో చక్కగా ముస్తాబు చేసికొన్న యువకుడు వాటని ఫోటోలు తియ్యటంలో నిమగ్నుడైపోయ్యాడు. మెడలో 'కెమేరా' వేలాడ వేసుకొని సరియైనకోణంలో తియ్యటానికి ప్రయాస పడుతున్నాడు.

'అతనెవరు ఊర్మిళా,' శారద కంఠం పలికింది.

ఆమాట విన్న ఆ అమ్మాయి సిగ్గుపడింది. చెక్కిళ్ళు ఎరుపెక్కాయి. పెదవులపై చిరునవ్వు చిందులాడింది. సమాధానం చెప్పటానికి తటపటాయించింది. ప్రత్యుత్తరం రాకపోవటంవలన ప్రక్కకు తిరిగిచూసింది శారద.

'ఎవరాయను?'

'నీకు - తెలియదా?...మా బావయ్య కొడుకు.'.

'అంటే — నీకేం కాడా?...ఎప్పుడూ ఇలు నేర్చావే...పైకిమాత్రం పంగనామాలు ఉం టావ్...మా బావంటే, నీ పోటిముత్యాలు రాలిపోతాయా?... ఇంతకూ ఆ ఫోటోలు ఎవరిని తియ్యటానికో—అలా సతమతమైపోతున్నాడు.'

ఊర్మిళను సిగ్గువెల్లువ ముంచెత్తింది.

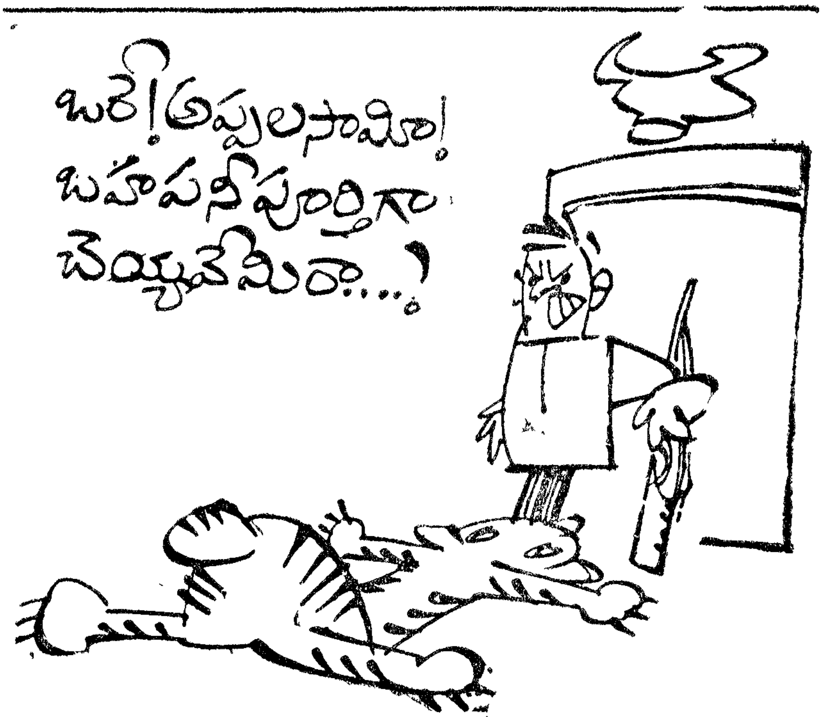
ఫోటోలు తీస్తూన్న నాయకుడు కెమేరా మూశాడు. వెంటనే ఆ తోటి సంఘటి జట్టులో ఒకడు భుజాన వేసికొన్నాడు. జట్టు ముందుకు కదిలింది. వాళ్ళ వెనకనే ఓణీలు వేసుకొన్న అమ్మాయిల జట్టు ఒకటి అనుసరించసాగింది. వాళ్ళకేసి పరీక్షగా చూస్తూ శారద అంది.

'అది మా భానుగా కదూ... ఆ తెల్ల ఓణీ వేసుకొన్న అమ్మాయి?'

'అవును. భానువే. హైస్కూలు అమ్మాయి అందర్నీ వెంటబెట్టుకొని తిరుగుతోంది ఎవాడు. ఈ వేళ వాళ్ళందరికీ స్వాతంత్ర్యం దొరకినట్లుంది.'

ఇద్దరూ నవ్వుకొన్నారు.

'అయితే మీ బావ ఫోటోలు తియ్యటానికే పూటా పూటి మద్రాసు నుండి ఇక్కడకు వచ్చాడా?'

'లేదు—మా మామయ్యకు ఒంట్లో బాగులేదుగా నెల రోజులనుండి. అందుకని మా నాన్న వెళ్ళి పిలుచుకొచ్చారు. ఈ రోజు ఉదయమే మా నాన్న—తనూ వచ్చారు.'

పడవలు మూడు వైపులా తిరగటం అయిపోయింది. దేవుడి పడవ వెనకే పడి పోయింది. తక్కిన రెండూ పోటీ పడుతూ వస్తున్నాయి. ప్రజలు ఆనందంతో కేకలు పెడుతూ వాటిని ఆహ్వానిస్తున్నారు.

'మళ్ళీ కాలేజీకి ఎప్పుడు వెళ్తావ్?' ఊర్మిళ ప్రశ్నించింది.

'ఇంకా పదిరోజులకు.'

'అయితే నేను రేపొద్దున్నే మీ ఇంటికి వస్తా. అసలు పొద్దుపోవటంలేదు. విసుగు పుడుతోంది. వచ్చేను అప్పనగిల్లాలా—వాన గుంటలా ఆడుకొని ఆడుకొని విసుగు పుడుతోంది!'

'అబ్బబ్బ...ఎంత మంచి ఆటలు. ఆ రోజులు ఇక తిరిగి రావు ఊర్మిళా... అప్పన గిల్లాలు. మనం చేలల్లోకి వెళ్ళి తెల్ల తెల్లని కొమ్ము రాళ్ళన్నిటిని ఏరి ఒళ్ళో పోసుకొని తెచ్చుకొనేవాళ్ళం. నా గిల్లాలన్నీ డబ్బాకు పోసి ఉంచా. రేపు మళ్ళీ ఆడు కొందాం ఊర్మిళా. మా ఇంటి కొస్తావా?' చిన్ననాటి ప్రాపంచిక ఆటలూ, అనుభూతులూ మనసులో మెదిలి తనను పరవశం చేశాయి.

'ఆడి ఆడీ నాకు విసుగు పుడ్తోంటే నేనూ...నీకు సంబరంగా ఉంది.'

'అనుకో— ఆ మాట నిజమే. మన ఊళ్ళో అసలే పొద్దుపోదు. అందరూ పది గంటలయ్యేప్పటికి ఎవరి పనులకు వాళ్ళు వెళ్ళిపోతే మనం గోళ్ళు గిల్లుకొంటూ కూర్చోవాలి. అయితే పుస్తకాలు చదవటం అలవాటు చేసికో. మన లైబ్రరీలోకి మంచి పుస్తకాలొచ్చాయి కదా కొత్తగా, మీ నాన్న గారి నడిగి తెప్పించుకోక పోయావా?'

'నాకూ చదువుకోవాలనే ఉంది... కానీ మా నాన్న కోప్పడతారు. ఆడపిల్లలు నవలలూ అవీ చదివి చెడిపోతున్నారని మా నాన్న అభిప్రాయం. 'చదివినంతవరకూ చాల్లే అమ్మా. నీ వేమైనా ఉళ్ళు ఏలాల్నా?' అంటారు. లేకపోతే నేనూ నీతోపాటే కాలేజీలో చేరకపోయ్యానా.'

'ఇప్పుడు కాలేజీలో చేరకపోతే వచ్చిన నష్టమేమీ లేదులే. అయితే నే నెందుకు

మట్టిబొమ్మలు

చేరానంటావా?...చదువుకోసం — విజ్ఞానం కోసం కాదు. సరదాకు అంతకన్నా కాదు. డిగ్రీ కోసం...డిగ్రీ చేతుల్లో ఉంటే జీవనో పాధికి ఇంత ఉద్యోగం దొరుకుతుందని...నీకు అంత అవసరమేముంది... నీ: మామయ్య గారి ఆస్తి, మీ ఆస్తి రెండిళ్ళూ కలిపి మళ్ళీ ఒక ఇల్లయిపోతుంది... తెలిసిందా?'

'అయితే నాకు—చదువూ, విజ్ఞానం అవసరం లేదంటావ్. డబ్బుంటే సరి, అంతేనా?'

'ఆహా...విజ్ఞానం కావాలంటే, ఆ యూనివర్శిటీవాళ్ళ ప్రిస్క్రయిబ్ చేసేవాటి కంటే ఎన్నో మంచిపుస్తకా లున్నాయి...'

'ఇంతకీ బావతో కష్టాలా. ఇంటిగడప దాటకుండ ఉండమంటావ్'

'అని నేననటం లేదబ్బా...భలేపిల్లవే నే...మీనాన్నగారి అభిప్రాయం చెబుతున్నా'

'ఆహా...అలా చెప్పాంమరి...' అని కొద్దిగా ఆలోచించి 'ఈ సంవత్సరంతో కాలేజీ అయిపోతుందా?' అంది.

'అప్పుడేనా....ఇప్పుడు థర్డ్ ఇయర్.... వచ్చే సంవత్సరంతో నా పేరుచివర 'బి. యస్.సి.' అని తోక తగిలించుకొంటాను...'

లేత రావి ఆకులు కదిలినట్లు, ఇద్దరూ గలగల నవ్వుకొన్నారు.

రెండుతెప్పలూ ఒకదానివెంట మరొకటి కొద్దితేడాతో చేరాయి. మొదటి తెప్ప వాలుకు వాళ్ళకు శరీరం పొంగిపోయింది. ఆనందం పట్టలేక దాన్ని ఒడ్డుకులాగి, వాళ్ళకూడ దానిమీద కురికారు. కొందరు సారథ్యం వహించినవాళ్ళను కావలించుకొని పైకెత్తసాగారు!

'ఎంతపిచ్చి శారదా...ఆ పడవముందు రావటాన ఆ పార్టీవాళ్ళకు ఒరిగిందేమిటో.'

'నిజమేనబ్బా... మనవూరు మరీనూ'... శారద • అంది కదిలిపోతున్న మహిళా సమూహాన్ని చూస్తూ.

'అక్కాయ్'...శారద ప్రక్కకు తిరిగి చూసింది.

'అంతా వెదికాను...ఎక్కడా కనిపించ లేదు ఊర్మిళక్కాయ్.' అంటూ ఆడవాళ్ళ సమూహంనుండి పరికిణీ కుచ్చిళ్ళు ఎత్తి పట్టుకొని వచ్చింది భామ. తనపేరు ఉచ్చా రణ విని పడవతెప్పనుంచి చూపు మరల్చు కొంది ఊర్మిళ. భామ సిగ్గుపడి గుమస్తా 'నీకోసం చెరువుకట్టంతా తిరిగి వచ్చా నక్కాయ్' అంది క్షమాపణ కోరుతున్న ధోరణిలో.

'మగపిల్లలతోపాటు కట్ట బారుకు తిరుగుతూ నన్ను వెతికానన్నమాట?' భామ తలనిగిరవేస్తూ 'అహా— అదికాదు...ఇలా ఇక్కడున్నంటి బారుకు అలంకరించేట్టుచూపరకనా ఆడవాళ్ళేగదా?...వెతుక్కొంటూ...వెతుక్కొంటూవెళ్ళి...వాళ్ళు అక్కడ పోటోలు తీస్తూంటే అలా కట్టతిరిగి వచ్చాను.' సిగ్గుపడుతూ తనను తాను సమర్థించు కొంది భామ.

'అవునా...భామ... ఎన్ని మాటలు... ఆరిందాలా' ఊర్మిళ ఆశ్చర్యపడి ప్రశంసించింది.

శారద చిరునవ్వుతో 'ఊర్మిళా...ఇక వెళ్తావా?' అంది. 'ఉండు. మగవాళ్ళసందర్శి వెళ్ళనివ్వు...మరినీవు సాయంత్రం మా ఇంటి కొస్తావా...నే నేరానా?' ఊర్మిళ అడిగింది.

'నీవే రారాదా?...నాకు రావటానికి అభ్యంతరమేమీ లేదు కాని దీని బొమ్మల కొలువు పెట్టాలి. మన ఊళ్ళో దసరా పండుక్కి ఏటాకట్టే ఈ తెప్పలు ఆగిపో వచ్చుకాని ఎప్పుడైనా... మాభామ బొమ్మల కొలువుమాత్రం ఆగదు. అందువలనతీరదు.' చెల్లెలికేసి చిరునవ్వుతో చూస్తూ అంది.

'అయితే. నేను ఇంటికివెళ్ళి వచ్చేస్తాను.'

అంతకుముందు జనంతో కిటకిటలాడిన చెరువుగట్టు పది నిముషాల్లో పలచబడి పోయింది.

రంగురంగుల, రకరకాల దుస్తులు ధరించిన ఆడవాళ్ళు, మగవాళ్ళు జట్లు జట్లుగా ఇళ్ళకు తిరిగివెడుతున్నారు. పిల్లలు అర్ధణా బూరలు కొనుక్కొని 'పీ' 'పీ' అని ఊదుకొంటూ పోతున్నారు. గుడ్డ చిలుకలు, కొయ్యబొమ్మలు, రంగువేసిన పిసనక్రలు ఏదో ఒకటి చేతిలోపట్టుకుని ఇళ్ళకు వెళ్ళి పోతున్నారు. అందరూ వెళ్ళిపోయ్యారని నిశ్చయించుకొని, శారదవద్ద సెలవుతీసికొని ఊర్మిళ మంటపం వైపుగా వెళ్ళిపోయింది.

శారద, భామా గృహోన్ముఖులై రోడ్డు మీదకొచ్చారు. పడమటివీధికేసి తిరుగుతూ...

* * *

విధిన్నైపు దృష్టిసారించి పరిశీలనగా చూసింది. తను వెళ్ళవలసిన మార్గంలో అతను ఎదురుగా వస్తున్నాడు, కెమేరా భుజానికి తగిలించుకొని. అతనికళ్ళు తననే చూస్తున్నాయి. అతని చూపులో తాను తప్ప మరొకరులేరని వెంటనే గ్రహించింది. ఆ విషయం గ్రహించటానికై తాను ఆ చూపుతో చూపుకలిపింది. సుశిక్షితమైన బాలిక కాబట్టి వెంటనే తనతప్పు గ్రహించి సంభాళించుకొని దృష్టిప్రక్కకు మరల్చుకొంది.

ఆ మార్గంనుండి ప్రసాద్ వస్తున్నాడు. తెల్లటి హోపెన్‌షర్ట్, తెల్లని ఫైజమా వేసికొని సమీపిస్తున్నాడు. కాంతిరవ శోభితమై గాంభీర్యంగా ఉంది అతని ముఖం. అతనికి సహజమైన చిరునవ్వు పెదవులపై ప్రకాశిస్తోంది.

'తాళాలున్నాయంటకదా, శారదా ... నేం బయటే కూర్చోవలసివచ్చింది. ఇప్పటివరకూ నీకోసం చూసిచూసి వస్తున్నా.'

'నాకావిషయం జ్ఞాపకంలేదు. నాన్న కోప్పడుతున్నారా' రుమాలుకు కట్టుకొన్న తాళాలు విప్పుతూ ఆమె అంది.

కెమేరా తగిలించుకొన్న యువకుడు సమీపించాడు. పల్కరిస్తున్న చూపు వాళ్ళమీద నిలిపి ఆగిపోయాడు. ఇన్‌షర్ట్ వేసికొని 'టై' కట్టుకొని సిసలైన సీమ దొరలా అలంకరించుకొన్నాడు.

'వీరుకూడ వచ్చారే...ఈ పల్లెటూరి వినోదం చూడటానికి' అతను పల్కరించాడు.

ఇటువైపు ప్రసాద్, అటువైపు అతను, వెరొక వైపునుండివచ్చి ఆమె మార్గంలో నిలబడ్డారు.

అసలే పల్లెటూరు...రవ్వంతకు కొండంత చేస్తారు. అధునాతనంగా అలంకరించుకొన్న అమ్మాయే ఒక వింత. పైగా నడిబజార్లో నిలబడి మగవాళ్ళతో మాట్లాడుతోంటే, అంతకన్న విడ్డూరం— వింత మరొకటి ఉండదు వాళ్ళకు. పోటి ఆడ వాళ్ళే ముందు ముక్కుమీద వేలువేసి కొంటారు. ఆ విషయం స్ఫురణకొచ్చి కొద్దిగా కలవరపాటు చెందింది. కానీ సామాన్య స్త్రీలా పమిట సరిచేసికొని తల వంచుకొని వెళ్ళిపోలేదు.

'అంటే నాలో విశిష్టత ఏముంది ? రాకుండ ఉండటానికి నాలో అంత నాగరికత ఉట్టిపడుతోందా?' మర్యాదకోసం సంక్షిప్తంగా మాట్లాడటమనుకొన్నది కానీ అనాలోచితంగా ఆ రెండు వాక్యాలు అనేసింది.

ఆమె అందాన్నంతటినీ చూపులతో ఆస్వాదిస్తున్నట్లు నిర్నిమేష దృష్టితో ఆమెను చూడసాగాడు. ఆమె అతనికేసి చూసింది ప్రత్యుత్తరంకోసం. దీపశిఖలా ప్రజ్వరిల్లింది అతని చూపు.

'శారదా...నీవు మాట్లాడివస్తావా? నేను వెళ్తాను. వస్తాను మధు' అంటూ వెళ్ళటానికి ఉద్యుక్తుడై తాళాలకోసం చెయ్యి చాపాడు ప్రసాద్.

ఆ మాటలు విన్న శారద కొద్దిగా విచలితయ్యింది. కాని కంఠంలో ఏవిధమైన ఆవేశం ప్రస్ఫుటం కాకుండ సంభాళించుకొని 'నేను కూడ వస్తున్నా. వస్తా మధు' అంటూ చిరునవ్వుతో కదలబోయింది.

అతను మాట పలుకకా లేకుండ నిరాశగా అలా చూస్తూండి పొయ్యాడు. వాళ్ళు అంత త్వరగా తనను విడిచి వెళ్లటం ఇష్టం లేనట్లున్నాయి అతని చూపులు. ఆ భావం గ్రహించిన ప్రసాద్ అతని మనసు నొప్పించటం ఇష్టంలేక క్షమాపణ కోరుతున్న ధోరణిలో పలికాడు.

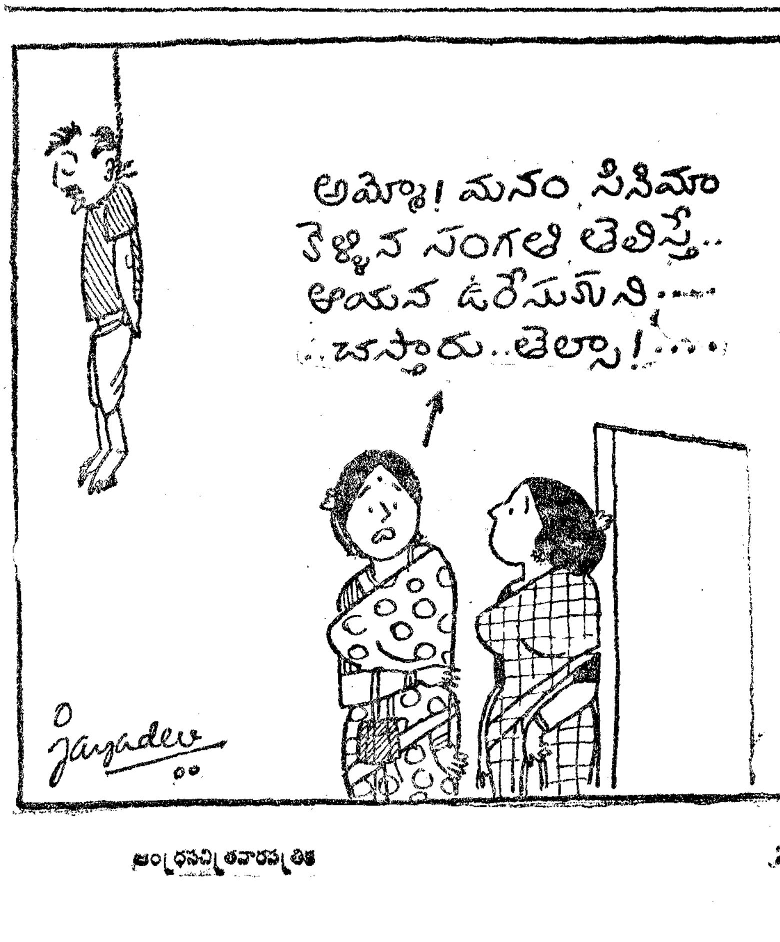
'శారదా? నీకు భానూ తోడుందిగా, తీరిగ్గా మాట్లాడిరా. మాస్టారు తాళం కోసం చూస్తూంటారనే నా తొందర. వస్తా మధు' అంటూ ముందుకు కదిలాడు.

అప్పటి వరకూ 'మధు' భుజానికి వేలాడుతున్న కెమేరా కేసి, కన్నార్పకుండ చూస్తున్న 'భాను' తన పేరు విని మళ్ళీ ఈ లోకంలోకి వచ్చింది.

ప్రసాద్ మాటలు తనకు బాధ కలిగించి నట్లు తీవ్ర దృష్టితో శారద అతనిని చూసింది. కాని నిగ్రహించుకొని 'పెద్ద మాట లేమున్నాయి. మధు మనకేమైనా కొత్తవాడా ఏం? మర్యాదలు పాటించటానికి. నేనూ వస్తానుండు. మంచిది. ఉంటారు కదూ పది రోజులు' అంటూ నడవసాగింది.

అతని కెమేరా వైపు చూస్తూ దానిని ముట్టుకోవాలనే కుతూహలాన్ని బలవంతంగా అణచుకొంటూ మూగదానిలా అక్కయ్యను అనుసరించింది.

ఇంకా మాట్లాడవలసిన విషయాలు

పూర్తిగానట్లు మధు 'పది రోజులని ఖచ్చితంగా చెప్పలేను' అంటూ వాళ్ల ముగ్గుర్నీ అనుసరించసాగాడు. అందువలన వేగంగా అడుగులు వెయ్యలేకపోయ్యారు. శారద ముఖం అతని రాకపట్ల అయిష్టతను ప్రకటిస్తూ ముడుచుకుపోయింది.

'అవును. అన్నట్లు, మీ నాన్నగారికి ఎలా ఉంది. అసలు విషయం మరచిపోయ్యాను.' కేవలం సభ్యతను పురస్కరించుకొని అతని తండ్రి యోగక్షేమాలు అడిగింది.

'మొన్న డాక్టర్ చూసి' అంటూ మొదలుపెట్టి అతను ప్రక్క ప్రక్కనే నడువసాగాడు. వీధిలో నిలబడ్డ ప్రజలందరూ ఆకాశంపై తోక చుక్క పుట్టినట్లు వింతగా చూడసాగారు. శాఖాలు అందుకున్న ప్రసాద్, వాళ్ల ముగ్గురూ వెనుక వస్తున్న విషయాన్ని విస్మరించి వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా పోసాగాడు.

'ఓహో. అలానా. రాత్రికి వచ్చిచూస్తాను. పాపం' అని విచారాన్ని ప్రకటించి 'ఇక మీరు వెళ్లండి. ఇంకెంత దూరమని వస్తారు. అనవసరమైన శ్రమ' లేని పోని గౌరవాభిమానాలు అతనికి కట్టబెడుతూ, తెచ్చిపెట్టుకున్న చిరునవ్వుతో కళ్లలో ప్రకాశించే తీక్ష్ణతతో జవాబిచ్చింది.

'సాయంత్రం మనకు పనుందక్కా. నా బొమ్మలకొలువు పెడతానన్నా కదా. పైగా ఊర్మిళక్కయ్య కూడా వస్తోంది.'

వెళ్లిపొమ్మని కర్కశంగా చెప్పటం సభ్యతకు విరుద్ధం. ఎక్కువగా విస్తరించి మాట్లాడటం తనకు అయిష్టత. ద్వంద్వ భావాల సంఘర్షణతో ముందుకు వెళ్తున్న ప్రసాద్‌కేసి అసహాయురాలుగా చూసింది.

'నీవు బొమ్మలకొలువు పెట్టుకొన్నావా? ఫైన్! అయితే, నీబొమ్మలకొలువు చూడటానికి నేను రావద్దా?' భానూని ఉద్దేశించి మాటలు పలికినా అతని కళ్ళుమాత్రం శారద ముఖంపైననే నిలిచివున్నాయి. ఆమె

మట్టి బొమ్మలు

కన్నుల్లో ఎర్రనిగీత కనిపించింది.

'ఓ. తప్పకరావాలి. అయితే మమ్మలను కూడా ఫోటో తియ్యాలి.' భానూ నాలిక కరచుకొంది. అక్కయ్య అనుమతి తీసికోకుండా ఆహ్వానించినందుకు. శారద పెద్ద పెద్ద అంగలు వేసికొంటూ ముందువెళ్లిపోతున్న ప్రసాద్ కేసిచూస్తూ నడవసాగింది.

'ఓహో. ఇంతేనా. ఒకటేమిటి? పది ఫోటోలు తీస్తాను. సరే ఒక అర్థగంటలో వచ్చేస్తాను. వస్తాను శారదా?' అంటూ పెల్లుబికి వస్తున్న ఆనందంతో సతమతమౌతూ త్వరత్వరగా అడుగులు వేసికొంటూ వెళ్లిపోసాగాడు.

'మంచిది'. శారద పెదవులుదాటి ఇవతలకు రాలేదు ఆమాటలు.

'నాన్నగారు ముందే వెళ్లి అక్కడ కూర్చుంటే ఏమిటీమాటలు వీధిలో— త్వరగానడువ్. కోప్పడతారు.' నడకవేగం హెచ్చించింది. భానూ పరికిణీ బరబర లాడించుకొంటూ వెనకనుండి ప్రక్కకు పరుగెత్తుకొచ్చి 'నిన్నేకదా! ముందు పల్కరించాడు...నన్నంటావేం' అంటూ అమాయకంగా ప్రశ్నించింది.

'వెళ్లనా' ఒకరినొకరి. పదత్వరగా'

అక్కచెల్లెళ్లిద్దరూ దారిలో ఒకరినొకరు పల్కరించుకోకుండ గంభీరంగా ఇంటికి వెళ్లారు. ఎందుకింత ఆలస్యమయిందని తండ్రి గద్దించుతాడని ఇద్దరూ లోలోన భయపడసాగారు. కాని అలాటిదేమీ జరుగలేదు. నిండుగా ముస్తాబు చేసికొని ముద్దు ముద్దుగా ఉన్న కూతుళ్ళను ప్రేమగాచూస్తూ అల్లంత దూరంనుండే పల్కరించాడు.

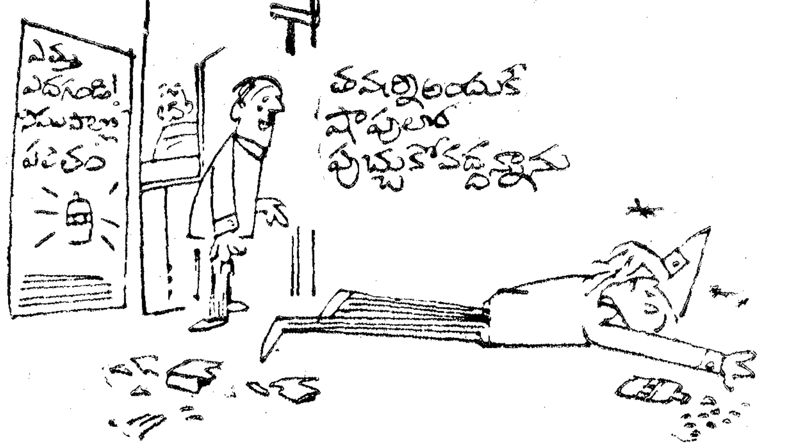
'ఇంత ఆలస్యమయిందేం తల్లీ. తెప్పలన్నీ ఒడ్డుకు లాగించి వస్తున్నారా!' వసారాలో నిలబడి మాష్టారు పల్కరించాడు.

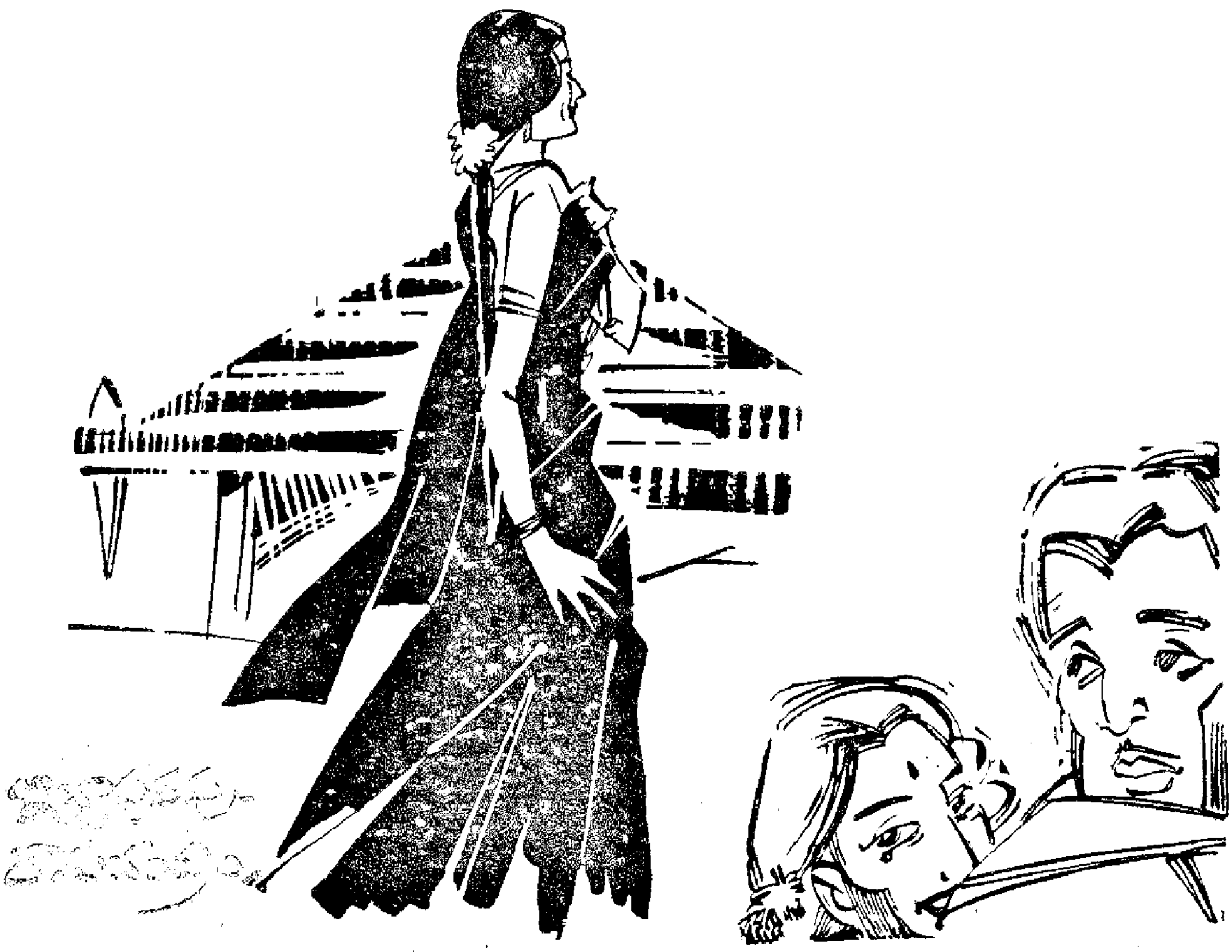
'లేదునాన్నా. మధ్యలో మధు కలిస్తే ఐదు నిముషాలు ఆలస్యమైంది. అంతే'.

శారద జవాబిచ్చింది లోనికి అడుగు పెడుతూ. షర్టు విడుచుకొని, బనియన్‌తో ఉన్నశరీరంతో, ప్రసాద్ కామయ్యగారి కోసమై మడతకుర్చీ తీసికొస్తున్నాడు. ప్రసాద్‌కు తమ తండ్రిపైగల విశేష గౌరవాభిమానాలను చూసి ఒక్కింతసేపు చకితులయ్యారు.

[గతవారం కథలో మధు కామయ్య మాష్టారి యింటికి వెళ్లాడు.]

(సశేషం)

'ఒక్కడూ రావడంతో తను పొరపాటే చేసేడు' అనుకున్నాడు ఊటీ లాడ్జింగ్స్ మెట్లు దిగుతూ చంద్రశేఖరం. వస్తూనే జర్కి రూముతాళం అందించి ఎదురుగా చూసేసరికి వాల్ క్లాక్‌లో నాలుగున్నర అయింది.

అతను మెల్లగా హోటల్ వదిలి బయటకు వచ్చాడు.

'ఈ సాయంత్రం ఒంటరిగా ఎలా గడపాలి?' అన్న ప్రశ్న మెదడులో ఎదురై అతనికి చిరాకు కలిగించసాగింది. అతను ఎదురుగుగా దృష్టి సారించేడు. పరవ్వతీ సెంటరులో నాలుగైదు సినిమాపోస్టర్లు కనుపించాయ్. కాని అవి చూసేక సినిమాకు వెళ్లకూడదనే నిశ్చయించుకున్నాడతను.

ఆలోచనలతో నడుస్తూ అతను కింగ్ జార్జ్ హాస్పిటల్ సెంటరువరకూ వచ్చేడు. ఒక్కసారి నలువైపులా కలియజూసేసరికి అతనికి అప్పుడు గుర్తువచ్చింది, పేపర్లో తను విశాఖ బీచ్ డెవలప్‌మెంట్ గురించి చదివిన విషయం.

ఈసంధ్య ఆరోడ్డు బాగా విశాలంచేసి —బీచ్‌లో చిల్డ్రన్‌పార్క్, పగోడా మోడల్లో హోమూ కట్టేరట!

అతను మెల్లగా డౌను దిగసాగేడు. ఎదురుగా నీలంగా సముద్రం—తనకంటె చాలా దిగువగా. గర్వపురేఖలు మనసులో మెదలుతుండగా అతను డౌను పూర్తిగా దిగి బ్యాటరీవద్ద మలుపు తిరిగేడు.

అక్కడ—అతను—చంద్రశేఖరం— అప్రయత్నంగా ఆగిపోయాడు.

అతనికి కొంచందూరంలో అతనికంటె ముందు నడుస్తున్న అమ్మాయి చాలా ఆకర్షణీయంగా ఉంది.

తెల్లగా...సన్నగా... పాలు కారుతున్నట్లున్న ఆ శరీరంలో చాలా అందమైన వొంపులు...అతన్ని ఆశ్చర్యపరచసాగేయి. అనుకోకుండానే అతను వేగంగా నడవడం ప్రారంభించి ఆమెనుదాటి కొన్ని అడుగులు ముందుకువెళ్లేక ఒక్కసారి ఆగి వెనక్కి చూసేడు.

ఎంత అందం ఆమెలో!

అప్రతిభుడై నిలచిపోయాడతను రెప్పపాటుకూడా మరచిపోయి. ఒక్కసారి... ఆమె...అతనివంక చూసింది.

దృష్టి అలాగే ఆమె నీలికన్నులమీద నిలిపి ధన్యోస్మి అనుకున్నాడు చంద్రశేఖరం.

ఒకే ఒక్క క్షణం.

'మీరు...మీరు...శేఖరం కాదూ?'

దివినుండి భువికి దిగివచ్చిన దేవత తనను పేరుపెట్టి పలకరించడంతో అతను కలా, నిజమా? అన్న భ్రాంతిలో పడిపోయాడు ఈ దేవి నివాసం భూలోకం

కాదు. స్వర్గలోకం...తనెన్నడూ ఆ లోకాన్ని చూడనైనాలేదు. మరిమెకు తనపై ఎలా యింత కరుణార్ద్ర దృష్టి? ఈ విచిత్రం సంభవమేనా? తను ఆమెకి తెలియడం...

'ఎందుకలా తెల్లబోతారు?' వీణ మ్రోగినట్లు అడిగిందామె.

'మీ అందాన్ని నా కన్నులతో చూడ లేక, మనసులో నిలుపుకోలేక' అందామను కున్నాడతను. కాని అతనికి వాక్కు స్వాధీనంలోలేదు.

'మీగారు నాకు తెలుసు.' జాలిపడు తున్నట్లందామె.

'ఎలా?' అతి కుతూహలంగా ప్రశ్నించే డతను.

'మీరు కలకత్తాలో ఉండేవారు.'

'మీరూ ఉండేవారా?'

ఓసారి సరదాగా వచ్చేను. అంతే.'

'ఇప్పుడిక్కడ ఉంటున్నారా?'

'ఊఁ. మీరింకా కలకత్తాలోనే అను కుంటాను.'

'అవును... అని ఒక్కసారి నిట్టూర్చి 'మరి...మరి మీపేరు?' అన్నాడతను.

'ఉష!'

మధురంగా వినిపించిన ఆమె పేరుని మళ్లీ మళ్లీ మననం చేసుకున్నాడతను మనస్సులో. అప్పుడనిపించిందతనికి—విశాఖలో యింత అందమైన అమ్మాయి—యింత మంచిపేరుతో ఉండటం ఆంధ్ర లోకానికి గర్వకారణం అని.

చక్కని అమ్మాయీ, యింకా చక్కని పేరూ మరోసారనుకున్నాడతను తనలో తానే బయటకు అంటే బాగుండదేమో అన్న బాధతో.

'ఏదైనా పనిమీదవచ్చారా?'

కొంచెం ఆలోచించి అన్నాడతను. 'ఊఁ. మా కంపెనీ బ్రాంచ్ ఒకటిక్కడ ఉంది. దాన్ని పరిశీలించేందుకు వచ్చాను.'

ఆమె రోడ్డుదిగి యిసుకలోకి నడవ సాగింది.

అతను...ఆమె వెనుక.

'నాలుగురోజులుంటారా?'

మీరు ఉండమంటే జీవితాంతమూ ఉండిపోతాను అనుకున్నాడతను. కాని తను అలా మనసుని బహిర్గతం కావించేసుకుంటే వచ్చే పరిణామాలవల్ల కొంచెం అను మానం కలిగి 'లేదు ఉషా! ఇన్స్పెక్షన్ అయిపోయింది. రేపు సాయంత్రం వెళ్లి పోవాలి.' అని ఆమె ముఖంలోకి చూసేడు.

ఆమె అందాన్ని—అతి పల్చని నల్లని మబ్బుపొరలాటివిషాదం రెట్టింపు చేసిం దేమో అనిపించిం దతనికి.

'సారీ!' అన్నాడతను నొచ్చుకున్నట్లు.

ఇంతలో క్వాలిటీస్టాల్‌నుంచి కుర్రాడు ఐస్‌క్రీమ్ తెచ్చియిచ్చాడు. వాడి చేతుల లోంచి కప్ తను అందుకుని తన చేతులతో ఆమె కందించాడను.

గులాబీరేకులలాటి పెదవులతో ఆమె ఐస్‌క్రీమ్ తినసాగింది.

'ఉషాదేవీ! నన్ను కలకత్తాలో మీరెన్ని సార్లు చూసేరు? ఎక్కడ చూసేరు?' ఆత్రుతగా అడిగాడతను ఐస్‌క్రీమ్ తినడం ఆపి—ఆమె పెదవులవంక చూస్తూ.

'మూడుసార్లు చూసేను. ఒకసారి బాలీగంజ్ ట్రామ్‌స్టాప్‌వద్ద ఆవేళ మీరు వైట్‌షర్టూ, పొడుం రంగు కాటన్ పాంటూ వేసుకున్నారు.

మరోకసారి థియేటరులో చూసేను.

మూడోసారి...విక్టోరియా మెమోరి యలులో అనుకుంటాను.

అతనికి చాలా గర్వం ముంచుకొచ్చింది, తను అంత అందమైన అమ్మాయి జ్ఞాప కాల్లో అలా నిలచినందుకు.

'థాంక్స్'

'దేనికి?

'నన్ను జాగ్రత్తగా గుర్తుపెట్టుకున్నం దుకూ ... యిప్పుడిలా మంచి కంపెనీ యిస్తున్నందుకూ.'

'మీరు రేపు నిజంగా వెళ్లిపోవాలా?' ఆ కంఠంలో బాధ — అతని మనసులో ముల్లుగా గుచ్చుకుంది.

'వెళ్లాలి. తప్పదు... ఉషాదేవీ, నేను లేకపోతే కంపెనీ పనులు చాలా తల క్రిందులై నష్టం కలుగుతుంది మరి. సరిలయిన చెక్ లేకపోతే కంపెనీకి రోజుకే వేలకొద్దీ నష్టమొస్తుంది.'

'ఓహ్! చాలా బాధ్యతకల పని అన్న మాట!'

'నిజమే ఉషా! చాలా బాధ్యత. వయసుకి మించే బాధ్యత. కాని తప్పదు. ఆలీపూర్‌లో ప్లాటూ, కంపెనీ యిచ్చే జీతమూ కావా లంటే, జీవితాన్ని బాధ్యలతో నింపుకోక తప్పదు. ఈ బాధ్యతే నన్ను కలకత్తాతో కట్టిపడేస్తున్నది. అప్పుడప్పుడు అనిపిస్తూ ఉంటుంది— నా జీవితం బాధ్యతకే తప్ప సుఖానికి నోచుకోలేదా అని. ఉదాహరణకి— ఇలా వాల్తేరు రావాడం నాకెంత ఆనందంగా ఉందని!'

'ఇంకా మీరు పెళ్లిచేసుకోలేదూ?'

'లేదు ఉషాదేవీ!'

'ఎందుకని?'

'తీరిక చిక్కడంలేదు...తరువాత పెళ్లి అనేది కొంచం ఆలోచించి చేసుకోవలసిన పని...'

'నిజమే...మీవంటివారు ముఖ్యమైన పనులు తలపెడితే చాలా ఆలోచించాలి. అందులోనూ కలకత్తా అమ్మాయిలు చాలా గడుసువాళ్లు...అవునా?'

'నోనో...నేనింకా అటువంటి వలలలో చిక్కుకోలేదు ఉషా.' కొంచం కంగారుగా అన్నాడతను. ఉషకి తనమీద ఏవిధమైన దురుద్దేశమూ కలగడం అతని కిష్టంగా లేదు.

'సాసీ వలలు పన్ని ఉంచేరా?'

'లక్‌కోర్స్...'

'చిక్కుకునే ఉద్దేశముందా శేఖర్?'

'ఉంది. కాని వల...మరీ అందంగానూ, బంధించేదిగానూ ఉంటే!' ఒక్కసారాగి చిరు నవ్వు నవ్వి 'క్షమించాలి...మీరు చాలా అందమైనవారు ఉషాదేవీ!'

ఆమె బుగ్గలు సంధ్యారాగంతో మరీ ఎర్రబడ్డాయ్.

ఆమె చటుక్కున తలదించుకుని ఏదో ఆలోచించ సాగింది.

'సారీ ఉషా! పొరపాటు చేశాను.'

'లేదు...'

'నిజంగా నేను పొరపాటు చెయ్యలేదూ?'

'మీరు చేసినది పొరపాటే అయితే— అదీ మంచిదే ఒకందుకు...' ఎదురుగా సముద్రం రంగు మార్చుకుంటున్నది.

ఆమె లేచి నిలుచుంది.

'ఓ.! చీకటి పడుతూంది! పదండి, మిమ్మల్ని యింటివద్ద డ్రాప్‌చేసి వెళ్తాను.'

'నో...థాంక్స్...' అని ఆమె రెండడు గులు వేసింది.

అతనింకా వాళ్ళిద్దరికీ విడిపోయేచోట నిలబడి ఉన్నాడు.

ఉష ఎందుకో మళ్ళీ వెనక్కి వచ్చింది.

'గుడ్‌నైట్...' అంటూ అతనిచేతిని నొక్కి 'ఒక్కవిషయం చెప్పేదా?' అంది అతని కన్నులలోకి చూస్తూ.

'తప్పకుండా!' అన్నాడతను చాలా ఆశలతో ఎదురుచూస్తూ. అవతల చంద్రుడు సముద్రంలోంచి పైకి వస్తున్నాడు ఎర్రగా.

'జీవితాంతమూ గుర్తుంటారు మీరు నాకు...'

'ఎందుకని?' అడిగేడతను.

'రేపు సాయంత్రం స్టేషన్‌లో మీకే తెలుస్తుంది.' అని ఆమె చీకటిలో కలిసిపోయింది అతని మాటలకు చిక్కకుండా.

* * *

అందమైన సాయంత్రం—ఉషతో అని వ్రాసుకున్నాడు చంద్రశేఖర్ తన డైరీలో ఆ రాత్రి.

డైరీ మూసేస్తూంటే ఉత్తరం జారి—బెడ్‌మీద పడింది.

దీపకాంతిలో అతని దృష్టిని ఆ ఉత్తరం బలంగా తనవంక లాక్కుంటున్నది.

అతను బాధగా చూసేడు దానివంక, స్వప్నాలనుంచి వాస్తవాలలోకి రావలసి వస్తున్నట్లు.

ఒక్కసారి...ఉత్తరంమీద కోపమొచ్చింది. ప్రాణంలేని ఆ ఉత్తరాన్ని పగపట్టినట్లు కసిగా నలిపి వేయాలనుకున్నాడు. కాని... మరుక్షణం అతని పొరపాటు అతనికే తెలిసివచ్చింది.

ఉత్తరం వ్రాసింది అన్నయ్య! అమ్మా నాన్నా ఎరుగని తనను ఒంటినాడీ మాత్రం ప్రయోజకుణ్ణి చేసిన అన్నయ్య! తనమీద అన్నయ్యకు అభిమానమేకాక అధికారం కూడా ఉండటంలో అసహజమేమీలేదు. కాని... అన్నయ్య... అధికారం ప్రదర్శించడంలో కూడా చాలా తెలివిగా ప్రవర్తిస్తాడు. చంద్రశేఖరం యాతో దృష్టినీ ఉత్తరం వంక మరల్చేడు.

చిరంజీవి శేఖర్!

మీ వదినా, నేనూ, పిల్లలూ అంతా క్షేమం. శశిరేఖను చూసుకుందుకు నిన్ను పంపమని వాళ్ళు మళ్ళీ వ్రాసేరు. నీ ఉద్దే

కల కరిగిపోయింది

శాలు నీకుండటం తప్పేమీకాదు కాని కొంచెం వాస్తవం పరిశీలించడం తెలివైన పని ఔతుంది. జీవితంలో మంచి అవకాశాలు చాలా అరుదుగా మాత్రమే వస్తాయని నా అనుభవాలు నాకు నేర్పిన పాఠం. కనీసం నా పాఠం నిన్నైనా సుఖపెట్టగలిగితే అది నాకు చాలా ఆనందించవలసిన విషయం.

శశిరేఖను నేను చూసేను. నా కంటికి అందంగా కనిపించింది. ఆమె వెనుక వచ్చే ఆస్తి, వారితో ఉండే అతి దూరపు బంధుత్వమూ—అన్నిటినీ మనసు నుంచి దూరంగా తొలగించి చూసినా ఆమె అందంగానే కనిపించింది. ఒక్కసారి నువ్వూ ఆమెని చూడు. శ్రీ యూనివర్సిటీ పాసైంది. అందమూ ఆస్తీ అధికంగానే ఉన్నాయి. నిజం మాటిగా చెప్పాలంటే—కలలో కూడా మనం ఆశించలేని అదృష్టం.

ఒకటి నేనూ అంగీకరిస్తాను. ఆదర్శాల కోణంలోంచి చూస్తే యిదంతా చాలా అన్యాయంగా కనుపించవచ్చు. కాని జీవితాన్ని ఉద్ధరించుకోనీయని ఆదర్శాలలో అర్థం కనుపించడం మానేసింది నా కెన్నాడో.

నీ జీతంతో వాల్తేరు ప్రయాణం ఎంత అసాధ్యమో నాకు తెలుసు. అందుకే వందరూపాయలు పంపుతున్నాను.

పరిస్థితుల కనుగుణంగా కర్తవ్యం నిర్ణయించుకో.

శశిని చేసుకుంటే నువ్వు సుఖపడగలవన్న ఆశ మీ వదినకీ ఉందని రాయమంది.

పిల్లలు కూడా రాబోయే పిన్నికోసం ఆత్రుతగా ఉన్నారు.

గ్రహించు,
అన్నయ్య.

ఉత్తరం ముడిచేసరికి చంద్రశేఖర్ కన్నులు భారమయ్యాయ్. ఆ ఉత్తరంలో... తనూ...తన జీవితమూ తన భవిష్యత్తూ అన్నీ నిర్మోహమాటంగా యధాతథంగా తన ముందు ప్రత్యక్షమయ్యా యనిపించింది. అంతేకాదు, తను తీసుకోవలసిన నిర్ణయం కూడా ఆ ఉత్తరంలో స్పష్టంగా లిఖించబడే ఉందనీ అర్థమైంది.

'ఏమైనా సరే...శశిరేఖనే చేసుకుంటా నన్నయ్యా వాళ్ళంగీకరిస్తే' అనుకుంటూ అతను దీపం ఆర్పివేశాడు.

ఆ అద్దెగదిలో అంధకారం ఆవరించింది. ఆ చీకటిలోనూ అతనికి జీవితపు యదార్థ దృశ్యమే కనుపించ సాగింది.

ఇంతవరకూ తనుచూడని శశిరేఖ స్పష్టమైన రూపంతో కన్నుల కెదురుగా కనపడ సాగింది. అంతలోనే... ఉష!—పాలుకారే వొళ్ళూ... గులాబిరేకుల పెదవులూ—కల ఉష కలలోకి మళ్ళా...కాని ఎందుకో ఆ అందమంతా క్షణక్షణానికి అస్పష్టమౌతూ వాస్తవంలాటి చీకటిలోకి కరిగిపోతున్నది క్రమక్రమంగా.

ఉష! కల...కథ...అనుకుంటూ అతను నిద్రకు ఉపక్రమించ సాగేడు.

రెండవ అంతస్థులోని గోడగడియారం జోలపాటలా పదిగంటలు కొట్టింది.

* * *

'అతనితో నువ్వేమీ సుఖపడలేవు శశీ! నాకు తెలుసు నీది ఎంత మెత్తని మనస్సో!' అంది ఉష టేబుల్‌లైటు కాంతిలో చంద్రశేఖర్ ఫొటోలోకి వివరంగా చూస్తున్న శశిరేఖతో.

'—నిజంగానా ఉషా?'

ఉష చటుక్కున తలదించుకుంది. తన ముఖం వ్యక్తంచేసే భావాలలో తను శశిరేఖకి దొరకిపోతుందేమో అన్నట్లు భయంతో

'జరిగినదంతా చెప్పేనుగా? ఇక నువ్వే ఆలోచించుకో.

నీ తత్వానికి సరిపడే మనిషి కాదేమో అని నా అనుమానం!'

'పెళ్ళి ఎప్పుడూ లాటరీయే ఉషా మన పద్ధతుల్లో. ఈ సాయంత్రం చాలా అనుకోకుండా అతను నీకు తటస్థపడటమూ తద్వారా కొన్ని నిజాలు బయట పడటమూ జరిగింది. కాని—

ముందుగా అతని ఫొటో మనకు చేరడం కాని, ఈ సాయంత్రం నువ్వు మీ స్నేహితురాలి యింటికి వెళ్ళడమూ తిరిగి వస్తూ అతన్ని కలుసుకోవడమూ—ఈ రెండింటిలో ఏ ఒక్కటి జరగకపోయినా నా నిర్ణయం ఎలా ఉండి ఉండేది?' కజిన్ వంక సూటిగా చూస్తూ అడిగింది శశిరేఖ.

'నిజమే..కాని మనం ఆ అజ్ఞానంలో

కల కరిగిపోయింది

లేను. పరిస్థితి సర్వమూ మీకు తెలుసు. అందుచేత నీ నిర్ణయాన్ని మరోకసారి ఆలోచించుకోడం అన్ని విధాలా మంచిది కాదూ?'

'కాదనను. కాని డాడీ పరిస్థితి? బ్లడ్ ప్రెషర్ మళ్ళీ ఎక్కువౌతుంది ఈ విషయం వింటే. ఉషా! నువ్వీ సంగతి ఆయనకు చెప్పకేం?'

'చిన్నాన్న మీద నాకూ చాలా అభిమాన ముంది శశీ! ఆయన ఆరోగ్యం నాకూ ముఖ్యమే.'

'థాంక్స్ ఉషా! నేను తెల్లవారేలోగా ఏదో ఒక నిశ్చయానికి వస్తాను.'

'అలాగే శశీ! మన శాఖలో అబ్బాయిలు దొరకడం కష్టమని కానీ, డాడీ బాధ పడతాడని ఆట్టే ఆలోచించకు. ముందు నీ భవిష్యత్తు ముఖ్యం. తర్వాతనే మరేదయినా.'

'ఉషా!' ఆశ్చర్యంగా చూసింది శశిరేఖ.

ఉష ఎందుకిలా తనను పూర్వపు నిర్ణయం నుంచి వ్యతిరేక దిశవంక లాగుతూంది?

'నీ నిర్ణయాల ప్రభావంనుంచి కూడా దూరంగానే ఉండి స్పష్టంగా ఆలోచించ దలుచుకున్నాను.'

'అది మంచి పనే శశీ! అయినా ఒక్క మాట చెప్పాలి నీకు—నీకంటె నేను కొంచెం పెద్దదాన్ని కనుక.'

'ఏమిటది?'

'ఆడది సంపెంగే. కాని... మగవాడు తుమ్మెద కావడం భరించలేదు. వాస్తవంలో జీవితాలు సుదీర్ఘాలు. సమస్యలూ, బాధలూ ఆట్టేకాలం కళాత్మకంగా నిలచిపోవు. ఈనాటి తీయటి బాధలు రేపటికి బాగా చేదుగా అయిపోతాయ్. అందుకని...'

'ప్లీజ్...ఉషా, నువ్వెళ్ళి పడుకో...గుడ్ నైట్...'

ఒక్కసారి అతి పరిశీలనగా ఆమె ముఖం లోకి చూసి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది ఉష.

అప్పుడనుకుంది శశిరేఖ. 'ఉషా! నీ నాటకంలో ఎదుటి పాత్ర గురించిన వివరాలన్నీ నీకు తెలియవు.' అని.

టేబుల్ లైట్ తీసేసి డిమ్ లైట్ వేసుకుంది శశిరేఖ.

ఆమె మెదడులోకి ఒక్కొక్క ఆలోచనా తరంగమే వచ్చి చితికి పోతోంది.

శేఖర్... ఉష. ఇద్దరూ ఎందుకిలా ప్రవర్తించేరు?

ముఖ్యంగా ఉష ఉద్దేశ మేమిటి?

కొన్ని నిముషాల అనంతరం ఆమె మెల్లగా మంచం దిగి—ఉష గది వంక నడచింది.

ఉషని ఆ పరిస్థితిలో చూసేక ఆమె ఆశ్చర్యానికి అవధులులేవు. ఉష సూట్‌కేసులో బట్టలు సర్దుకుంటూంది.

ఇంత హఠాత్తుగా ఆమె ప్రయాణం—ఎక్కడికి? ఎందుకు! ఏంజరిగింది? ఇంకా వెకేషన్ పూర్తి కాలేదుగా?

శశిరేఖ తిరిగి తనగదికి వచ్చి పడుకుంది.

* * *

ఈ నాటకం నేనాడలేను! బాధగా అనుకుంది ఉష.

ఈ సమయంలో తను ముందుగా...ఏమీ మంచిదికాదు. ఈ పరిస్థితిని తను ఏ మాత్రమూ ఎదుర్కోలేదు. అది నిజం.

'బి, స్పోర్టివ్' హెచ్చరించింది శశిరేఖ.

మర్నాడు క్షణంలో...

గ్రేకలర్ సూటు...రెడ్‌స్పాట్ టై... అభిమానిడర్‌షూతో అతను చాలా హుందాగా ఆ గదిలో అడుగుపెట్టి...

'గుడ్‌మార్నింగ్...' అన్న ఆమె విష్‌తో అక్కడే నిలబడిపోయి అప్రతిభుడై ఆమె వంక చూసేడు.

అతని ఎదురుగా ఉష!

'మీ...రా!...?' తడి ఆరిన గొంతుకతో రెండు నిముషాలు చాలా భారంగా గడిచినపిమ్మట ఎలాగో అన్నాడతను.

ఆమె ఏమీ అనలేదు. కాటుకరేఖల కన్నులలో కించిత్ చలనం కలిగి మళ్ళీ ఆగిపోయిందది.

'మీరు...ఇక్కడ...' అతను మరోసారి ఆత్మపరిశీలన కావించుకున్నాడు. తను సరయిన చోటుకే వచ్చాడా?

'ఏం? నేనిక్కడ ఉండకూడదా?'

అతను మూగపోయి చూసేడామెవంక.

'అసలు...మీరిలా వచ్చేరేం?'

ఇంకా అతనినోరు విడలేదు.

సమీపంలో ఎవరో మృదువుగా నవ్విన శబ్దం—సున్నితంగా.

అతను ఆవంక చూసేడు.

సిల్కుతెర కవతల—లీలగా అస్పష్టంగా ఎవరిలో కదలికలు!

హఠాత్తుగా తేరుకున్నాడతను.

'నేను వెళ్తున్నాను..పొరపాటు జరిగింది.'

'ప్లీజ్...ఆగండి..అసలేం జరిగింది?'

'మీ పేరు శశిరేఖ కాదా ఉషాదేవీ?'

ఒక్కసారి ఆమె కొంచెం గట్టిగా నవ్వి...'నేను ఉషని శేఖర్...ఏ లోకంలో ఉన్నారు మీరు?' అంది.

ఈసారతను దృఢంగా ఒకనిశ్చయానికి వచ్చేశాడు.

ఏదోనాటకం జరుగుతున్నది! ఎటొచ్చీ ప్రేక్షకురాలు ఒక్కతే సిల్కు తెరకవతల ఉండిపోయింది. ఎదుటి పాత్రధారి పేరు కూడా తెలియని అయోమయంలో ఉండిపోయాడుతను!

ఇది నిజంగా చాలా దారుణం!

'శశిరేఖ ఎవరు శేఖర్?'

నాకు తెలియదు...'

'సస్పెన్స్ చాలుకానీ...అసలుకథ చెప్పండి.'

ఇక తప్పలేదు అతనికి. చిట్టచివరి ప్రయత్నం కూడా చేసి తప్పు ఈ నాటకం నుంచి నిష్క్రమించ కూడదనే నిర్ణయించుకున్నాడతను.

ఎటొచ్చీ దిక్కంతా తను నిజాన్ని ప్రదర్శించాలి!

'మీరు క్షమిస్తానంటే కథలాటి నిజం చెప్తాను..'

'అలాగే..అభినందిస్తాను...'

అతను ప్రారంభించేడు తనపాత్ర పోషణ.

'నిన్న సాయంత్రం బీచ్‌లో నేను మీకు అన్నీ అబద్ధాలే చెప్పాను...'

'.. ... ...'

నేను కలకత్తాలో కంపెనీ మానేజర్ని కాను. కేవలం గుమాస్తాని...'

'... ... ...'

'అలీపూర్‌లో నాకు ఫ్లాటులేదు ఇద్దరం కలిసి ఓచిన్న మురికికూపంలో ఉంటున్నాం..'

'... ... ...'

'నేను చాలా పేదవాడిని...ఈ బట్టలూ, జోళ్ళూ అన్నీ అద్దెకు తెచ్చుకున్నవే!'

'... ... ...'

'కలకత్తాలో నేను జీవించడంలేదు. చావలేక బ్రతుకుతున్నాను..'

మోసాన్ని సహాయ్రతంగా ఆదుపులో పెట్టుకోలేక ఆవేశంగా అన్ని నిజాలనూ బయట పెట్టేసుకున్నాడు శేఖర్.

తెరవెనుక శశిరేఖ 'ఈ నిజాలు నీకూ తెలియవు ఉషా!' అనుకుంది ఏళ్లని పిల్ల మాటలని వింటూ.

'మరెందుకిలా నాటకం ఆడేరు?'

'శశిరేఖ అనే అందమైన, ధనవంతుల అమ్మాయిని చూడటానికొచ్చాను...అమెపై ...ఆమె డబ్బుపై చాలా ఆశతో.'

'మరి?'

'సాయంత్రం మీరు నన్ను పేరు పెట్టి పిలవడంతో, ఒక్కక్షణం తియ్యని వూహాలు రేగి—ఆ వూహాల కోక స్థిరరూపం ఇచ్చి మనసులో నిలుపుకోవాలనే దురాశతో నాకున్న అభిప్రాయాలు చెప్పేను. కాని—నిన్న సాయంత్రం కొంచెంసేపు అందంగా గడుప గలిగినందుకు కొంచెం గర్వపడ్డా, ఇప్పుడు చాలా పశ్చాత్తాప పడుతున్నాను.'

'ఎందుకూ?'

'మనసుని మోసం చేసుకుంటే తప్ప నాకు జీవితం గడవదు. నిజంగా నాకు కేవలం అందమే కాదు కావలసింది! అన్నీ కూడా కావాలి. అందుకే శశిరేఖని చూడక మునుపే పెళ్లికి అంగీకరించడానికి సిద్ధమయ్యాను. అయినా లాంఛనం కోసం ఇలా వచ్చేను. నిన్న సాయంత్రం నేను నాటకం ఆడానని మళ్లీ అంగీకరిస్తున్నాను. ప్లీజ్... ఇప్పుడైనా నిజం చెప్పండి. శశిరేఖ ఎవరు? మీరేనా?' ఆమె కర్చీఫ్‌తో కన్ను లద్దుకుని అంది. 'నేను ఉషనే. ఉషాదేవిని...శశిరేఖ... శశి!' అని పిలిచింది.

కర్టెన్ తొలగించుకుని మెల్లగా వచ్చింది శశిరేఖ.

కాని శేఖర్ ఆమెని చూడలేదు.

'సెలవివ్వండి... నేను వెళ్తాను.'

'మీరు వచ్చిన పని కాలేదు.'

'ఆ పని కాకూడదు. శశిరేఖని అన్యాయం చెయ్యడం నా కిష్టంలేదు. ఆమెకు నేను అన్నివిధాలా అనర్హుణ్ణి.'

'ఆ విషయం నిర్ణయించాల్సింది మీరు కాదు.'

'నేను కదూ?' అంటూ శేఖర్‌కి ఎదురుగా వచ్చి నిలుచుంది శశిరేఖ. శేఖరం ఆమెను చూడలేనట్లు తల వంచుకున్నాడు.

'ఈ కాలంలో ఆడపిల్లలే తల వంచు కోర్చు. అంతగా అయితే ఆ పని చెయ్య

తెలిసింది నేను.'

'నేను నేరం చేశాను.' గొణుక్కున్నా డతను తనలో తానే.

జరగబోయే దేమిటో తనకు తెలుసును.

తనలాంటి అబద్ధాల మనిషిని—వ్యాసర వెల్లిని—శశిరేఖ ఎంతమాత్రమూ అంగీక రించదు. కొద్ది క్షణాల్లో అన్నయ్య ఆశలకూ, తన భవిష్యత్తూ అన్నీ సమూ లంగా నాశనమౌతాయ్. తనని హేళన చేస్తూ అదృష్టం దూరంగా పారిపోతుంది. ఆక్షణా నికి సిద్ధం కావాలి తను.

'నేరం చేస్తే చేశారు గానీ శిక్షకు సిద్ధ పడండి.'

కల కరిగిపోయింది

అతను ఆలోచనలు కట్టిపెట్టి తల ఎత్తి చూసేడు.

'ఉష అంత అందగత్తెను కాను. అందు లోనూ పల్లెగా బీచ్‌లో ప్రేమ ఘట్టా లలో పాల్గొనగలిగే చొరవాలేదు నాలో.'

'...'

'ఒక్కసారి నన్ను నిలువునా చూసి చెప్పండి, మీ కళ్ళు నే నందమైనదాన్ని అని అంగీకరిస్తాయో లేదో?'

తుళ్ళి పడ్డాడు శేఖర్.

ఇంకా ఎంత సేపీ నాటకం? అందులోనూ తనిలా నేరస్థుడిలా నిలబడటం మరీ బాధగా ఉంది కూడా!

అతను ఒక్క అడుగు ముందుకి వేయ బోయాడు.

ఈసారి శశిరేఖ అతని చెయ్యిపట్టుకుని ఆపింది.

'మీకు నాటకాలు జన్మతః అలవాటను కున్నాను. కాని...వ్వ్...భయపడుతున్నారు. బొత్తిగా'

'... ... ...'

'ఒక్కమాట చెప్పేస్తే మిమ్మల్ని క్షమించేస్తాను పూర్తిగా...'

'ఏమిటది?' ఎలాగో ఆమె ముఖంలోకి చూడగలిగే డతను.

'అబద్ధాలు చాలా తియ్యగా ఉంటాయి, నిజాలలాగా కాకుండా. అవునా?'

'ఊఁ'

'నాటకాలుకూడా చాలా బావుంటాయ్ వాస్తవాలకంటే! అవునా?'

'ఏమిటీ ప్రశ్నలు?'

'వీటికి సమాధానా లివ్వకపోతే మీగురించి నాకు తెలిసేదెలా?'

ఈ అరవయ్యేడులతో ఆ వమ్మాయి ఆ కొనమాత్రం అధికారమేనా లేదూ?'

'ఎప్పుడూ నాటకాలే అయితే అవి బాగుం డవు. అప్పుడప్పుడైతేనే.'

'నిజంగా?' ఆమె కొంచం వెనక్కి వెళ్ళి అతనికళ్ళల్లోకి చాలా సూటిగా చూసింది.

'అంతే.'

'గుడ్...'

మెరుపుతీగలా పరుగెత్తింది శశిరేఖ యింట్లోకి.

రెండుగదుల అవతల ఆమె కంఠం!

'నిజంగా డాడీ, శేఖర్ భలేమనిషి...నేను తమాషా అమ్మాయినంటావుకానీ, అతనింకా చాలా తమాషా అబ్బాయి తెలుసా? ఇంకా, అతనికేం, నాలాగా అబద్ధాలాడటం కూడా వొచ్చు...మంచియాక్టరు డాడీ!'

ఆగదిలో 'ఏకాంతాన్ననుభవిస్తున్న శేఖరం ఉష ఆగమనంతో సర్దుకుని_ 'నాటకం సుఖాంతం...' అన్నాడు చిరునవ్వు నవ్వుతూ.

ఉష ఒక్కసారతని వంక చాలా సీరి.

యుహోగా చూసి.షు 'దుఃఖాంతమే! కాని మీకెవరికీ అర్థంకాదు.' అంది.

'ఉషా!'

'మీకేమీ తెలియదు...అబద్ధాలాడటం, నాటకాల్లో నితకడం తప్ప..మీకు నిజా లర్థంకావు.'

'సూటిగా చెప్పండి ఉషా!'

'సాయంత్రం నేను స్టేషన్‌కి రాను—

'ప్లీజ్...ఉషా...అసలు నిజం...'

'మీరూ నేను ఉత్తర దక్షిణ ధ్రువాలం . మీకు నిజాల్లో అబద్ధాలు కావాలి... నాకు...అబద్ధాల్లో నిజాలు కావాలి కాని.... నేనే ఓడిపోయాను...'

ముఖం రెండు చేతులతోనా కప్పుకుని అక్కడినుంచి బయటకు వెళ్లిపోయింది ఉష

శేఖరం యింకా అలాగే నిలబోయాడు.

ఉషకి కావలసిన నిజం ఏమిటి ?

తనగదిలో పెట్టెలో సర్దిన బట్టలను మళ్లీ హేంగర్స్‌కి తగిలించ సాగింది ఉష.

ఇంతలో శశిరేఖ అక్కడికి వచ్చి... 'ఉషా! శేఖరం వెళ్తున్నాడు.' అంది ఆమె వంక చూస్తూ.

ఉష ఆమెవంక తిరగకుండానే ' బెస్ట్ నంగనలు శశీ!'

గుడ్‌లక్!..అంది.

శశిరేఖ ఆమె కెదురుగా వచ్చి....'ఉషా! ఏమిటిది?'

ఎందుకీ కన్నీరు?' అంది ఆత్రుతగా.

ఇక ఉషకూడా తన బాధను లోలోన దాచుకుందుకు అశక్తురాలై...' 'వద్దు శశీ బాధపడతావు...'అన్నది మెల్లిగా.

'ప్లీజ్...చెప్పవూ?'

'అన్నివిధాలా ఉన్నతురాలివైన నువ్వు శేఖర్‌ని నిరాకరిస్తా వనుకున్నాను....అందుకే కొన్ని గంటలపాటు నా ఆశలలో అతన్ని నిలుపుకున్నాను. కాని – ఆశాభంగమైంది.'

'ఉషా!'

'సారీ శశీ! నా ఉద్దేశం—నాన్న నాకోసం పడే బాధనుంచి తప్పించాలని! కాని... యింకెందుకులే అవన్నీ....నువ్వు. కాదు— శేఖరం చాలా అదృష్టవంతుడు.' బలవంతంగా నవ్వింది ఉష. ●

సీరియల్

తేజోవతి

2

మరునాడు సరిగ్గా పరీక్షవేళకు యింట్లో 'పరీక్ష కెళుతున్నాన'ని చెప్పి తన మిత్ర బృందంతోసహా 'సెంటరు' గేటుముందు తచ్చాడుతున్నాడు వేణు. చొక్కాచేతులు, మోచేతికి కొంచెం కిందుదాకా మడిచి, హాల్లోకి వెళ్ళేవాళ్ళందర్నీ నిశితంగా చూస్తూన్న వేణును 'ఏంగురూ!...ఇక పరీక్షలు రాయవా?...అని పల్కరించి పోతున్నారు క్లాస్‌మేట్స్.

అందరూ వెళ్ళాక 'అరె! గురూ!... నీకింత అమోఘమైన ఆలోచన ఎలా వచ్చింది గురూ?...'అంటూ ఆశ్చర్యం ప్రకటించాడో మిత్రుడు.

'అరేయ్!...మన గురువుకున్నట్టుండి బ్రహ్మాండమైన ప్లానులు తడుతుంటా యిరా... ఈ పూటతో యీ మేష్టరు రంగు తేలిపోతుంది...' అన్నాడింకో మిత్రుడు మెచ్చుకోలుగా.

'నిజంగా...ఈ 'స్ట్రిక్టు' అంటారే, ఆ మేష్టర్లలో కొందరు సామాన్యకుటుంబాలకుచెందిన పిల్లలదగ్గరేనా స్ట్రిక్టు స్ట్రిక్టు అంటారు, ఇదే తమ కొడుకులో, అంధువులో, ఏ కమిటీమెంబరు పిల్లలో అయితే వాళ్ళ కాపీలు 'మోస్తార్రా...'అని వివరించి చెప్పాడు వేణు.

'అసలా కమిటీమెంబరు కొడుకును ఎట్లా బుట్టలో పెట్టావురా వేణాయి నువ్వు??...'

'అరేయ్! చలపాయ్!... రాత్రి ఎంత ఆలోచించినా ఏంచెయ్యడానికి తోచలేదురా... వున్నట్టుండి యీ వుపాయం తట్టింది. లేచి యిక వాడింటికెళ్ళాను ... వాడు 'సూత్రాలు'బట్టీ వేస్తున్నాడు నే వెళ్ళే సరికి...' 'ఇదేందిరా...ఇంత పెద్ద కమిటీ మెంబరు కొడుకువైయుండి నువ్వు చదవడ మేందిరా?...ఛీ!...లే...నిన్ను చూస్తే నాకు సిగ్గేస్తోంది. పా...అలా సినిమా పిచ్చరుకు పోదాం...' అన్నా.

'ఏమోరా!...నీకు జరిగినట్టు నాకు జరుగుతుందేమో ఎందుకులే అని పుస్తకం ముందేసుకు కూర్చున్నారా?' అన్నాడు.

'నీ మొహం!...నేనయితే 'కోన్‌కిస్కా'... ఎవరికి లెక్కలు? నాతో పోల్చుకుంటావేరా సిగ్గులేక కావాలంటే రేపు ఆశంకరం మేష్టర్నే నీ రూమ్‌కి వచ్చేలాచూసుకో... ఆయన స్వయంగా కాపీ లందివ్వకపోతే అప్పుడడుగు...' అన్నా.

'ఆయన స్ట్రిక్టు అంటారుగదరా...'

'నీ మొహం...ఎవరిదగ్గర స్ట్రిక్టు?... ఆయన లెక్కలు ఎంత బ్రహ్మాండంగా చెబుతాడు!...ఆయన్నేయించుకో! నీకు లెక్కల్లో నూరుమార్కులు రాకపోతే నన్నడుగు...' అన్నాను.

'అయితే మీ అయ్యతో యిట్టా అని చెప్పకు. యీ ముసలాళ్ళు కొందరు వినరు. 'ఆయన చాలా మంచిమేష్టరుట. మా రూమ్'కి వేయించమని 'ఫోన్' చేయించు నీ వాన్నచేత 'హెడ్‌మాష్టరుకు' 'అని చెప్పాను. వాడు సరేనన్నాడు.' అని జరిగిందంతా వివరంగా చెప్పాడు వేణు.

'అరేయ్ !. వేణాయ్. ఇది యివ్వాళ తేలిపోవాల. యీ మేష్టరు రంగు బయట పడాలా. యిక మనచేతుల్లో చచ్చాడే అనుకో. పీతులు పలకడం తేలిపోద్ది.' అన్నాడు చలపతి పళ్ళుకొరికి పిడికిలి బిగిస్తూ.

'గురూ!. ఆ వచ్చేది మన గురుమూర్తే గదరా?.' అన్నాడొకడు.

అందరూ లేచి చూశారు ఆశ్చర్యంగా. వేణు గబగబా అతడిదగ్గరకు పరుగెత్తాడు. 'గురూ!.. ఏం జరిగింది?' అంటూ.

గురుమూర్తి కళ్ళు నిప్పులు చెరుగుతున్నాయి. మొఖం కందగడ్డలా వుంది. వెనక్కి తిరిగితిరిగి చూస్తూ పళ్ళు కొరుకుతున్నాడు. వేణును చూడగానే ఆజ్యంపోసిన అగ్నిలా మరీ మండి పడ్డాడు.

'ఈ శంకరం మేష్టరు అంతేదో తేలిస్తే గాని నిద్రపోను. ఎవడనుకున్నాడో...అరె!.. హెడ్‌మాస్టరు చాటుగా చెప్పినా వినడే. ఆ.. అంతదాకా వుందా నీకథ!.. నాకు వొళ్ళుమండి కాగితాలు మొఖానే సి కొట్టాను. తనుచెప్పడట!...నేను వేరే ఎవరి పేపర్లోనూ చూడగూడదుట. నాకేరా... మార్కులోతే అక్కొబరుంది. కానీ వీడిపని, వీడి అంతేదో కనుక్కోకుండా వుంటానా?' అంటూ నిప్పులు కురిపించి రివ్వున వెళ్ళిపోయాడు గురుమూర్తి.

వేణు మిత్రబృందం అందరూ ఒకరి ముఖాలొకరు చూచుకొన్నారు.

'కమిటీమెంబరు కొడుకును గూడా ఖాతరు చెయ్యలేదన్న మాట!....' అన్నాడొకడు సాలోచనగా...

'అనవసరంగా యీ మేష్టరు అడిగి యిరోధం పెట్టుకున్నాడు యిక ఏమి మూడిందే...' అన్నాడు చలపతి.

వేణు వూరికే అప్పటికీ అలా పలికించి వూరుకున్నాడు ఈ ప్రయత్నంగూడ ఫలించక పోవడం వేణుకు ఒకవిధంగా అవమానంగానూ వుంది ... యింకోవైపు 'ఏమిటీ మేష్టరు' అని గూడా ఆలోచిస్తున్నాడు. 'సరేలే యింకెప్పుడెప్పుడైనా దొరక్క పోతాడ?' కసి తీర్చుకోకుండా వుంటానా?' అని సరిపెట్టుకుని తన 'బాచి'తోసహా బయలుదేరి పరీక్ష టైమయ్యేదాకా కిళ్ళీ కొట్టుదగ్గరచేరి! కబుర్లు చెప్పుకున్నారు...

* * *

సంధ్యాసమయం. అల్లరి చేసే విద్యార్థుల్ని చూసి ఆడపిల్లలు నక్కినట్లు సూర్యుడు పేరేచర్ల కొండమాటున నక్కుతున్నాడు. లైటుస్తంభం మీద ఒకకాలు, సైకిల్‌మీద ఒక కాలు పెట్టి చుట్టూ వున్న స్నేహితులతో 'హస్కు' కొడుతున్న వేణు 'హల్లో! మిస్టర్ వేణుగోపాల్!...'

అన్న కొంతువిని భురిక్కిపడి తిరిగి చూశాడు.

ఎదురుగా నవ్వుతూ శంకరం మేష్టారు! స్నేహితులంతా-క్షణకాలం నివ్వెర పొయ్యారు. వేణు అయిష్టంగానే 'గుడీవినింగ్ సార్!' అన్నాడు.

'అక్టోబరుకు చదువుతున్నారా? ...' శంకరంగారు ప్రశ్నించారు.

'ఆ...' ముక్తసరిగా అన్నాడు వేణు.

'ఎవరి దగ్గరైనా ట్యూషనుకు చేరారా?...'

'లేదు...'

'సాయంత్రం పూట మా యింటికి వస్తే మీకు కష్టంగా వున్న సబ్జక్టుల్లో సహాయం కావాలంటే చేస్తాను. మా యిల్లు మీకు తెలుసనుకుంటాను?'

తెలుసన్నట్లు తలూపాడు వేణు.

'మీ యిల్లెక్కడ?...' శంకరంగారు మళ్ళీ ప్రశ్నించారు.

'ఈ పేటే...అదుగో...ఆ అడ్డరోడ్డు కాక పక్క అడ్డరోడ్డులో ఆ కన్పించే యిల్లే...' నిర్లక్ష్యంగానే చూపించాడు వేణు.

'సరే వస్తాను. మీకు తీరికున్నప్పుడు తప్పక రండి మా యింటికి. విష్ యూ బెస్ట్ ఆఫ్ లక్!...' అనేసి వెళ్ళి పొయ్యారాయన.

'గురూ! ఆయనేంటి నీకు 'విష్' చేస్తున్నాడు!...' అంటూ ఆశ్చర్యం వెల్లడించాడు గోపి.

'కాదురా...ఇట్లా మంచి చేసుకుంటున్నాడు—అప్పుడేదో భీషణం చూపాడు గానీ మన మంటే భయం ఏర్పడిందిరా...' అన్నాడు గర్వంగా సోమేశం.

'అరేయ్!...వేణూ...నీ మీద ప్రత్యేకాభిమానం ఏర్పడిందిలేరా... చదువు చెప్పి వృద్ధిలోకి తెస్తాట్ట!...' అన్నాడు వ్యంగ్యంగా భాస్కర్రం.

'నా మీదభిమానం కాదు. డబ్బు మీదభిమానం. అసలు ట్యూషను చెప్పి డబ్బు గుంజుకోవచ్చనే ఆరోజు కావాలని నన్ను తప్పించడానికి చేసుంటాడు... అయినా యిహాయన చెబుతాఉన్నా వెళ్ళడానికి ఎవరున్నారు సిద్ధంగా యిక్కడ?' అన్నాడు వేణు తలెగరేస్తూ.

* • •

జ్యోతి ముందుహాల్లో సోఫాలో కూర్చుని స్వెట్టరు అల్లుతోంది. చేతులు స్వెట్టరు అల్లుతున్నాయి మనసు ఊహాలల్లుతున్నది. ఈ రోజు మోహన్ దగ్గరనుంచి 'లెటర్' వచ్చినప్పటినుంచి జ్యోతి అలా కలలు కంటూనే వుంది.

మోహన్, జ్యోతి క్లాస్‌మేట్ రాధ వాళ్ళన్నయ్య. తరచు రాధ కోసం వాళ్ళింటికి వెళుతున్న జ్యోతిని ఆకర్షించాడు మోహన్. మోహన్ కాకినాడ యింజనీరింగు కాలేజీలో చదువుతున్నాడు. సెలవులకు వచ్చినప్పుడల్లా చెల్లెల్ని ప్రతివాలుతుండే వాడు జ్యోతిని పిల్చుకురమ్మని. జ్యోతితో కబుర్లు చెబుతూ కూర్చున్నా, కేరమ్సు ఆడుతున్నా గంటలు నిముషాల్లా దొర్లి పొయ్యేవి మోహనుకు. అలా మూడు సంవత్సరాలనుండి వృద్ధి పొందుతున్న వారి స్నేహం మరి కొద్దిరోజుల్లో మలుపు తిరగ

"హార్యాసంధ్యా ప్రవర్తతే..."

జోతోందన్నమాట. అంటే పరీక్ష అయిపోయి మోహన్ త్వరలో రాబోతున్నాడు. ఆ విషయమే వ్రాశాడు మోహన్. అది చదివినప్పటినుండి జ్యోతిమనస్సు తియ్యనికలల్లో తేలిపోతోంది.

'ఎప్పుడెప్పుడీ పరీక్ష అయి నీ ముందువచ్చి వాలుతానా అని ఎదురుచూస్తున్నాను. ఆ తర్వాత 'జాబ్' కూడా త్వరలో దొరుకుతుంది.' ఇక మనస్నేహం బంధుత్వంగా మారడమే తరువాయి. ఇద్దరూ మధుర సీమల్లో తేలిపోవడానికి. జ్యోతి ఆ ఉత్తరంలోని పంక్తులు తల్చుకుని ముసిముసిగా నవ్వుకుంటోంది.

'వేణుగోపాల్‌గారి యిల్లు యిదేనాండి?' అన్న ప్రశ్నవిని వూహాల లోకాల్లోనుంచి వులిక్కిపడి చూచింది జ్యోతి.

సన్నగా, పొడవుగా, మేలిమి బంగారు చాయ, చిరునవ్వు చిందులాడే ముఖంతో తలుపుకవతలే నిలబడి ప్రశ్నిస్తున్నాడు. తెల్లనిపంచ, లాల్చీవేసుకున్న ఆయన్ని చూడగానే ఓ గౌరవభావం కలిగింది జ్యోతికి.

'ఆఁ..యిదే..లోపలకు రండి.' లేచి ఆహ్వానించింది జ్యోతి ఎవరైవుంటారీయన అని ఆలోచిస్తూ.

'నేను స్కూలుటీచర్ని, శంకరం అంటారునన్ను.' అంటూ లోపలకువస్తూనే పరిచయం చేసుకున్నారు శంకరం గారు.

పక్కగదిలో పడుకొని 'డిటెక్టివ్' పుస్తకం చదువుతూ అందులోని డిటెక్టివ్‌తోబాటు స్కూటరుమీద తిరుగుతున్నాడు వూహాల్లో యింతదాకా వేణు. శంకరంగారి గొంతు వినగానే ఊహాలు చెదిరిపోయి నిజం జ్ఞాపకం వచ్చి 'యిప్పుడీయన ఎందుకొచ్చినట్లు? కొంపదీసి... అక్కయ్యా వాళ్లతో చెప్పడానికి రాలేదుగదా' అనిపించి చివాలున లేచి కూర్చున్నాడు.

'కూర్చోండి మేష్టారు...వేణును పిలుస్తాను' అన్న జ్యోతితో—

'లేదండి. నేను వేణుగోపాల్‌తో మాట్లాడ్డానికి రాలేదు. వాళ్లనాన్నగారితో మాట్లాడిపోదామని వచ్చాను' అంటున్నారు శంకరంగారు.

వేణుగుండెలు వేగంగా కొట్టుకుంటున్నాయి! ఏం మాట్లాడాలనివచ్చాడో....అసలు ఆరోజే నాలుగు తగలనిచ్చివుండాల్సింది... అక్కయ్యతో చెబితేమాత్రం ఏం తనకేం భయం. ఎటొచ్చీ అక్కయ్యకింతదాకా తనిటువంటి పన్లుచేస్తున్నాడని తెలియదు. తెలిస్తేమాత్రం ఏంజేస్తుందేం పెద్ద నేను కట్లామాట్లాడదు....అంతేగా....యిలా పరిపరివిధాల ఆలోచించుకుంటున్నాడు వేణు.

జ్యోతి ముఖంలో నవ్వు మాయమై విషాదం అలుముకుంది.

'మా నాన్నగారుపోయి రెండేళ్లయింది మేష్టారు....మా అమ్మగారిని పిలవమంటే పిలుస్తాను···మీ కభ్యంతరం లేకపోతే నాతో చెప్పినా ఫరవాలేదు! అని చెప్పింది జ్యోతి.

ఈ అక్క అమ్మను పిలవడానికి వెళ్లినా బాగుండు ఈలోగా యీయన సంగతి తను కనుక్కునేవాడు అనుకున్నాడు వేణు.

శంకరంగారు క్షణంసేపు తటపటాయించారు. తను చెప్పదల్చుకున్నది యీ అమ్మాయితో చెబితే వేరుగా అనుకోరు గదా అని అయినా మనిషిచూస్తే మంచి మర్యాదా తెలిసిన పిల్లలానేవుంది అని తృప్తిపడి 'వేణుగోపాల్ అక్టోబరుకు చదువుతున్నాడటగదా?' అని అడిగారు.

'అక్టోబరుకా ... లేదండీ ... మొన్ననే మార్చి పరీక్షలకు వెళ్లాడు' అంది జ్యోతి యిదేమిటి యీయన యిలా అంటున్నాడని ఆశ్చర్యపోతూ.

శంకరంగారికి పచ్చివెలక్కాయ గొంతులో పడ్డట్టయింది. ఇతడు యింట్లో ఏమీ చెప్పలేదన్నమాట... అనుకున్నారు ... వేణు అక్క చూడకుండా మేష్టారిని చాటుగా బెదిరించడానికి ఎలా వీలవుతుందా అని చూస్తున్నాడు.

శంకరంగారికి చప్పున ఓ వుపాయం తట్టింది. 'మొన్న పరీక్షలో ఓ పేపరు చెడగొట్టానని చెప్పాడండి...అందుకని అక్టోబరు పరీక్షలకు వెళ్లదల్చుకుని చదువుతుంటే...సాయంత్రం పూట మా యింటికి పంపించండి... తెలియనివి చెబుతాను...అది చెబుదామనే వచ్చాను.' అన్నారు.

'హమ్మయ్య !' అనుకున్నాడు వేణు. ఈ మేష్టరు యివ్వాళ పరువు దక్కించాడు. అయినా ఏం చేస్తాడులే ఇవ్వాళ బయటపడితే రేపు ఏం జరుగుతుందో తెలుసుగా తన్ను చూస్తే భయం వున్నది!...' అని తృప్తి పడ్డాడు.

'అదనపు తెలుపుదనము ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది?'
Tinopal

"పూర్వాసంధ్యా ప్రవర్తతే..."

జ్యోతికి యిదేమిటి యీాయనిలా చెబుతున్నాడు. వేణు అన్ని పేపర్లు బాగా రాశానన్నాడే..' అనే సందేహం వచ్చింది. వెంటనే వేణును కేకేసింది. వేణు బుద్ధిమంతుడిలా వచ్చి అక్క ముందు నిలబడ్డాడు.

'వేణూ!... అన్ని పేపర్లు బాగా రాశానని చెప్పావు నాతో. మేష్టారితో ఒక పేపరు బాగా రాయలేదని చెప్పావుటగా?'

వేణు సందిగ్ధంలో పడిపోయ్యాడు. ఇప్పుడు లేదని బుకాయించినా రేపు రిజల్ట్సు వస్తే ఎలాగో బయటపడక తప్పదు. అనుకుని 'అవునక్కా... ఒక పేపరు అంత బాగా రాయలేదు.' తలొంచుకుని అన్నాడు.

జ్యోతి క్షణకాలం ఆలోచించింది. తనకు నాన్నగారు ఎప్పుడూ ప్రైవేటు పెట్టించలేదు. అయినా తన దారివేరు. తను చూపినంత శ్రద్ధ తమ్ముడు చూపించటంలేదు. అలాంటప్పుడు యింటికల్లా వచ్చి చదువు చెబుతానని రమ్మన్న యీాయన మాటను త్రోసిపుచ్చడం ఎందుకు? అయినా వీడు పూర్తిగా పేపరు చెడగొట్టి వుంటాడు. అది తెలిసే పాపం ఆయన యింటికల్లా వచ్చి పిలుస్తున్నారు. లేకుంటే ఆయన పని బడి ఎందుకు వస్తారు?... అని తనలో తను తర్కించుకుంది జ్యోతి.

'అయితే అక్టోబరు పరీక్షకు చదువుతావా యిప్పటి నుండీ?..' అని ప్రశ్నించింది తమ్ముడ్ని.

వేణు మళ్ళీ ఆలోచించాడు. 'అబ్బ! యిప్పటి నుండీ ఎందుకక్కా' అంటే యీా మేష్టారు ఎదురుగానే వుండె, జరిగిందంతా చెప్పాడంటే యిప్పుడు లేనిపోని తిప్పలు కున్నట్లుంటుంది. అనుకుని 'అలాగే'నని తలూపాడు.

'అయితే యింకేం మేష్టరుగారు తెలియనివి చెబుతామంటున్నారు. సాయంత్రం పూట వెళ్ళి చెప్పించుకో. యింతకూ మేష్టరుగారి యిల్లు తెలుసా?'

వేణు తెలుసునని తలాడించాడు.

'రేపటి నుండీ వస్తాడులెండి మేష్టారూ!...' అని చెప్పింది జ్యోతి.

'సాయంత్రం పూట సరిగ్గా ఆరు గంటలకు వస్తే ఏడు గంటలదాకా చదువుకోవచ్చు.' అని వేణుతో చెప్పి 'వస్తానండి' అంటూ నమస్కారం చేసిన శంకరంగారికి గౌరవ పురస్సరంగా ప్రతి నమస్కారం చేసింది జ్యోతి. ఆయన వెళ్ళిపోయ్యాక 'రేపటి నుండీ తప్పక వెళ్ళు. అలాంటి వాళ్ళ దగ్గర చదువుకుంటేనైనా బాగు పడతావు...' అన్న అక్క మాటలకు 'యిప్పుడు చెడిపోయ్యాను కాబోలు' అని మనసులో అనుకుని తలొంచుకుని తన గదిలో కెళ్ళిపోయ్యాడు వేణు.

మర్నాడు సాయంత్రం తన మిత్ర మండలి సమావేశంలో యీావిషయం వెళ్ళడించి 'నాకయితే ఆయన దగ్గరకువెళ్ళాలని లేదు. ఏం చెయ్యమంరా' అని సలహా అడిగాడు వేణు.

'ఆ మేష్టరుదగ్గర కేందిరా వెళ్ళేది? గప్‌చిప్‌గా మానెయ్యక...''అంటూ సలహా యిచ్చారు వాళ్ళు.

'కానీ...మా అక్కతో చిక్కొచ్చిందిరా... ఆయన దగ్గరకెళ్ళి చదువుకోమని పట్టుబట్టింది...' అంటూ గోకాడు వేణు తల గోక్కుంటూ.

'వాళ్ళక్కంటే వాడికి భయంరా. ఆవిడ మాటను వీడు కాదనడు...'అన్నాడింకోడు.

'భయమా! ...భయానికి ఓస్ తనేం చేస్తుందని! ...భయంకాదుకానీ ఎందుకో మా అక్కమాటను తోసెయ్యలేనురా... పాపం చిన్నప్పుడు మా నాన్నగారు నన్ను కొడుతుంటే అడ్డమొచ్చి ఆ దెబ్బలు తను తినేది..!అందుకే మా అక్కంటే నా కభిమానం.'

'అయితే వెళ్ళాల్సిందేనంటావా?'

'అదే...యింకోటికూడా ఆలోచిస్తున్నా.... నన్ను 'రారా' అని పిల్చుకెళ్ళినందుకు వెళ్ళి నట్టే వెళ్ళి ఆయన్ని ముప్పతిప్పలుపెట్టి మూడుచెరువుల నీళ్ళు తాగించితే...నాకసిగూడా తీరుతుంది...' అని వేణు అనగానే

'గురూ !. ఏదీ...ఓ షేక్‌హాండ్ యిలా పారెయ్. భేషైన ప్లానువేశావు...ఆయన పనితో ఆయన కస్సి పొడవచ్చు.' అంటూ మెచ్చుకున్నారు మిత్రులంతా.

ఆరుగంటలు దాటాక, వేణు లేచాడు. మిత్రబృందమంతా వేణుకువచ్చిన యీా

అవదకు ఉంతించడమేకాకుండా అతడి ప్లాను నెరవేరడానికి కావల్సిన సహాయమంతా చేస్తా మని మాటయిచ్చి సాగనంపారు... వేణు యింటికెళ్ళి పుస్తకాలు తీసుకొని 'నాకి దెక్కడి తద్దినం తగులుకుందిరా బాబూ... పరీక్ష పాడుచెయ్యడం కాకుండా బంగారం లాంటి సెలవుల్నికూడా పాడుచేస్తున్నాడు' అని విసుక్కుంటూ బయలుదేరాడు.

గేటు కివతలనిలబడి "నేఃషారూ!..." అని ఓ కేకపెట్టాడు తను ప్రారంభించ బోతున్న 'కోల్డ్‌వార్'కు సూచనగా.

వెంటనే గేటు తెరుచుకుంది. 'లోప లకు రండి' వాకిట్లో నిలబడి చిరు నవ్వుతో ఆహ్వానించారు శంకరంగారు... వేణు విసురుగా లోపలకు నడిచాడు. 'ఛీ!.. అబ్బే! యిదేం యిల్లు? పూరి కప్పు తడి కల గోడలు—' అని మనసులోనే అసహ్యించు కున్నాడు వేణు ఆ యింటిని. ఇదివరలో అత డెప్పుడూ లోపలకు రాలేదు.

'సరిగ్గా ఆరుగంటలకు వస్తారను కున్నాను.' చిరునవ్వుతోనే అన్నారు శంకరం గారు.

వేణు వరాట్లాడ లేదు. 'ఈ పూరింట్లో వుంటున్న యీాయన దగ్గరకు వచ్చి తను రోజూ చదువుకోవాలా? హే భగవాన్! యీా వేణుకు ఎటువంటి శిక్ష విధించావ్!.' అనుకుని నిట్టూర్చాడు.

'కూర్చోండి.' ఆలోచిస్తున్న వేణుకు చాప చూపించారు శంకరంగారు.

'ఈ చాపమీాదనా?. ఛీ! ఛీ! పాంటు మడతలు నలిగిపోతయ్యి...యివ్వాళే యిస్త్రీ మడత తీశాను.' స్వగతంలా పైకే అన్నాడు కావాలని వేణు. చిన్నబుచ్చు కుంటాడను కున్న శంకరంగారు నవ్వి వూరుకోడంతో వేణుకు ఆశాభంగమే అయింది.

'పార్వతీ!... లాంతరు వెలిగించిపెట్టు.' అని శంకరంగారు అనడంతో' వేణు మళ్ళీ ఆసమీాద తను 'హో వేణు! నీకెంతగతి పట్టింది.' అని జాలిపడ్డం మినహా ఏమీ చెయ్యలేక పొయ్యాడు.

మర్నాడు యధాప్రకారం ఆరున్నరకు వచ్చిన వేణును చూసి 'ఆలస్యమయిందే మండీ?' అని శంకరంగారు అడిగేసరికి చిరాకేసింది వేణుకు. ఆలస్యంట!. ఆలస్యం' అతడిదృష్టిలో వేళకు రావడమనేది దర్జ మ్మలు చేసేవని!...విసురుగా లోపలికి నడిచిన వేణు ఎదురుగా కుర్చీచూసి ఆశ్చర్యచకితు డయ్యాడు...

'కూర్చోండి...మీకోసమే తెప్పించాను...' అని కుర్చీ చూపించారు శంకరంగారు.

'మరి మీకో?...'

'నాకు పాంటు మడతలు నలుగుతయ్యనే భయంలేదుగా. నేను చాపమీదనే కూర్చుం టాను. మీరు కుర్చీలో కూర్చోండి.'

వేణు క్షణకాలం తటపటాయించాడు. చక్కగా కుర్చీలో కూర్చుంటేనేం అనిపిం చినా ఎందుకో ఛప్పున చాపమీదనే కూలి బడ్డాడేం మాట్లాడకుండా...ఆరోజు పాఠం ముగించి వెళ్ళిపొయ్యేముందు 'రేపు సరిగ్గా ఆరుగంటలకు రండి...' అని గుర్తు చేశారు శంకరంగారు...'రాకపోతే ఏం చేస్తాడో చూద్దాం' అనుకున్నాడు వేణు మనసులో.

మర్నాడు కావాలని ఆరుముప్పావుకు శంకరంగారిల్లు చేరుకున్న వేణు యింట్లో శంకరంగారు కన్పించక పొయ్యేసరికి 'మేష్టారు లేరా?...' అని అడిగాడు పార్వతిని.

'లేరండీ..'ఇప్పటిదాకా మీరొస్తారేమో నని చూచి యికరాడని బయటికి వెళ్ళి పొయ్యారు!...' అని చెప్పింది పార్వతి.

'హుం! తనను రమ్మనిచెప్పి ఎక్కడికో వెళ్ళాట్ట!...ఏం డబ్బు తీసుకుంటున్నప్పుడు తను ఎప్పుడొచ్చినా చెప్పాల్సిందే...అను కుంటూ గేటుతలుపులు విసురుగాలిసి చేతి చరా వెళ్ళిపోయాడు. ఇంటి కెళ్ళగానే పుస్తకాలు టేబిలుమీదికి విసిరికొట్టి....

'అక్కా! నువ్వేమో. పోపో అంటావు. ఆ మేష్టరేమో యింట్లో వుండడు...ఛీ... నేనసలు రేపటినుండి ప్రైవేటుకు వెళ్ళనే వెళ్ళను' అన్నాడు వేణు చదువుకుంటున్న అక్క ప్రక్కన సోఫాలో కూర్చుంటూ.

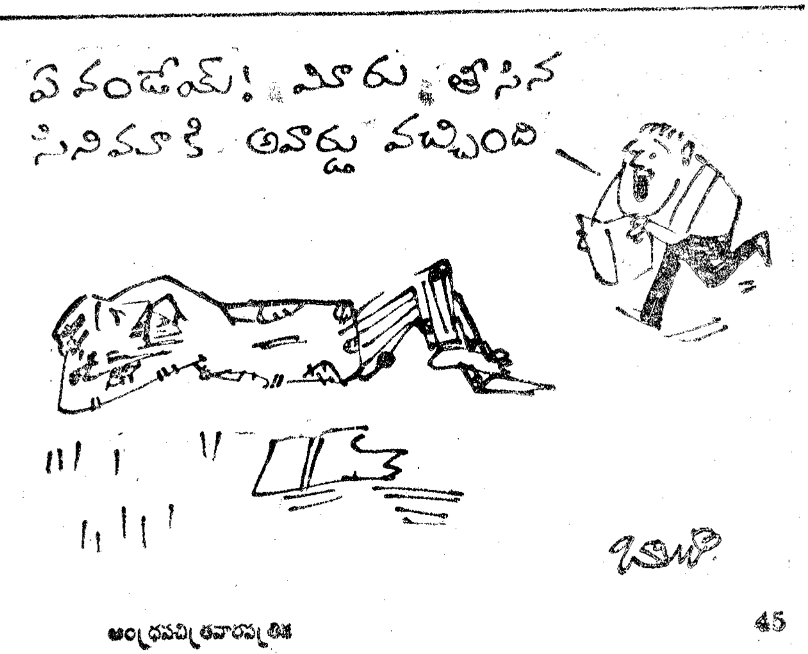
'మీ మేషారు లేరా? ఎక్కడి కెళ్ళా రుట?' అని అడిగింది పుస్తకం మూసి పక్కగా పెడుతూ జ్యోతి.

'ఏమో! ఎవరికి తెలుసు?'

'అసలు నువ్వెన్ని గంటలకు వెళ్ళావు ట్యూషనుకు?' అని జ్యోతి అడిగేసరికి వేణు యిరుకున పడ్డాడు. 'ఏమో! ఎవరు చూశారు టైము?' అని తప్పించు కున్నాడు.

'ఇవ్వాళ యింటిదగ్గరే ఆరున్నరకు బయలుదేరావు. రేపు సరిగ్గా అయన చెప్పిన వేళకు అక్కడుండు చూద్దాం. అంటే యింటిదగ్గర కాస్త ముందుకు బయలు దేరు....' అని చెప్పింది జ్యోతి.

'అలా మేష్టరు దగ్గరకు ఎవ్వరూ ట్యూషనుకు చేరరక్కా! నేను ఒక్కణ్ణే ఆయన దగ్గర చదువుకుంటున్నది. ఎవ్వరూ చేరరు కాబట్టి యింటికల్లా వచ్చి పిల్చుకెళ్ళాడు. అసలక్కా నువ్వా యిల్లు గనక చూస్తే వెంటనే ప్రైవేటు మాన్పించేస్తావ్— ఛీ ఏమిల్లది? మట్టి

ఘూర్ణ్యా సంధ్యా ప్రవర్తతే..

వేల....ముందు తాటాకుపంచ ఓ నాలుగు కుర్చీలేస్తేవు. కనీసం ఎలక్ట్రిక్ దీపాలయినా లేవు' అన్నాడు ముఖం చిట్లించుకుంటూ

జ్యోతికి నవ్వొచ్చింది. 'ఇంతకూ నీకు చదువు చెబుతోంది మేష్టారింట్లో కుర్చీలా, దీపాలూనా?..లేకపోతే ఆయనా?' అని అడిగింది నవ్వుతూనే. తమ్ముడికి ఆయనదగ్గర చదువుకోడం అసలిష్టం లేదని గ్రహించింది జ్యోతి.

వేణుకు అక్కయిలా మాట్లాడ్డం నచ్చలేదు.' అసలు రేపునువ్వలా అక్కానాతో.. వాళ్ళిల్లు చూసి చెప్పు అటువంటి పరిసరాల్లో ఎవరైనా ఎలా చదువుకోగలరో...' అంటూ ఛాలెంజి చేశాడు.

'అలాగే. రేపు నేనూ నీతో కూటు వస్తా గానీ, ఏదన్నాపనుంటే చూసుకోపో...' అని పంపించింది జ్యోతి.

ఆ రాత్రి భోజనం పూర్తిచేసివచ్చి ఆరుబయట వెన్నెల్లో మంచమేసుకుని పడుకుంది జ్యోతి, వేణునుగురించి ఆలోచిస్తూ.

'ఏమిటమ్మా ఆలోచిస్తున్నావ్ జ్యోతీ?.' అంటూవచ్చి పక్కలో కూర్చుంది జానికమ్మగారు.

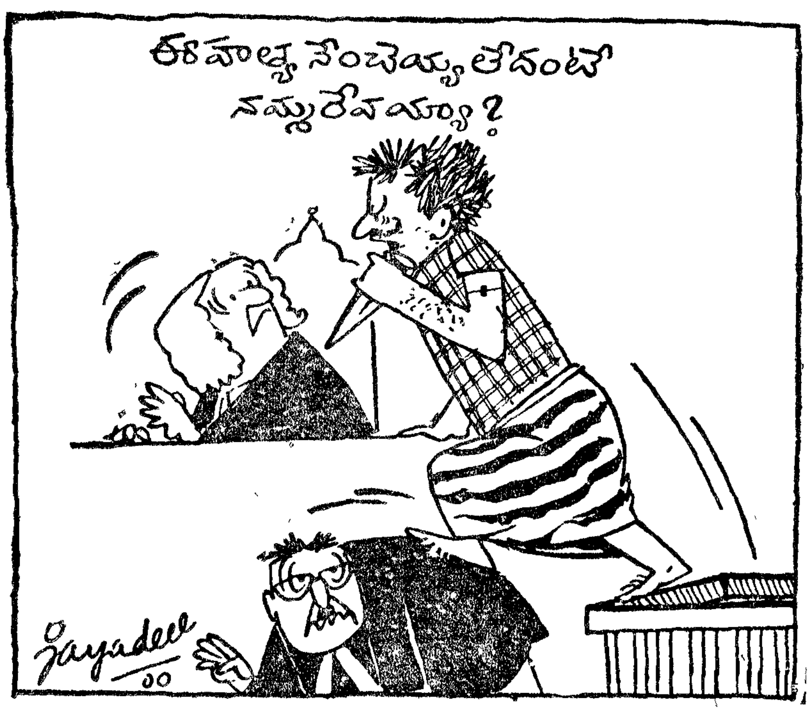
'ఏంలేదమ్మా. వేణునుగురించే ఆలోచిస్తున్నాను. అయనేవరో దేముడిలావచ్చి చదువు చెబుతానంటే వీడి కిష్టంలేదు. అసలు ప్రైవేటుకు వెళ్ళుతున్నాడా లేదా అని అనుమానంగావుంది. చిన్నప్పుడో సారి యిలాగే నాన్నగారి భయానికి బడికెళుతున్నానని చెప్పి చెట్టుకింద కూర్చొనొచ్చేవాడు వేళయ్యేదాకా.'

'వాడిసంగతికేం లేవమ్మా... రేపు నువ్వెళ్ళి కనుక్కోవచ్చు. ముందు నీ విషయం ఆలోచించు...' అంది జానకమ్మగారు.

జ్యోతికి ఆవిడ మాటలు అర్థంకాలేదు. 'నా విషయమేమిటమ్మా' అని అడిగింది.

'అదేనమ్మా నీ పెళ్ళి విషయం. ఇది పరకెత్తితే చదువన్నావు, అదీ పూర్తయింది. బి. ఏ. కూడా పాసయ్యావు. ఆనందు మళ్ళీ ఉత్తరం వ్రాశాడు. ఇంకెవరో కూడా వాళ్ళ పిల్లను చేసుకోమని పదే పదే అడుగుతున్నాట్ట. మనం ఏ విషయం తేల్చి చెబితే వాళ్ళు వేరే సంబంధమైనా చూసుకుంటారు....'

ఆనందు అనగానే జ్యోతి గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి. ఆనందరావు దగ్గర మేనరికమున్నమాట. ఇంటర్మీడియెట్ దాకా వీళ్ళ యింట్లోనే వుండి చదువుకున్నాడు.

అతడికి రాజకీయాలంటే తగని అభిమానం.

ఒకసారి విద్యార్థుల సమ్మెలో పాల్గొని పికెటింగ్ చేశాడు అతను. జ్యోతి నాన్నగారు శ్రీనివాసరావుగారికి రాజకీయాలంటే తగనిమంట... 'ఇలా సమ్మెల్లో పాల్గొని జైళ్ళకు వెళ్ళియిలా చేస్తే మా యింట్లో వుండడానికి వీల్లేదని' చెప్పారాయన. ఆనందరావు వెంటనే వెళ్ళి ఓ రూము తీసుకుని అందులోకి వెళ్ళిపోయ్యాడు. ఆ తర్వాత యింటరు పరీక్షపోయింది రాజకీయాల్లో తిరగడం మూలాన. అంతటితో చదువుకు స్వస్తిచెప్పి పల్లెటూళ్ళో వాళ్ళ యింటిపట్టునే వుండి వ్యవసాయం చూసుకుంటున్నాడు. ఈ మధ్యనే వాళ్ళ వూరు పంచాయతీకి 'సర్పంచ్'గా ఎన్నికయ్యాడు.

కూతురు జవాబివ్వక పోవడంతో జానికమ్మగారు మళ్ళీ అన్నది... 'నా సంగతి నీకు తెలుసు. మీ చిన్నాన్నగారి విషయమూ తెలుసు. వాళ్ళనమ్మాయికే యిప్పటిదాకా పెళ్ళిచెయ్యలేక పోయ్యాడాయన. అప లయినా 'ంహారోజుల్లో ఆడపిల్లలిపెళ్ళిళ్ళు అంటే మాటలుగా వుందా? కట్నం కానుకల మాట అలావుంచి ఆ తర్వాత ఏ కాస్త ఎక్కువ తక్కువైనా సాధింపులు... ఇదయితే అయిన సంబంధం. ఆనందుకు మాత్రం తల్లా తండ్రా ఎవరున్నారు? ఈ సంబంధం కలుపుకుంటే అతడికి మనమూ, మనకతడూ అయినా కాస్త అండగా వుంటాడు...'

జ్యోతి మౌనంగా వింటోంది. తల్లికి ఆనందరావంటే మొదటి నుండీ అభిమానమని జ్యోతికి తెలుసు. కాని భర్తకు భయపడి ఆవిడెప్పుడూ తన అభిప్రాయం బైటపెట్టలేదు. జ్యోతికి మోహన్ విషయం తల్లితో చెబితే బాగుండుననిపించింది. అయినా రేపు మోహన్ కాకినాడ నుండి వచ్చాక ఆయనతో మాటాడిన తర్వాతే తల్లికి చెబితే సరిపోతుందనుకుని సమాధానం చెప్పకుంది జ్యోతి. తల్లి తన యిష్టాన్ని ఏనాడూ కాదనదని బాగా తెలుసు జ్యోతికి. అందుకే...

'నన్ను కొంచెం, ఆలోచించుకోనీమ్మా..' అని చెప్పి అప్పటికి తప్పించుకుంది జ్యోతి.

(సశేషం)

వారఫలం

5-5-1967 శుక్రవారం మొదలు 11-5-1967 గురువారం వరకు.

మేషం : వారం ప్రారంభంలోనే వృత్తి వ్యాపారాల్లో చికాకులు యేర్పడి తరువాత సర్దుకొంటాయి. మీ తాలూకు వస్తువులు పోయే ప్రమాదం ఉంది. అధికారులవలన జరుగవలసిన వ్యవహారాలు సులువుగా నెరవేరుతాయి. పోటీవారిలో గౌరవం లభిస్తుంది. ప్రయాణాల్లో శ్రమ కలుగుతుంది.

స్త్రీలకు— కుటుంబ వ్యవహారాల్లో అధిక వ్యయం జరుగుతుంది. బంధు మిత్రులను కల్సుకొంటారు.

వృషభం : వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీరు యిది వరకు చేసిన ప్రయత్నాలు యిప్పుడు ఫలిస్తాయి. ఆర్థిక వ్యవహారాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి. వారం మధ్యలో సాహసముతో కూడిన వ్యవహారాల్లో కష్టం వస్తుంది. విద్యా వైజ్ఞానికరంగాల్లో మీ కృషి రాణిస్తుంది: మిత్రుల సహాయం లభిస్తుంది.

స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. సంతానానికి సౌఖ్య సంతోషాలు లభిస్తాయి.

మిథునం : కొన్ని వ్యవహారాల్లో మీకంటే పెద్దవారు కూడా మీ సహకారాన్ని కోరవలసి వస్తుంది. సమయానికి ఏదో ఒక విధంగా డబ్బు చేతికి వస్తుంది. ప్రయాణాలు లాభదాయకంగా ఉంటాయి. వారాంతంలో ఆకస్మికంగా చికాకులు ఏర్పడతాయి. ఉద్యోగంలో గౌరవం లభిస్తుంది.

స్త్రీలకు— కుటుంబ వ్యవహారాలు సామాన్యంగా ఉంటాయి. అలంకార వస్తువులు కొంటారు.

కర్కాటకం . ఇదివరకు మీకు ఆందోళన కలిగించిన వ్యవహారాల్లో అనుకూలత లభిస్తుంది. నూతన వ్యాపారాలు లాభదాయకంగా ఉంటాయి. సాహసముతో కూడిన వ్యవహారాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి. ఉద్యోగంలో గౌరవం లభిస్తుంది. మిత్రులకు సహాయం చేస్తారు.

స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. సాహిత్య కళారంగాల్లో మీ కృషి రాణిస్తుంది.

సింహం : కొన్ని వ్యవహారాల్లో మీ తాలూకు మనుష్యులే మిమ్మల్ని వ్యతిరేకిస్తారు. ఉద్యోగంలో అపోహలకు గురికాగల ప్రమాదం ఉంది. వారం మధ్యలో అనుకూల పరిస్థితులు ఏర్పడతాయి. రావలసిన డబ్బు సమయానికి అందుతుంది. పోటీవారిలో మీ ప్రాముఖ్యత పెరుగుతుంది.

స్త్రీలకు— కుటుంబ వ్యవహారాలు బాగా ఉంటాయి. విలాస వస్తువులు కొంటారు.

కన్య : ఏ వ్యవహారంలోను ఆరంభంలో కనిపించిన అనుకూలత ఆఖరువరకు నిలవదు. భాగస్వాములతో కలిపిచేసే వ్యాపారాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి. ప్రయాణాలు శ్రమమీద ఫలిస్తాయి. వారం మధ్యలో ఆకస్మికంగా చికాకులు యేర్పడతాయి. అధిక వ్యయం జరుగుతుంది.

స్త్రీలకు—స్వల్ప అనారోగ్యం చేయవచ్చును. వినోద కాలక్షేపాల్లో పాల్గొంటారు.

తుల . కొంతమంది వ్యక్తులు మిమ్మల్ని కవ్వించి కలహ ప్రసంగం తీసుకొని రావడానికి ప్రయత్నిస్తారు. రావలసిన డబ్బుమీద ఆధారపడి యితరులకు వాగ్దానాలు చేయడం తగదు. వృత్తిలో ముఖ్యమైన వ్యక్తులను కల్సుకొంటారు. ఆడంబరం కోసం వ్యయం చేస్తారు. ఆందోళన కలుగుతుంది.

స్త్రీలకు— కుటుంబ వ్యవహారాలు సంతృప్తికరంగా ఉంటాయి. నూతన విషయాలను తెల్సుకొంటారు.

వృశ్చికం వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీ కార్యక్రమాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి. సాహసముతో కూడిన వ్యవహారాలు కూడా లాభించగలవు. ఉద్యోగంలో మిత్రులకు ఉపకారం చేయగలరు. రాజకీయ వ్యవహారాల్లో ప్రతిపక్షాల ఒడావుడి పెరుగుతుంది ప్రయాణాలోచనలు చేస్తారు.

స్త్రీలకు— ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. సంతానానికి సౌఖ్య సంతోషాలు లభిస్తాయి.

ధనుస్సు : ఇతరుల నిమిత్తం చేసే పనులు సులువుగా నెరవేరతాయిగాని మీ స్వంత వ్యవహారాల్లో శ్రమ కలుగుతుంది. ఆర్థిక వ్యవహారాల్లో మొగమాటాలు తగవు. వృత్తిలో వారం మధ్యలో నూతనావకాశాలు లభిస్తాయి. స్థిరాస్తి వ్యవహారాలు బాగా ఉంటాయి. పోటీవారిలో గౌరవం లభిస్తుంది.

స్త్రీలకు—కుటుంబ కార్యక్రమాలకు మార్పులు వస్తాయి. బంధువులకు సహాయం చేస్తారు.

మకరం : వ్యాపారంలో పోటీవారి పోటీ ఎదుర్కొని అనుకూలతను పొందించగలరు. వృత్తిలో ప్రయోజనంగల సంభాషణలను జరుపగలరు. సాహసముతో కూడిన వ్యవహారాలు లాభించగలవు. రాజకీయ వ్యవహారాలు బాగా ఉంటాయి. ప్రయాణాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి.

స్త్రీలకు—ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. సంతోషకరమైన వార్తలను వింటారు.

కుంభం : మీకు యిష్టం లేకపోయినా, యితరుల వ్యవహారాల్లో జోక్యం చేసికోవలసి వస్తుంది. ఆర్థిక వ్యవహారాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి. అధికారులవలన జరుగవలసిన వ్యవహారాలు సులువుగా నెరవేరుతాయి. వ్యాపారంలో ఆదాయం బాగా ఉంటుంది. మిత్రులకు సహాయం చేస్తారు.

స్త్రీలకు— కుటుంబ వ్యవహారాలు బాగా ఉంటాయి. అలంకార వస్తువులు కొంటారు.

మీనం : వృత్తి వ్యాపారాల్లో అనుకూలమైన మార్పులు వస్తాయి. ప్రయాణాలు లాభదాయకంగా ఉంటాయి. ఉద్యోగంలో అధికారుల ఆదరాభిమానాలను పొందగలరు. రాజకీయ వ్యవహారాల్లో ప్రతిపక్షాలు బలహీనపడతాయి. సాంఘిక వ్యవహారాల్లో మీ ప్రాముఖ్యత పెరుగుతుంది.

స్త్రీలకు—ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. వినోద కాలక్షేపాల్లో పాల్గొంటారు.

—మహేష్

ఎ. సర్వేశ్వరరావు

'—ఇరవై సంవత్సరాలుగా నిర్మించుకొన్న ఆశాసౌధం ఒక్కసారి చిరుగాలి వూపుతో పేకమేడలా కూలిపోయింది. అయితే అన్నాళ్ళుగా నేను నిర్మించుకొంటున్నది పేకమేడ అని తెలిస్తే నాకింత బాధా ఉండేదికాదు; లజ్జా కలిగేది కాదు. బలమైన పునాదులపై పటిష్టంగా నిర్మించిన కాంక్రీటు భవంతిలా నేను భావించుకొన్నాను. ఈనాడు భంగపడ్డాను. అయితే ఇన్నిసంవత్సరాలూ ఆ భ్రమతోనే, అపోహతోనే ఎలా గడపగలిగావు ఏనాడైనా ఏసూచనైనా నీబుద్ధిని వికసింప చేయలేదా? అని అడగవచ్చు. లేదు. అన్నాళ్ళూ అపోహతోనే గుడ్డిగానే నా నమ్మకాన్ని పెంచుకున్నాను. నా ప్రేమను మితిమించుకొన్నాను. రాజ్యం పరోక్షంగా, సూచనగా తన అభిప్రాయం తెలియజేస్తున్నా తెలుసుకోలేక అడుగడుగునా ఆమెమాటల్ని మనసునకు అపార్థం చేసుకుంటూనే, ఆశల్ని పెంచుకున్నాను. అందుకే ఈనాడింత పెద్దదెబ్బ తినాల్సివచ్చింది.

రాజ్యం పుట్టినదాదిగా మా అమ్మా నాన్నా ఆమెను తమకోడలుగా భావించి మురిసిపోతూవచ్చారు. మా అత్తా మావా 'అల్లుడూ!' అంటూ నన్నెంతో అభిమానిస్తూ నా ఆశలకు బీజంపోస్తూ వచ్చారు. అలాగే రాజ్యం 'బావా! బావా!' అంటూ పరిహాసాలాడుతూ అన్నిటా సన్నిహితంగా ఉంటూ, నా ఆరాధనను వృద్ధిచేస్తూ వచ్చింది. కాని ఆ పిలుపులో, చనువులో కేవలం బంధుత్వమూ అభిమానమేనని నేనెప్పుడూ భావించలేదు. అయితే నేచేసిన పొరపాటు కారణంగా నాలాగే మరో వ్యక్తిని భగ్నహృదయును గావించాను.

రాజ్యం, ఇందిర. ఆ అక్కచెల్లెళ్ళిద్దరి యెడా చనువూ అభిమానమూ చూపేవాడ్ని ఇద్దరితోనూ పరిహాసాలాడేవాడ్ని. ఇద్దరితోనూ తిరిగేవాడ్ని. కాని ప్రేమించింది ఒకర్నే. రాజ్యాన్ని నేను గుర్తించనట్టే నన్నూ గుర్తించలేకపోయింది ఇందిర. అందుకే నాకు తోడుగా దెబ్బతిని మిగిలి పోయిందది.

రెండుసంవత్సరాల క్రితం మాఅమ్మతో అన్నాడు, మామయ్య 'బుచ్చిపెళ్ళిసంగతేం చేసావ్ చెల్లెమ్మా! ఈ సంవత్సరం కుదరనట్టుగా కనబడుతోంది ఏమంటే అదింకా చదువుతానంటోంది' అని.

'అలాగే కానీ అన్నయ్యా! వాడూ తొందరపడటంలేదు. ట్రెయినింగు అయిపోవాలంటున్నాడు. అదైపోతే ఏ అడ్డా ఉండదుకదా' అన్నది మా అమ్మ. సరే అనుకున్నారు. నే తొందరపడంది రాజ్యం చదువుకోసమే. ట్రెయినింగు అయినా అవకపోయినా పెళ్ళికేం ఆటంకం ? రాజ్యం ఊఁ అంటే నేనూ సరే అనేవాడినే ఆ ముందురోజే రాజ్యాన్ని కదిపాను.

'పెళ్ళి విషయంలో నీ అభిప్రాయమేమిటి రాజ్యం?' అనడిగాను.

పెళ్ళి అంటే మా పెళ్ళి అనే ఉద్దేశంలో అడిగాను నేను. కాని రాజ్యం ఏమనుకున్నదో నా కప్పుడేం తెలుసు?

రాజ్యం నవ్వి 'చదువయిపోతేనేగాని నేనేం చెప్పలేను బావా! పెళ్ళన్నది ఎప్పుడన్నా చేసుకోవచ్చు. కాని అభిరుచిపోయాక చదువు సాగడం అసంభవం' అన్నది.

'రైటో!' అనుకున్నాను. అమ్మతో చెప్పి ట్రెయినింగుకి బొంబే వెళ్ళిపోయాను. వారానికొక ఉత్తరం వ్రాస్తుండేవాడ్ని. నా రెండేసి ఉత్తరాలకొకటిగా జవాబులు వ్రాస్తుండేదిరాజ్యం. అదీ చెల్లెలితోకలిపి. ఆ రెండూసంవత్సరాలూ అలా ముచ్చటగా గడచిపోయినై. ట్రెయినింగు అయిపోయింది. తిరిగివచ్చాను. రాజ్యం బి యస్సి పరీక్షలు వ్రాసింది. ఇందిర పి. యు. సి. పరీక్షలు వ్రాసింది. నేను ఉద్యోగం ఆర్డర్సుకీ వాళ్ళు రిజల్ట్సుకీ ఎదురుచూస్తున్నాం. ఆరోజు రానేవచ్చింది. నాకు పోస్టింగు ఆర్డర్సూ ఆవేళే వచ్చినై. ఎంతో సంతోషంతో ఆ వార్తతో రాజ్యం దగ్గరకువెళ్ళాను.

'పాసయ్యావురాజ్యం! సెకండు క్లాసు వచ్చింది' అన్నాను. కాని నేనూహించినట్టు ఆమె ఏం కూడ సంతోషించలేదు. తేలికగా పెదవి విరిచి 'సెకండ్‌క్లాసా!' అనేసింది.

'ఏదో ఒకటి పాసయ్యావు' అన్నాను. ఇందిర ఫస్టుక్లాసులో పాసయింది. ఆమెనేం అనలేదు నేను ప్రత్యేకంగా. అందుకని బాధపడి 'అదేంటిబావా! నేను పాసయినట్టు కూడ నీకు తెలియదు? ఎంతో అభినందిస్తావనుకున్నాను' అన్నది 'సారీ ఇందూ!' అని 'నీ సంగతేమిటి? పెళ్ళంటావాలేక మా అక్కలా చదువుతానంటావా?' అనడిగాను నవ్వుతూ.

'నీ యిష్టం బావా!' అనేసింది మర్మగర్భితంగా నవ్వి. తెల్లబోయాను. ఆమె సిగ్గు, ఆమె నవ్వు చూసి.

ఆమె భావం అప్పటికీ నేను అర్థంచేసుకోలేకపోయాను. అలాగే నా మనసునూ అర్థంచేసుకోలేని రాజ్యం నా ప్రేమగోల అంతా విని, ఒకేమాటతో నా ఆశాహర్మ్యాన్ని దభేలుమని కూలద్రోసేసింది.

'క్షమించుబావా!'

అంతే. ఆ ఒక్కమాటే నాఆరాధనకూ, నివేదనకూ సమాధానంగా రాజ్యంనుండి లభించింది. ఇందిర చేసిన విన్నపానికీ అదే జవాబు నేనూ ఇచ్చి బయటపడ్డాను. కాని మా అమ్మా మామయ్యా, లాలూచీ అయిపోయారు. ఎవతోఒకతి అన్నదమ్ముని కూతురు కోడలుకావాలి. అదీగాక రాజ్యం మీదకన్నా ఇందిరమీదే మా అమ్మకు ప్రేమ హెచ్చు. ఏమన్నాఅంటే 'రాజ్యంలా పెంకితనంగా సమాధానమిచ్చేది కాదు ఇందిర.

ఆ చిలిపిదనం వేరు. ఈ అమాయకత్వం వేరు. అందుకే అది కాదన్నా, బానన్నదని నే అంగీకరించింది' మా అమ్మ. కాని నేనెలా సమాధానపడేది?' ఏదో ఒకటి అనుకోవడానికిదేం మనస్సా, యంత్రమా? అయినా నా బాధ ఎవరూ అర్థంచేసుకోలేకపోయారు.

'అంతా నీ యిష్టమేనట్రా! చేసుకుంటానన్నదీ నువ్వే, వద్దంటున్నదీ నువ్వే. ఎలాగా చావడం? ఆ పిల్లేమో నిన్ను చేసుకోనని ఖచ్చితంగా చెప్పేస్తోంది. ఈ పిల్లేమో నిన్నుగాకుంటే ఏ బావిలోనో పడి చస్తానంటూ ఏడుస్తోంది. ఏం చేయడం?' అని గయ్యమన్నాడు మా నాన్న. కాని ఎలాచేసుకోవడం? ఎలా పగిలిన ఈ హృదయాన్ని అతుక్కోవడం? ఎటుచూసినా శాంతిలేదు. మరిచే దారిలేదు. అందుకే ఎవరికీ చెప్పకుండా ఇలా పారిపోయివచ్చేశాను. ఇక వెళ్ళే ఉద్దేశం లేదక్కా! అమ్మ ఏడ్వనీ. నాన్నబాధపడనీ, మామయ్య చిందులు వేయనీ, అత్త గంతులేయనీ, రాజ్యం బాధపడనీ, ఇందిర ఏడ్వనీ ఏది ఏమైనా, నా నిర్ణయం మారదు. కొన్నాళ్ల పాటు ఇక్కడేఉంటా. నెల్లూరుకు నన్ను పోస్టు చేశారక్కా! అది కాన్సిలుచేసి ఇక్కడకు ట్రాన్సుఫరు చేయమంటూ పిటిషను పెట్టుకున్నాను. గట్టిగా రికమెండుచేయించాను కూడ. రేపో ఎల్లుండో ఆర్డర్సువస్తాయి. నీ కభ్యంతరం లేకపోతే ఇక్కడే ఉంటా. కాని 'నేనిక్కడున్నట్లు ఎవరికీ తెలియనివ్వకూడదు అలాగయితేనే ఉంటాను. లేకపోతే మరో వూరు పోతాను—'

అన్నాడు శంకరం. అంతావిని బరువుగా నిట్టూర్చింది శారద, 'అలాగే ఉండు తమ్ముడూ మాకేం అభ్యంతరం?' అని సినిమాలుచూసీ, కథలు చదివీ ప్రేమంటే ఏదో అని భావించుకొంటాం. కాని వాస్తవిక జీవితంలో ప్రేమఅంటే ఏమిటో అనుభవం మీదగాని అర్థంగాదు తమ్ముడూ!' అన్నది.

'కావచ్చు అక్కా! కాని నన్నెలా మనసు మార్చుకోమంటావ్? మరెవరో అయితే పర్వాలేదు కాని ప్రేమించినవ్యక్తి చెల్లెలినే పెళ్ళాడి ఎలా శాంతిగా జీవించేది? ఎలా ఆమెను మరువగలిగేది? అది అసంభవం అక్కా!' అన్నాడు బాధగా.

'అసంభవమే అయినా, అనుకొంటే సంభవమూ కాకపోదు తమ్ముడూ! జీవితంలో ఒకనాటి అసంభవ సంఘటనే మరోనాడు సంభవమై సాధారణ మవుతుంది విచిత్రమూ, విశేషమూ, వ్యాకులమూ ఏమీ అనిపించదప్పుడు.' అన్నది.

శంకరం వ్యాకుల పాటుగాచూసి తల త్రిప్పేసుకున్నాడు—పదిరోజులు గడిచినై.

'పెదనాన్న ఉత్తరం వ్రాసారు తమ్ముడూ! నువ్వు కనిపించడంలేదని, నీకోసం వెదుకు

హిమసుమహాలు

తున్నామని, మాకుగాని ఏమయినా తెలిస్తే వ్రాయమని వ్రాసారు. ఏం వ్రాయమంటావు?' అనడిగింది శారద.

కలవరపాటుతో చూసాడు శంకరం. తలపంకించి 'ఏమీ వ్రాయవద్దు అక్కా. మాకేమీ తెలియదని వ్రాయి. అంతే' అన్నాడు.

'అంతేనా!' అని నిట్టూర్చి, 'నీ మనసిక మారదా?' అన్నది బాధగా.

బాధగా చూసాడు శంకరం. 'నన్ను క్షమించు అక్కా!' అన్నాడు మెల్లగా.

'సరే' అని నిట్టూర్చి. 'అయినా అంత పెద్ద అబద్ధమాడలేను తమ్ముడూ! ఒక మారువచ్చి వెళ్ళాడనీ, ఇప్పుడెక్కడ ఉంటున్నదీ తెలియదనీ వ్రాస్తాను' అన్నది.

'సరే నీయిష్టం.'

'అబద్ధమాడలేక నా జీవితంలో ఒక నాడు అశాంతిని నా చేతులతోనే సృష్టించు కోవాల్సి వచ్చింది. ఈనాడు నిజంచెప్పి నిన్నెందుకు బాధపెట్టాలి? అలాగే వ్రాస్తాను' అని నసుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయింది శారద. ఆమెమాటలూ, మూర్తి లోని మార్పూ అర్థంకాక విస్మయాందోళన లతో చూస్తూ ఉండిపోయాడు శంకరం.

* *

'అదృష్టమంటే నీదేనయ్యా! బావా'! చక్కటి ఉద్యోగం ఉజ్జ్వలమైన భవిష్యత్తు నిశ్చింతగా, దర్జాగా గడపాల్సిన రోజులు. 'ఎందుకీ అజ్ఞాతవాసం? నామాటవిని ఇంటికి వెళ్ళి కనిపించు. నీకోసం తపించే ఇందిర కానందం కలుగజేయి. పెళ్ళాడి సుఖంగా తిరిగిరా' అన్నాడు శేషగిరి.

శంకరం బాధగా, నిర్లిప్తంగా చూశాడు.

'అనుభవంమీద చెబుతున్నాను శంకరం!' గంభీరంగా అన్నాడు శేషగిరి, 'ఇలాటి పట్టుదలలవల్ల ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదు ఈ వయసులో, అలాటి ఉద్యోగంతో ఎంత కులాసాగా ఉండాల్సింది? కాని నిన్ను చూస్తే ఏమనిపిస్తోంది? నీకూ సుఖంలేక నీవారికీ సుఖంలేక ఎందుకీ జీవితం? ఈ ప్రేమలూ, భగ్నహృదయావేదనలూ కల కాలం ఉండేవికావు. ఏదో ఒకనాడు నువ్వు మారితీరాల్సింది. అప్పుడెప్పుడో ఆ అవకాశం నీకెవరికో ఇచ్చే బదులు ఈనాడు నువ్వంటే అంత ఇదవుతున్న ఇందిరను అనుగ్రహించడమే ఎంతో మంచిది. ఆమె జీవితమూ అర్థవంతమవుతుంది. నువ్వూ ధన్యుడవవు తావు.' అన్నాడు.

శంకరం బాధగా చూసాడు. లేచాడు 'క్షమించండి' అన్నాడు.

'ఆగు, లేవకు నిజమైన ప్రేమ అర్థవంతమైన అనుభూతిలో ప్రస్ఫుటమవుతుంది కాని ఆ అనుభూతులేవీ నీలో ప్రస్ఫుటంకావడంలేదు. కాని ఒకటాలోచించు. ఇందిర భవిష్యత్తు ఏమవుతుంది?' గంభీరంగా ప్రశ్నించాడు గిరి.

'ఏమైనాగానీ ఆమె భవిష్యత్తుకు నేను బాధ్యత వహించలేను. అది నాశక్తికి మించిన పని' అని గంభీరంగా శూన్యంలోకి చూశాడు శంకరం.

'ఎందుకని?' నివ్వెరపోయాడు శేషగిరి. 'ఇహపోతే నువ్వు ప్రేమించనందుకు అవునా!' అని ఉపహాసం చేశాడు, 'తమాషా ఇక్కడే ఉంది శంకరం! ఒక్కవిషయం ఆలోచించు ఆవ్యక్తి, మనసూ, ఉనికీ తెలిసినది కాబట్టి నువ్విలా అనగలిగావు. కాని తెలియని వ్యక్తి అయినవాడు ఏమవుతుంది? ఆమె భవిష్యత్తు కెవరు బాధ్యత వహిస్తారు? నువ్వర్థంచేసుకోలేకపోయినా ఆమె నిన్నర్థంచేసుకోవాలి. నీకోసం జీవించాలి. నీకోసం నిన్ను ప్రేమించాలి. రాని నవ్వు నీకోసం తెచ్చుకొని నీ తృప్తికోసం నవ్వాలి. తన మనసూ, వునికీ అన్నీ నీకోసం మార్చుకోవాలి. ఇటు నిన్నూ మార్చాలి అటు తననూ మార్చాలి. మారుతుంది కూడ. అక్కడే మనం స్త్రీముందు తల వొంచాల్సి వస్తోంది శంకరం. అనాదిగా చరిత్రలో మన కెదురువచ్చే ప్రేమోదంతాల మధుర ఘట్టాలివే' అన్నాడు. శంకరం అర్థంగాని చూపులు చూసాడు.

'అబల అనుకున్న ఆడది మనకన్నా సబల అయేది ఇక్కడే' అని 'ప్రేమ అనేది ఒక మత్తులాటిది శంకరం! అది విడిపోతే ఏమీ లేదు. పరిణామాలన్నీ ఒకటే. అయినా పురుషుడు స్త్రీతో ఆ మార్పు సమానంగా భావించి భరించి సహించ లేడు.'

దెబ్బతిన్నట్టుగా చూసాడు శంకరం.

'మీరనేదేమిటో నాకర్థంగావడం లేదు బావగారూ!' అన్నాడు.

నవ్వాడు గిరి, 'అర్థమవుతుందని నేనను కోను శంకరం! అసలు స్త్రీనే నువ్వర్థం చేసుకోడంలేదు. నేను చెప్పింది స్త్రీకి సంబంధించిన ఒక చిన్నవిషయం మాత్రమే' అన్నాడు. శంకరానికి కోపంవచ్చింది. మాటాడ లేకపోయాడు. ఉడుకెత్తి శూన్యంలోకి చూడసాగాడు.

'రాజ్యలక్ష్మిని ప్రేమించావు నువు. కాని ఆమె అభిమానాన్ని; చనువునూ అపార్థం చేసుకొని అలా భావించావు. అదే భావనలో ఇందిర నిన్ను ఆశించిందికాని నీ నేరానికి నువ్వనుభవించే శిక్షకన్నా ఆమె కెక్కువ విధిస్తున్నావ్. ఎంత అన్యాయమిది!'

శంకరం హృదయం లజ్జావమానాలతో ఉడుకెత్తి పోయింది.

'ఇందిరపై అభిమానంతో మీరు నన్నవమానించాలని చూస్తున్నారు బావ గారూ! కాని నాపరిస్థితి మీరర్థం చేసు కోవడంలేదు. సరే దానికి నేను బాధపడటం లేదు. ఏమంటే, ప్రేమించేవారికే ప్రేమ అర్థమవుతుంది అంతే' అన్నాడు.

శేషగిరి దెబ్బతిన్నట్టయాడు. ముఖం వివర్ణమయింది.

'ఆగు శంకరం. ఒక్కమాట. ఆగు' అని తలపంకించి 'ఆ భావం నీలో ఎలా పుట్టిందో నా కర్థంగావడంలేదు. సరే పోని అయినంతలో ఏమీ నష్టం వాటిల్లలేదు' అని శంకరం ముఖంలోకి చూస్తూ చెప్ప సాగాడు.

'నువ్విక్కడకు వచ్చావు. అజ్ఞాతవాసం చేయాలనుకున్నావు. కాని నీచేష్ట నాకు సుతరామూ ఇష్టంలేదు. ఏమంటే ప్రేమ యొక్క పూర్వస్వరూపం నీకంటె నాకు బాగా తెలుసు. కాని మీ అక్క నా వాదాన్ని కాదంది. సరే అనుకున్నాను మీ నాన్నగారి నుండి ఉత్తరం వచ్చింది. మీ అక్క ఏమేమో వ్రాసింది. ఆమె ఉద్దేశమేమిటో నా కర్థంగాలేదు. బహుశా— రాజ్యంలో మార్పును ఆశించిందేమో! ఆశమంచిదే కాని అలా జరుగదు. అని నాకుతెలుసు. అదేచెప్పాను. పరిస్థితి విషమించకముందే మీ ఆశాక్రీడలు ముగించుకోండి అని హెచ్చ రించానుకూడ. కాని నెలతిరిగేసరికల్లా శుభలేఖ వచ్చింది.'

త్రుళ్ళిపడ్డాడు శంకరం.

'అవును మమ్మల్ని తప్పకుండా రమ్మని కోరుతూ ఉత్తరంకూడా వ్రాసారు మీ మామయ్య. అదివిని మనుభంగపడి బాధపడ తావని చెప్పలేదు. నీకోసమే పెళ్ళికికూడ వెళ్ళలేదు.'

సంశయాందోళనలతో చూసాడు శంకరం.

'నమ్మలేక పోతున్నావుకదూ! కాని నమ్మలేనిదంతా ముందేఉంది.' అని 'వరుడు ఎవరో తెలుసా ? మీ మామయ్యకు గర్భ శత్రువైన మీ పెదనాన్నగారబ్బాయి హరిప్రసాద్' అన్నాడు గిరి స్థిరంగా.

నిశ్చేష్టుడే అయ్యాడు శంకరం.

గిరి నవ్వి డ్రాయరులోంచి ఒక శుభలేఖ తీసియిస్తూ 'ఇదంతా మీ రాజ్యలక్ష్మి ఆ ప్రసాద్‌ను ప్రగాఢంగా ప్రేమించి, పట్టు బట్టడంవల్లే జరిగిందట. ఇదిగో ఈ ఉత్తరంకూడ చదువు' అని అవిరెండూ అతని కందించి మెల్లగా వెళ్ళిపోయాడు శేషగిరి.

హతబుద్ధిలా వాటినందుకొని కుర్చీలో కూలబడి పోయాడు శంకరం.

'ఏమిటిది? రాజ్యం ప్రసాద్‌ను ప్రేమిం చిందా? ఎలా ప్రేమించింది? తనకన్నా వాడెందులో ఎక్కువని? చదువులోనా, అందంలోనా, ఆస్తిలోనా? ఛీ! ఛీ! ఆ నీచుణ్ని ప్రేమించి ప్రేమనే అవమాన పరిచావు రాజ్యం!' లజ్జావేశంతో విహ్వలించి పోయాడు శంకరం.

* * *

'అక్కా!' పిలిచాడు శంకరం.

కాఫీ ఇచ్చి వెళుతున్న శారద ఆగి చూసింది.

'ఏమిటి తమ్ముడూ' అనడిగింది.

'మరేం లేదక్కా!' అని నాకు 'క్వార్టర్సు' ప్రత్యేకించారు. వెళ్ళిపోదా మనుకుంటున్నాను' అన్నాడు.

తెల్లబోయింది శారద. 'అదేంటి తమ్ముడూ! నీకిక్కడ ఉండటం ఇష్టం లేదా?' అన్నది.

'ఛఛ! అదేం కాదక్కా. అద్దెలేకుండా 'క్వార్టర్సు' చక్కని సదుపాయాలు.'

'సరే' అని తలపంకించి అటులిరిగి 'కానికోపంతోమాత్రంవెళ్ళవద్దు తమ్ముడూ! మొన్న మీ బావగారేదో అన్నారని—' బాధ పడి అనేంతలో.

'ఛీఛీ! అదేంకాదక్క! అయినా బావగా రేమన్నారని? ఏవో మామూలుగానే మేం మాట్లాడుకున్నాం.' అనినవ్వి 'అలాటిదేం లేదక్కా పెద్దఇల్లు చాల సదుపాయంగా ఉంటుంది. ఇంత అద్దెఇచ్చుకొని ఈ యింట్లో బాధపడటం దేనికి? మన మందరం పోవచ్చు' అన్నాడు.

'సరే'లని తలపంకించి, 'మాటిమాటికి నిన్ను మార్చాలని నేనేదో అంటున్నానని కోపంతోమాత్రం వెళ్ళవద్దు తమ్ముడూ! నువ్వు ఇక్కడ ఉన్నందువల్ల మాకేం కష్టం లేదు. నష్టమూలేదు. నీకు కష్టమైతే మాత్రం ఉండమని బలవంతం చేయలేను తమ్ముడూ! తప్పకుండా వెళ్ళిపో నువ్వెక్క డున్నా సుఖంగా ఉండటమే మాకు కావ ల్సింది' అన్నది.

'అక్కా!. బాధగా చూసాడు శంకరం.

'అవును. నీవిషయం నాకలానే అనిపి స్తోంది తమ్ముడూ! నువ్వుమారినా, ఎవర్ని పెళ్ళాడినా మాకు ఒరిగేదేంలేదు. ఏం చేసినా, ఏమనుకొన్నా నీకోసమే' అని ఆగి 'కాని ప్రేమించి విఫలమైన ఆడదాని భవిష్యత్తు ఎలాటిదో నీకు తెలియదు తమ్ముడూ! ఎంతదుఃఖానికీ, అశాంతికీ, అవమానాలకూ గురవాల్సి వస్తుందో నువ్వూహించలేవు. నేనూ ఒకప్పుడనుభ వించాను. అందుకే ఇందిరపట్ల అంత సానుభూతితో బాధతో నామనసు తల్లడిల్లి పోతూఉంది' అన్నది రుద్ధస్వరంతో.

'అక్కా!' నిశ్చేష్టుడయ్యాడు శంకరం.

'పెళ్ళికిముందు నేనూ ప్రేమించాను. గొప్పవారినే ప్రేమించి భంగపడ్డాను. కలి వారితో చెలిమి ముళ్ళతో ముచ్చట అని తెలుసుకోలేకపోయాను. పేదనైన నేనెందుకు ప్రేమించానా అని వాలో నేను పశ్చాత్తాపంతో కృంగిపోవాల్సి వచ్చింది. అయితే వారు కఠినులుకారు. శిలాహృద యులూ కారు వారి నేరమేంలేదు. అందుకే విధిని నిందిస్తూ సమాధానపడ్డాను. ఈ పెళ్ళి అయింది కాపరానికి వచ్చాను. కాని వారూ అంతే. ఎవరినో ప్రేమించారు. భగ్న హృదయులయ్యారు. నాకు తోడయ్యారు. వారు తన ప్రేమగాథనంతా నాకు వివరించి

చెప్పారు. బాధపడి అన్నారు. 'నీ ధోరణి అలానే ఉంది శారదా! నిజంకదూ!' నువ్వా ప్రేమించి దెబ్బతిన్నావు కదూ! అనడిగారు. ఏంచెప్పాలి నేను? నిజంచెబితే నా జీవిత మేలా మారుతుంది? అలాగని వారిముఖం చూస్తూ అబద్ధమెలా చెప్పగలను? చెప్ప లేకే నిజం చెప్పాను. ఫలితం సంవత్సరం పాటు వారికి దూరం కావల్సివచ్చింది. తర్వాత వారి మనసుమారో, అవసరమయ్యో, పెద్దలమాట కాదనలేకో, ఏదో జరిగి మళ్ళీ కలుసుకున్నాం. కాని ఇది ఎంత అన్యాయమో చూశావా తమ్ముడూ!—'

మగవాడు ఎందరినైనా ప్రేమించవచ్చు. ఎన్నిసార్లైనా భగ్నహృదయుడు కావచ్చు. అలాగని బాహాటంగా చెప్పుకుంటూనే ఎవరి నైనా పెళ్ళాడవచ్చు. కాని ఆడదానికా హక్కులేదు. ఒకర్నే ప్రేమించాలి. ఆ ప్రేమించినవారినే పెళ్ళాడాలి. వారినే సేవించాలి, పూజించాలి. వారి కోసమే నవ్వాలి! ఏడ్వాలి, చావాలి. అంతకంటె ముక్తిలేదు. మన్నెవరోచేసిన పాపానికిది శాపం తమ్ముడూ! అంతే' అని శంకరానికి చేరు వచ్చి 'ఆనాడు ఇందిర నిన్ను ప్రేమించింది. నువ్వు రాజ్యాన్ని ప్రేమించి దెబ్బ తిన్నావు ఇక జీవితంలో ప్రేమమాటే ఎత్త నని, ఆడదాని ప్రవర్తనద్దని నువ్వనగలవు. అన్నమాటకు నిలవగలవు. సమాజమూ హర్షిస్తుందని. కాని ఆడదానికీ హక్కూ, అవకాశంలేవు తమ్ముడూ ఇష్టం ఉన్నా లేకపోయినా ఎవర్నో పెళ్ళాడితీరాలి. వారి కోసం తనబాధ నణచుకొంటూ నవ్వుతూ తీయ్యనంగా బ్రతకాలి. ఆబాధ నాకు తెలుసు తమ్ముడూ! అందుకే ఆనాడు ఇంత ఇదిగా ఇందిర తరఫున ప్రాతినిధ్యం వహించి నిన్ను వేడుకొంటున్నాను. నీమనసు మారదా? దానికోరిక తీరదా! తమ్ముడూ!' అని కన్నీళ్ళతో అతని ముఖంలోకి చూసింది. నివ్వెరపోయాడు శంకరం.

*　　　*　　　*

ఆఫీసుకి అప్పుడేవచ్చాడు శంకరం. టేబిలుపై ఒకప్రక్క రిజిస్టరూ, మరో ప్రక్క ఉత్తరాలు దొంతుగా ఉన్నై. రిజి స్టర్లన్నీ సంతకాలుచేసేసి ప్రక్కనపె ట్టేసాడు. ఉత్తరాలు చూస్తుంటే ఒక కవరుమీద 'పెర్సనల్ అండ్ కాన్ఫిడెన్షి యల్' అనిఉంది. క్షణం ఆలోచించాడు. కవరు చించాడు. దస్తూరీ సుపరిచిత మైంది. విస్మయంతో ఉత్తరాన్నొకసారి పరికించాడు. రాజ్యలక్ష్మి వ్రాసిందది.

'ఏం వ్రాసింది? నా అడ్రసు ఎలా తెలిసింది?' అని ఆత్రంగా చదవసాగాడు.

'బావా!

నువ్వక్కడ ఉంటున్నట్లు నాకు మొన్ననే తెలిసింది. అంతేకాక, ఇల్లు విడిచిన దాదిగా నేటివరకు మీ అక్కగారైన శారదాదేవిగారి ఇంటనే ఉంటున్నట్లు తెలిసింది. దానికి నాకేం ఆశ్చర్యంలేదు. కాని మామయ్య వ్రాసిన ఉత్తరానికి మీ అక్కగారు వ్రాసిన జవాబూ, నా పెళ్ళికి ఆ దంపతులు రాకపోవడం చూస్తే ఇదంతా కావాలనే చేసినట్లు తెలిసిపోతూనే ఉంది. అనవసరమూ, అసంగతమూ, అకారణమూ అయిన ద్వేషంతో నామీద ఇలా పగ సాధించాలనుకొంటున్నదన్నమాట. మీ అక్క.'

'పగ!' విస్మితుడయ్యాడు శంకరం.

'నా హార్యం చిన్నాన్ను ఆ మహాను భావురాలిని చేసుకోమంటూ అప్పుడేగా రట. ఏవో కారణాంవల్ల మా నాన్నా తాతయ్యా ఒప్పుకోలేదు— ఇప్పుడది మన సులో ఉంచుకొని—'

'అర్థమైంది. హుఁ.' ఛీత్కారంచేసాడు శంకరం. వ్యథావమానాలతో అతని రక్తం ఉడుకెత్తిపోయింది.

'మీరింత నీచులని నేనెప్పుడూ అనుకోలేదు రాజ్యం! ఛీ! ఛీ! మీభావాలూ, అభిమానాలు బవసరాలూ ఎంత సంకుచితం!' ఉత్తరాన్ని నలిపేసి బేస్కెట్‌లోకి విసిరేసాడు.

......'అక్కా!' పిలుస్తూ గదిలోకి వచ్చాడు శంకరం. శారదా, శేషగిరి గదిలో ఉన్నారు. నవ్వుతూ ఏదో మాట్లాడు కుంటున్నారు.

'సారీ!' అని వెనక్కి తిరిగిపోయాడు శంకరం.

శేషగిరి పకపకనవ్వి 'పర్వాలేదులావోయ్ ఇంకా ప్రొద్దుపోలేదులే' అన్నాడు. శారద సిగ్గుతో ముడుచుకుపోయింది.

'ఛీ! వాళ్ళండి మాటలు' అన్నది మంచం దిగవచ్చి కుర్చీలో కూర్చుని.

'ఊఁ ఏమిటోయ్ ఏమిటలా హడా వుడిగా వేళగానివేళ పరుగెత్తుకు వచ్చావ్. కొంపతీసి మీ వాదెవరన్నా వస్తు న్నారా ఏం?' అన్నాడు గిరి. శంకరం నవ్వాడు. 'లేదు బావగారూ! రేపు విశాఖ పైజాగ్ వెళ్ళాలి' అన్నాడు.

'దేనికోయ్?' విస్మయంగా అడిగాడు శేషగిరి.

శంకరం చిరునవ్వుతో 'నేనిక్కడ ఉంటు న్నట్లు నావాడికి చెప్పాలి. నా మామ య్యతో మాట్లాడాలి. తనను చేసుకోడానికి ఒప్పుకున్నట్లుగా ఇందిరతో చెప్పాలి అందుకు' అన్నాడు.

'అరిసి! అదేమిటోయ్ అలా హఠాత్తుగ మారిపోయావ్!' విస్తుపోయాడు శేషగిరి. శారద తృప్తిగా నవ్వుకొంది.

'నా అక్క మాటకోసం బావగారూ!' అని శారదవంక చూసి:

'నీమీద ద్వేషంతో, కోపంతో విష్పార్థం చేసుకొని ఇంతకే కారణం నువ్వేనని నిందిస్తూ అసంబద్ధమైన ఆరోపణలు చేస్తూన్న అభిమానం దగ్గరికి నిన్నే రాయ బారిగా పంపాలనుకుంటున్నాను ఆక్కా. 'మీరు నన్ను పెళ్ళించినా నేను పెళ్ళించ లేదు. పేదదాన్నే అయినా, మంచీ, మనసూ, మమతా నాకున్నాయి. మీలా డబ్బునే ప్రేమించి గౌరవించే కుసంస్కారం నాకు లేదు. అందుకే మాతమ్ముణ్ని నచ్చించి మీ కప్పగిస్తున్నాను' అని నువ్వే చెప్పాలని నేను వాంఛిస్తున్నానక్కా!' అని జేబులోంచి నలిగిన కాగితంతీసి శేషగిరి కందించి 'ఇది చదువుబావా! మీవారి బుద్ధులు గమనిం చండి. ఆవేళ నా మామయ్యనుదెనకేసుకు వచ్చారు. వారిబుద్ధి ఇప్పుడు మెచ్చుకోండి. శత్రువునేకాదు డబ్బుంటే బురదలో పొర్లాడే పందినైనా నెత్తిన పెట్టుకొని పూజిస్తాడు.' అన్నాడు. శారద నిట్టూర్చింది. 'కూర్చో తమ్ముడూ! నీకు కాఫీ తీసుకువస్తాను' అని లేచి లోపలకు వెళ్ళి పోయింది.

నా విదేశయాత్ర

జమునారమణరావు

పారిస్ ఎయిర్‌పోర్ట్ కూడా చాలా పెద్దది. లండన్ ఎయిర్‌పోర్ట్ అంత అందంగా కనిపించలేదు నా కంటికి. కస్టమ్స్‌లోకి అడుగుపెట్టగానే 'వీసా' కావాలన్నారు, లండన్‌లో ఎయిర్ ఇండియావారు ఒక్క రోజుకయితే అక్కర్లేదన్నారు. కాని, వీసా లేందే వూళ్ళోకి పోనివ్వమంటున్నారు వారు. అక్కడికక్కడే వారిచ్చిన ఫారమ్స్ పూర్తిచేసి వీసాతో కస్టమ్స్‌లోంచి బయటపడటానికి గంటన్నర అయింది. ఊళ్ళోకి వెళ్ళే ఎయిర్ టెర్మినల్ బస్ ఎప్పుడో వెళ్ళిపోయింది. లండన్‌లో మాకు మద్రాసు మిత్రులొకరు కలిశారు. ఆయన మాతో పారిస్ వచ్చారు. మాకోసం అవతల ఆయన కనిపెట్టుకు కూచున్నారు. అందరం బయటపడి ఆయన్ని కలుసుకున్నాం.

అప్పుడే వూళ్ళోకి వెళ్ళడం పెద్ద సమస్యలా తయారయింది. టాక్సీ అడిగితే బోలెడు డబ్బు చెప్పాడు. మీటర్ టాక్సీ లేదు. పి. టి. వుంది. ఊళ్ళోకిచేరడానికే అంత డబ్బు అయితేవున్న కాస్తా యీ వూరు మింగేటట్టున్నదే అనిపించింది. వూళ్ళోకి తిరిగి ఒక బస్సు వెళ్తుందిట కాని, రెండింటికి మరొక ప్లేన్ వచ్చాక, అందులోని ప్రయాణీకుల్ని తీసుకు బయలుదేరాలిట! కావలంటే అప్పటిదాకా ఆగమన్నారు. అక్కడి పోర్టర్లు, బస్ డ్రైవర్స్ చాలా పొగరుగా ప్రవర్తించారు. తెలీక అడిగిందానికి లెక్కలేనట్లు, తలబిరుసుగా సమాధానం యిచ్చారు. పారిస్ అందమైన పట్టణంగా ప్రసిద్ధిచెందడమే గాక, మోసాలకు దొంగతనాలకు కూడా వాసికెక్కిందని అందరికీ తెలిసిన విషయమే.

రెండు గంటలసేపు ఎయిర్‌పోర్టులో కూచోవడం యిష్టంలేక, ఆఖరికి టాక్సీలోనే హోటల్ చేరాము. ఈ హోటల్లో ముందుగానే మద్రాసు మిత్రుడు అకామడేషన్ ఏర్పాటుచేశారు. అది సామాన్యమయిన హోటల్ కాదు, పట్టణంలోకల్లా పేరు మోసింది. లోపలికి అడుగుపెట్టగానేపున్నది కాస్తా యీ టాక్సీ—యీ హోటల్ మింగేసేటట్లేవున్నదనుకున్నాం. ఇక అర్ధరాత్రివేళ వేరే హోటల్‌కోసం ప్రయత్నించడం జరుగనిపని. అందుకని నోరు మూసుకుని ఆ హోటల్లోనే ఎవరి గదులకు వాళ్ళంచేరాము. తిండిలేదు. వేడి నీళ్ళు తెప్పించుకుని, దాన్లో హార్లిక్స్ కలుపుకుని తాగిపడుకున్నాం. హోటల్‌వారి ద్వారా మరునాటి కార్యక్రమం నిర్ణయించబడింది.

ఉదయం తొమ్మిదింటికి తయారయి—టూరిస్ట్‌బస్‌లో వూరు చూసేందుకు బయలుదేరాము. బస్సులో ఒక లేడీగైడ్ మైక్‌లో 'ఇది ఫలానావీధి, అది ఫలానాభవనం' అంటూ చెప్పుకుపోతుంది, ఎక్కడో దూరంగా కనిపించే వాటిని చూపిస్తూ. ఏది, ఎక్కడ అని మనం చూసేలోగా దాన్ని కాస్తా దాటిపోతాం. ఎక్కడా బస్సుఆపి మమ్మల్ని దింపలేదు. ఒకటి, రెండు చర్చిలదగ్గర దింపి లోపలకువెళ్ళి అంతా చూపి తీసుకొచ్చారు. ప్రపంచఖ్యాతిగాంచిన 'ఈఫిల్ టవర్'వద్ద బస్సు ఆపారు. ఫోటోలు తీసుకున్నాం. మమ్మల్ని పైకి తీసుకువెళతారనుకున్నాం. పైకి వెళ్ళమని, కిందనుంచే—దూరంనుంచే చూసి బస్సు ఎక్కమన్నారు. 'ఇదేం సైట్‌సీయింగ్ మనం వేరే టాక్సీలోవెళ్ళినా అన్నీ బాగా చూసి వచ్చేవాళ్ళమే! వీళ్ళ మొహంలా వుంది' అని మనసులో తిట్టుకొని వూరుకున్నాము. భోజనంతర్వాత కూడా తిరిగి వాళ్ళువచ్చి తీసుకువెళ్తామని చెప్పారు. ఇప్పుడే యింత అధ్వాన్నంగా వుంది. యిక మళ్ళీవెళ్ళడం ఎందుకని పించింది. మమ్మల్ని తిరిగి బస్సులో వాళ్ళ ఆఫీసుకు 50 గజాలదూరంలోఆపి, ఇదిగో వస్తానంటూ ఆగైడ్ దిగిపోయి—ఎదురుగా వున్న మరో బస్సు ఎక్కేసింది. మమ్మల్ని హోటల్లో దింపమని అడిగాము. 'ఆఫీసు దగ్గర దింపడం మా పద్ధతి. ఇక్కడినుంచి మీరు మీ హోటల్ చేరుకోవాలి' అని బస్సులోంచే ఒక కేకపెట్టి వెళ్ళిపోయింది.

అక్కడినుంచి మా హోటల్ ఎంత దూరమో, టాక్సీలో వెళ్తే వాడు ఎన్ని చుట్లు తిప్పి తీసుకువెళ్తాడో?... గుమ్మడి గారు చాలాకోపంవచ్చింది. ఆయన యింతకు ముందు వచ్చినపుడు యిలా బస్సులో వెళ్ళినా, వారు తిరిగి హోటల్లోనే దింపారుట! ఆ కోపంలో ఆఫీసుకువెళ్ళి ఛడా మడా తిట్టారు. వాళ్ళు చాలా పొగరుపోతుతనంగా సమాధానం యిచ్చారు...బస్సులోంచి దిగిన వాళ్ళంతా, ఎవరికి వాళ్ళు టాక్సీ ఏర్పాటు చేసుకుని వెళ్ళిపోయారు. మాకుమాత్రం ఒక

విగ్రగో ఆమె వున్నది. ఆమెను చూశా తీసుకుని టాక్సీలో రెండున్నరకి హోటల్ చేరాం.

అక్కడ మా మద్రాసు మిత్రుడు మా కోసం కాచుకొని వున్నారు. ఆయనకి ఇండియన్ రెస్టారెంట్ ఎక్కడవుందో తెలుసు. భోజనానికి అందరం కలసి బయలు దేరాము. కడుపునిండా భోంచేశాక బిల్లు చేతికి వచ్చింది. అది చూడగానే మా కళ్లు తిరిగిపోయాయి. అక్కడ అరటిపండు ఒక డాలర్. అది తెలీక మేం తలా రెండుపళ్లూ తిని కూచున్నాం. మద్రాసుమిత్రుడు వేరే పనిమీద వెళ్లిపోయారు. మేము అక్కడి నుంచి ఎయిర్ ఇండియాకి వెళ్లాం. తర్వాత ఏర్పాట్లు వారిద్వారా చేసుకుని బయట పడేప్పటికి అయిదున్నర అయింది.

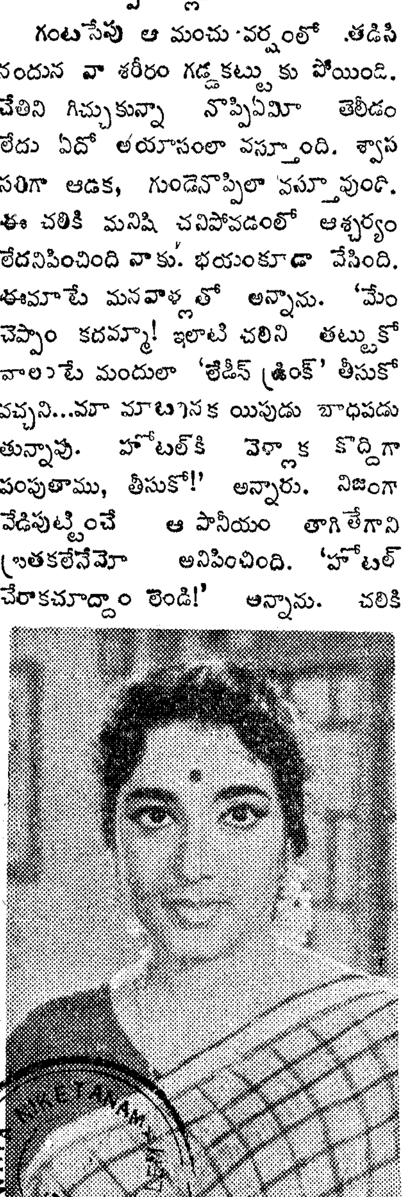
పారిస్ సెంట్స్‌కి చాలా ప్రసిద్ధికెక్కింది గనుక, ఏవైనా సువాసనద్రవ్యాలు కొనాలని ఎయిర్ ఇండియావారు చెప్పిన షాపుకు బయలుదేరాము, 'అక్కడికి చాలా దగ్గరని టాక్సీకూడా అక్కరలేదని చెప్పారు. వారి మాటలు విని నడచుకుంటూ ఆ వీధిలో బయలుదేరాం. ఒకపక్క సన్నగా చినుకులు పడసాగాయి. లరగ టనాకా ఆ షాపుదొరక్క— అలా, అలా అక్కడే తిరగసాగాము. ఆఖరికి ఆ షాపును కనుక్కోగలిగాం. సువాసన ద్రవ్యాలు అక్కడ చాలా చవకని అడిగాము. మన ఇండియాలో ఎంతఖరీదో అక్కడా అంతే! రెవలాన్ ఇంటిమేట్ సెంట్—అక్కడ ఖరీదుకి, ఇండియా ఖరీదుకీ పెద్దవ్యత్యాసం కనిపించలేదు, డాలర్స్‌కయితే కొద్దిగా తగ్గవచ్చు అన్నారు. మావద్ద డాలర్స్ లేవు. అప్పటికి ఏడున్నర అయింది. హోటల్‌కి వెళ్లాలని షాపులోంచి బయట పడ్డాం.

టాక్సీకోసం నించున్నాం. వాన తగ్గింది కాని, స్నోఫాల్ మొదలయింది. ఈ మంచు పొడి చిప్స్‌లా మీదపడి వెంటనే కరగి నీరైపోయి మొహాన్నంతా తడిపి వేసింది. నా తలకి ఫర్‌టోపీగాని, మఫ్లర్‌గాని లేదు. సిల్క్‌స్కార్ఫ కట్టుకున్నా మనం వుండేది ఎక్కువగా షాపులోనేకదా అని, కాళ్లకు పెద్దబూట్స్‌కూడా వేసుకోలేదు. శరీరం వణకసాగింది. మా కళ్లకి ఎదురుగా ఎన్నో ఖాళీటాక్సీలు వెళ్లసాగాయి. ఎంత ప్రయ

నా విదేశయాత్ర

త్నించినా ఒకటీ ఆగదు. అప్పటికీ గంట దాకా టాక్సీలకోసం ఆ మంచువానలో నించున్నాం. ఎందుకు టాక్సీలు ఆపడం లేదో తెలీలేదు. దారినపోయేవారిని అడిగాం. మంచువాన పడేటపుడు టాక్సీలు తిప్పరని చెప్పారు. అయితే మరి ఏం చెయ్యాలి? ఏనెంబరు బస్సు ఎక్కాలో, ఎక్కడ దిగాలో తెలీదు. ఆ దారిన వెళ్లేవాళ్ని అడిగితే మాకు తెలీదని కొందరూ, ఇంగ్లీష్‌రాదని కొందరూ చెప్పి వెళ్లిపోసాగారు.

గంటసేపు ఆ మంచువర్షంలో తడిసి నందున నా శరీరం గడ్డకట్టుకు పోయింది. చేతిని గిచ్చుకున్నా నొప్పిఏమీ తెలీడం లేదు ఏదో అయాసంలా వస్తూంది. శ్వాస సరిగా ఆడక, గుండెనొప్పిలా వస్తూవుంది. ఈ చలికి మనిషి చనిపోవడంలో ఆశ్చర్యం లేదనిపించింది నాకు. భయంకూడా వేసింది. ఈమాటే మనవాళ్లతో అన్నాను. 'మేం చెప్పాం కదమ్మా! ఇలాటి చలిని తట్టుకో వాలంటే మందులా 'లేడీస్ డ్రింక్' తీసుకో వచ్చని...మా మాట వినక యిపుడు బాధపడు తున్నావు. హోటల్‌కి వెళ్లాక కొద్దిగా పంపుతాము, తీసుకో!' అన్నారు. నిజంగా వేడిపుట్టించే ఆ పానీయం తాగితేగాని బ్రతకలేనేమో అనిపించింది. 'హోటల్ చేరాకచూద్దాం లెండి!' అన్నాను. చలికి

'చదరంగం'లో జమున.

గొంతు వణుకుతుంటే మాట్లాడు కుంటూ పదిగజాలు నడిచాము. ఫలానాచోటుకి ఏబస్సు ఎక్కాలి? అని అడిగితే ఎవరూ సమాధానం యివ్వరు. 'ఏంమనుషులు!!' అనిపించింది.

కొంతదూరం నడిచాక ఒక పదహారేళ్ల కుర్రాడు ఎదురయ్యాడు. ఎక్కడికి వెళ్లాలని అడిగాడు. ఇంతవరకు దిక్కుతెలియని మాకు వాడు ఆపద్బాంధవుడిలా కనిపించాడు. వెంటనే ఫలానా హోటల్‌కి వెళ్లాలని చెప్పాం. బస్సులు యీ హడావిడి సమయంలో లభ్యం కావని చెప్పి, మెట్రోస్టేషన్‌వద్ద మమ్మల్ని దింపాడు. టిక్కెట్ కొనియిచ్చి ఎన్నిస్టేషన్ల తర్వాత మేము దిగవలసిందీ తెలిపి వెళ్లి పోయాడు. అతన్ని మనసులోనే మెచ్చు కుంటూ తొమ్మిదింటికి హోటల్ చేరాం. ఇక్కడి మెట్రోస్టేషన్లు కూడా బాగాలేవు. స్టేషన్‌లో అడుగుపెట్టగానే వెచ్చనిగాలి తగిలింది. ఆ వెచ్చదనానికి నా వణుకు కొంచెంతగ్గి, హోటల్ చేరేలోగా మామూలు మనిషిని కాగలిగాను, ఆ డ్రింక్ తీసుకో వలసిన అవసరం లేకుండానే

రాత్రి నాకు భోజనంలేదు. పొద్దున్న వెళ్లిన రెస్టారెంట్ మాకు తెలీదు. ఇలా ఎన్నోరాత్రిళ్లు భోజనం అలవాటు తప్పింది. ఒకపూట భోంచేస్తే రెండోపూట వుండదు. కాస్త హార్లిక్స్‌తాగి పడుకున్నా. మన వాళ్లు 'లిడో' అనే నైట్‌క్లబ్‌కి వెళ్లారు. నైట్‌క్లబ్ అంటే స్త్రీలు నగ్నంగా నిలబడి నృత్యాలు చేయటమేనని నాకో దురభిప్రాయం ఉంది. అందువల్ల నేను రానని చెప్పాను. ఒక్కదాన్ని గదిలో పడుకున్నాను. ఎందుకో భయంవేసింది. పారిస్‌లో మోసగాళ్లు ఎక్కు వంటారు. ఈ దిగకి అన్నీ గాజుతలుపు కిటికీలే! 'ఆ తలుపులు పగలగొట్టి ఎవరైనా లోపలికి వచ్చేస్తే...? అమ్మయొయ్యో, ఇంకే మయినా ఉందా?.'... ఏమిటో అన్నీ పిచ్చి ఆలోచనలు!

పదకొండింటిదాకా అలాగే లైట్‌వేసుకుని పిచ్చి ఆలోచనలతో సతమత మయ్యాను. ఎందుకో రూమ్‌లో ఉండ బుద్ధికాలేదు. లిఫ్ట్‌ద్వారా అందరూ తిరుగుతూండే లాంజ్ లోకివచ్చి, అక్కడేవున్న సోఫాలో కూచు న్నాను. మా వారికి ఉత్తరంరాశాను. గాజా

బీరువాల్లో అందంగా అలంకరించబడ్డ సువాసనద్రవ్యాలు, నగలు, వాచీలుచూస్తూ కొంతసేపు గడిపాను అక్కడా ఉండ బుద్ధి వెయ్యలేదు! వెంటనే నాగదిని చేరి నిద్రకు ప్రయత్నించాను. రెక్కలుంటే ఈక్షణం మనదేశం వెళదామనిపించింది ఆక్షణాన.

పొద్దున్నే గుమ్మడిగారు, మధుగారు నేను నైట్‌క్లబ్‌కు రాలేదని ఎంతో బాధ పడ్డారు. మనం అనుకున్నంత అసభ్యతగా లేదనీ, ఎంతోకళాత్మకంగా, అందమయిన అమ్మాయిలు దంతపుబొమ్మల్లావుండి కనుమూసి తెరిచేలోగా స్టేజిపై అవతరించే స్విమ్మింగ్‌పూల్‌లో వివిధ భంగిమలలో నృత్యం చేశారని—అది చూశాక మనం అసభ్యంగా వుందని అనలేమనీ; అసలు అక్కడికి వచ్చేది ఎక్కువగా స్త్రీలేననీ—ఆర్టిస్ట్‌గా మీరు తప్పకుండా చూడవలసిందనీ—చెప్పారు. నాకు అప్పుడు నిజంగా నైట్‌క్లబ్ చూడాలని అనిపించింది. పారిస్ నైట్‌క్లబ్స్‌కి ప్రసిద్ధిగాంచింది.

పదిన్నరకి బాంక్‌లో పని ముగించుకొని హొటల్లోనే అమ్మబడే సువాసన ద్రవ్యాలను కొద్దిగాకొని ఎయిర్‌పోర్ట్‌కి చేరాము. నా బాక్సు ఒకటి ముందుగా ఎయిర్‌యిండియాకి పంపివేద్దా మనుకున్నాను. ఎయిర్‌పోర్ట్‌లో అడిగితే, వూళ్ళోనే వేరే ఆఫీసు వుందని అక్కడే నేయాలని చెప్పారు.

'ఎక్సెస్' చెల్లించి మా సామాన్లతోనే వేసుకున్నాం.

అంతా ఎంతోగొప్పగా చెప్పుకునే పారిస్ నగరాన్ని సరిగా చూడలేకపోయాం. పన్నెండున్నరకి బయలుదేరిన ప్లేన్ గంటలో 'ఫ్రాంక్‌ఫర్ట్' చేరింది. ఎయిర్‌పోర్ట్‌లో మరోగంట గడిపి, తిరిగి అదేప్లేన్‌లో సాయంత్రం 'వెస్ట్‌బెర్లిన్'లో దిగాము. యాత్రికుల సమాచారశాఖ వారిద్వారా హొటల్లో గదులు ఏర్పాటు చేసుకొన్నాం.

ఇక్కడ ప్రతివారు ఎంతో మంచిగా నెమ్మదిగా కనిపించారు. మేము అడిగిన ప్రతివిషయానికి నమ్రతగా సమాధానం యిచ్చారు. స్త్రీలుకూడా చాలా నిరాడంబరంగా వున్నారు, రష్యన్‌వనితల్లా. రష్యా దేశపుస్త్రీలు అసలు కాస్మెటిక్స్ వుపయోగించరు. లండన్, పారిస్‌స్త్రీలను చూస్తే ఎంతో వ్యత్యాసం కొట్టవచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. ప్రతిఒక్కరు పూర్తి మేకప్‌లో ఉంటారు. మేము సినిమాల్లో వుపయోగించే ఆర్టిఫిషియల్ ఐలాష్, లిప్‌స్టిక్, ఐలైనర్స్, ఛీక్‌రోజ్ మొదలయిన సౌందర్య సామగ్రిని వారు నిజజీవితంలోకూడా వాడుతున్నారు. వారికీ వీరికీ ఎంత తేడా అనిపిస్తుంది.

సమాచారాన్ని అందజేసేమహిళ మాకొక మంచి టాక్సీకూడా ఏర్పాటుచేసి, డ్రైవర్‌కి సలహాలుయిచ్చి మాకు ఎంతగానో సహకరించింది. ఆ టాక్సీ అతనూ చాలా మంచివాడు. హొటల్‌కి వెళ్లేటప్పుడు దారిలో కొన్ని ముఖ్యమయిన ప్రదేశాలు చూపించాడు. (బెర్లిన్‌వాల్ మున్నగునవి) తర్వాత డిపార్ట్‌మెంటల్ స్టోర్‌కి తీసుకువెళ్లాము. అక్కడేవో కొన్నిసామాన్లు కొన్నారు! గుమ్మడిగారు, మధుగారు.

అప్పటికే చీకటిపడినందున తిన్నగా హొటల్‌కివెళ్ళి ఆడ్రైవర్‌ని తొమ్మిదింటికి రమ్మని చెప్పాం—రాత్రికూడా చూడచ్చని కాంగ్రెస్‌హాల్ అనీను. మొహాలు కడుక్కొని తయారయి, యిండియన్ రెస్టారెంట్ ఎక్కడయిన వుందేమో వెళ్లి భోంచేద్దా మనుకున్నాం. ఆ రెస్టారెంట్ మేముదిగిన హొటల్ ప్రాంతంలోనే వున్నదని చెప్పారు. అందుకని వెదుక్కుంటూ అక్కడక్కడే టాక్సీలో తిరగసాగాం. డ్రైవరు ఒకచోట టాక్సీఆపి ఏదో మాట్లాడసాగాడు. ఇదేమిటి. తనలో తనే మాట్లాడుకుంటున్నాడని మేం ఆశ్చర్యపడేలోగా కారోలోవున్న రేడియో స్పీకర్‌లోంచి మాటలు వినిపించసాగాయి. డ్రైవర్ ఏదో అడగటం—దానికి సమాధానం రావటం జరుగుతూవుంది. అది కంట్రోల్‌కి వైర్‌లెస్ సెట్‌లో మాట్లాడం అట! తను ఫలానావీధిలో ఇండియన్ ఫ్రెండ్స్‌తో వున్నానని, ఫలానా రెస్టారెంట్‌కి యిక్కడినుంచి ఎలా వెళ్లాలనీ అడిగాట్ట! కంట్రోల్‌వారు రిఫర్‌చేసి ఫలానా వీధి అని చెబుతారుట! ఈ వైర్‌లెస్ సెట్ ప్రతిటాక్సీకీ వుంటుందిట! ఎక్కడయినా దారి తప్పితే యీవిధమయిన యంత్రసహాయంతో సులువుగా మనం గమ్యస్థానాన్ని చేరవచ్చు. ఎంత ప్రగతిచెందిందీ దేశం!'

ఆఖరికి మేము దిగిన హొటల్‌కి చాలా దగ్గరలోనేవున్న మరో ఇండియన్ రెస్టారెంట్‌కి వెళ్లాం. రెండు ప్లేట్స్ రైస్ మాత్రం యిచ్చాడతను. అంతా నాన్‌వెజిటేరియన్ దొరుకుతుందిట. అన్నం వుంది, మరి ఏం వేసుకుని తినాలి నేను?...ఎక్కడికివెళ్లినా డబ్బుకంటే జాగ్రత్తగా నా కోటుజేబులో దాచుకునే మాస్కో ఆవకాయ సీసా బయటకుతీశాను. ఇంతవరకు దాని అవసరంరాలేదు. ఈ ఆవకాయ అవాళ నాపాలిట భాగ్యదేవతలా కనిపించింది. అన్నిరోజుల్లోను ఏ వూళ్ళో భోంచేసినా ఒకపూటే గనుక, ఎప్పుడూ ఆకలిగా వుండేది. మాకు ఎంతోసేపూ హొటల్ వెతుక్కోవడం, ఇండియన్ రెస్టారెంట్ వెతుక్కోవడాల్లోనే వున్న కాస్త టైమూ సరిపోయేది. ఏదేశాన్ని సరిగా చూడలేకపోయామన్న అసంతృప్తి మిగిలిపోయింది. ఇదే విషయం మాట్లాడుకుంటూ మా హొటల్ చాలా చేరువలో వున్నందున నడుస్తూ, అందంగా గాజుబీరువాల్లోవుండే ఫాన్సీ సామాన్లను చూస్తూ తొమ్మిదిన్నరకి హొటల్ చేరాం.

మేము ఆ డ్రైవర్ రాడనే వుద్దేశంలో వున్నాం. కాని, అతను ఖచ్చితంగా తొమ్మిదింటికివచ్చి తిరిగి వెళ్లిపోయాట్ట! అతని మాట నిలకడకీ, మంచితనానికి మేము ముగ్ధులం అయ్యాం. పైగా మాకు చిల్లరలేనందున తన పాకెట్‌లోంచి తీసి కొన్ని మార్క్స్ మాకు షాపులోయిచ్చాడు. అతను మళ్లీ ఉదయాన్నే వస్తాడో రాడో తెలీదు. తిరిగి మేం పొద్దున్నే ఫ్రాంక్‌ఫర్ట్ మీదుగా జూరిచ్ వెళుతున్నాం. అతనికి మనం బాకీపడ్డామే అని చింతించాం.

(సశేషం)

ఉద్ధృతంగా ప్రారంభమైన కొత్తతారల ఉద్యమం

ఈనాడు తెలుగు సినిమా పరిశ్రమలో ఎక్కడ విన్నా కొత్తవారి పేర్లే వినబడుతున్నవి. కొత్తతారలు నటిస్తున్న చిత్రాల సంఖ్య అధికంగా కనిపిస్తున్నది. ఈ సంవత్సరం రాజకీయరంగంలో వచ్చినట్టే,

సుకన్య

సంధ్యారాణి

కృష్ణ

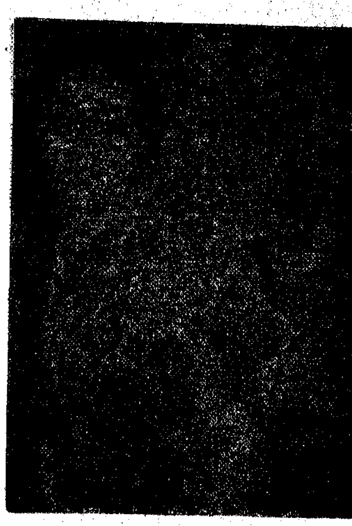
రామ్మోహన్

సినిమారంగంలోనూ పెద్ద మార్పు వచ్చింది కొత్తవారితో చిత్రాల నిర్మాణం ఉధృతంగా ప్రారంభమయింది స్టూడియో ఆవరణల్లోనూ, సెట్స్‌లోనూ అంతటా కొత్తతారలు కనిపిస్తున్నారు కొత్తపలుకు వినిపిస్తున్నది తరం మారిందేమోనని పిస్తున్నది కొత్తరక్తంతో పరిశ్రమ చైతన్యవంతమయ్యింది ఉత్సాహంతో ముందడుగు వేస్తున్నది ఈ మార్పుకి ఇంతటి వూపుకి రెండు మూడేళ్ళుగా కృషి జరుగుతుంటే, యీనాటికది బలపడి పరిశ్రమలో నవచైతన్యాన్ని తీసుకువచ్చింది

ఆత్మగౌరవం తెలుగుతో శ్రీ ఆదుర్తి సుబ్బారావుగారు కొత్తతారల ఉద్యమం ఆరంభించారు, పెద్ద వూపుతో అంతకుముందు

వంటి కూడ కొత్తతారలు రావాలనే ప్రయత్నం జరుగుతూ వుండేది కావాలనే కోరికా వుండేది నిర్మాతలకి అయితే తెగించి కొత్తవాళ్ళను పెట్టుకోడానికి ధైర్యం చాలేదికాదు, కొంతమందికి ఇంత పెద్ద వేషాలకి కొత్తవాళ్ళను నియోగించడం ఎలాగవో, పంపిణీదారులు అంగీకరించలేదనో కారణాలు సృష్టింపబడుతూండేవి మరి కొంతమంది చేత ఆర్థిక బలం కలవారూ, పంపిణీదారుల మీద ఆధారపడనివారూ, వారి విధానాలను లెక్కచెయ్యనివారూ మాత్రమే కొత్తవారిని తీసుకువచ్చేందుకు ముందుకువచ్చారు

రానురాను పరిశ్రమ మీద అగ్రతారల ప్రభావం అధికం కావొచ్చింది నిర్మాతల

భారతి

రాధిక

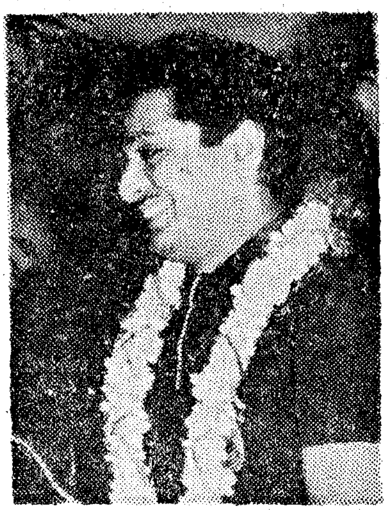
దర్శకుడు, రచయిత కలిసి సినిమాకి ఒక కథను తయారు చేసుకుంటే, నటుల ప్రమేయం' వల్ల నిర్మాణంలో ఆ కథ స్వరూపం మారిపోయి మరొక రకంగా, చిత్రం చిత్రించబడి ప్రేక్షకుల మధ్యకు వెళ్ళి అభాసు పాలుకావటం జరుగుతున్నది. ఒకప్పుడు పరిశ్రమ నిర్మాత, దర్శకుల చేతుల్లో వుండేది. అగ్రనటుల చేతుల్లోకి వచ్చి నిర్మాత దర్శకులకు, తదితర సాంకేతిక నిపుణులకు విలువ లేకుండా పోయింది. దర్శకుడంటే కట్, టేకూ అనేవాడు మాత్రమే ననే చులకన భావం ఏర్పడిపోయింది, పూజ్యభావం, గౌరవం లేశమయినా లేకుండా. ఇక మిగిలిన సాంకేతిక

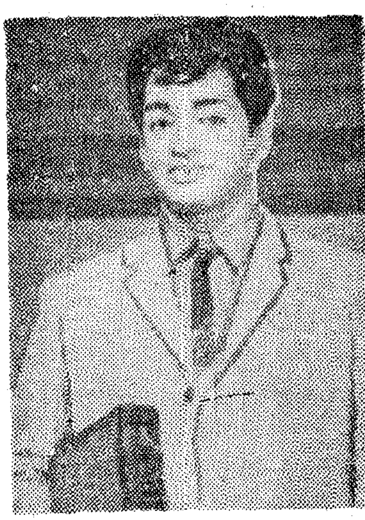
విజయనిర్మల

విజయ లలిత

చంద్రమోహన్

రాజ్ కుమార్

నిపుణుల సంగతి సరేసరి!

ఈ పరిస్థితిలో నిర్మాతలు చాలా విసుగ చెందారు. కొత్తవారిని ప్రోత్సహించి వారితో చిత్రాలు తీయనారంభించారు. కొత్తవాళ్ళు చెప్పిన మాట వింటున్నారు. సక్రమంగా వచ్చి షూటింగులో పాల్గొంటున్నారు. వాళ్ళలో తపన ఉంది. బాగా చెయ్యాలనే కృషి ఉంది. ఉత్సాహం ఉంది. ఏ వేషం ఇచ్చినా ఇది మాకు తగదు అనటం లేదు. చేస్తున్నారు. చేసి మెప్పిస్తున్నారు. కొత్తవాళ్ళతో నిర్మించిన చిత్రాలు విజయవంతమవుతున్నవి. లేదా పెట్టిన సొమ్ముకు నష్టం రావటం లేదంటున్నారు. పెద్దవారలతో లక్షలకు లక్షలు వెచ్చించి చిత్రం తీసి హైరానపడే దానికన్న ఇలా కొత్తచిన్న తారలతో చిత్రం తీసుకోవడం వల్ల తమకెంతో సౌలభ్య మవుతున్నదని నిర్మాతలు చెబుతున్నారు.

ఈ సంవత్సరం ప్రారంభంలో "రంగుల రాట్నం"తో కొత్తతారల ఉధృతం అధికం అయింది. ఆ చిత్రం అనుకోనంత విజయాన్ని సాధించి పెట్టింది. నిర్మాతల్లో చాలామందికి ఈ సూత్రం ఎంతో ఉషారు ఇచ్చింది. కొత్తవారితో చిత్రాలు నిర్మించడానికి అధికసంఖ్యలో ముందుకి వచ్చి నిర్మిస్తున్నారు. ప్రేక్షకులు కూడా కోర్తున్నారు. 'కొత్త ముఖాలు' కావాలని కొత్తవారి పట్ల కొత్తవారు నటించిన చిత్రాల పట్ల ఆదరణ కనపరుస్తున్నారు.

రాధ

జయశ్రీ

కొత్తతారల ఉద్యమం

వారు. నటుల కోసం పాత్రలు కాక, పాత్రం కోసం నటులు నియమింపబడుతున్నారు. అంటే పరిశ్రమ తిరిగి యిప్పుడిప్పుడే సాంకేతిక నిపుణుల చెప్పుచేతల్లోకి వస్తూ మంచి చిత్రాలు నిర్మింపబడుతున్న మాట! కొత్తవాళ్ల రాకతో పాతవాళ్ల ప్రభావం సన్నగిల్లి మళ్లీ మంచి పరిస్థితులు ఏర్పడ్డవి.

సినిమా అనేది అంతా కలిసి చేయవలసిన పని. నటీనటులు, సాంకేతిక నిపుణులు అంతా సమిష్టిగా చేయవలసిన కృషి. ఒక చిత్రం బాగోగులు వీరందరి మీదా ఆధారపడి ఉంటవి. వీరందరిలోను ఏ కొందరి కృషి లోపించినా నష్టం వాటిల్లక తప్పదు. అందుకే సినిమాకి సమిష్టి కృషి అవసరం. ఏ ఒక్కరూ తామధికులమని అనుకోరాదు. పదిమందీ కలిసి చేసినపుడే, రాణింపూ, అందమూ.

ప్రసన్న లక్ష్మి

ఈనాడు పైకి వస్తున్న కొత్తవటీ నటుల్లో కృష్ణ, రామ్మోహన్, చంద్రమోహన్, శ్రీకర్, రాజ్ బాబు, రాజ్ కుమార్, విజయనిర్మల, కాంచన, వాణిశ్రీ, విజయలలిత, సంధ్యారాణి, సుకన్య, రమాప్రభ, పద్మజ, భారతి, రాధిక, రాధ, ప్రసన్నలక్ష్మి, జయశ్రీ ప్రభృతులు వారు ఉన్నారు. వీరితో అనేక చిత్రాలు నిర్మింపబడుతున్నవి. సాంకేతిక నిపుణులు కూడా ఈ సంవత్సరం ఎక్కువగానే వస్తున్నారు. దర్శకుల్లో బాపు, వి. రామచంద్రరావు, టి. కృష్ణ, కె. శ్రీనివాసరావు, గురుదేవ్, కె. వి. ఆర్. ఆచార్య ప్రభృతులూ ఉన్నారు. నటుడుగా అనుభవం గడించిన యస్. వి. రంగారావూ యీ ఏడాది దర్శకుడిగా పరిచయం అవుతున్నారు.

మొత్తం మీద పరిశ్రమ అంతా, నవోత్సాహంతో కళకళలాడుతున్నది. పూర్వం కన్న చిత్రాల నిర్మాణ సంఖ్య అధికమయింది. 'కొత్త' ఉత్సాహంతో, చైతన్యంతో పరిశ్రమ ఉరకలువేస్తున్నది. పరవళ్లు తొక్కుతున్నది. ఉత్తమ చిత్రాల నిర్మాణానికి ముందంజ వేస్తున్నది.

—మోహన్ కుమార్

పోలిష్ చలన చిత్రోత్సవం

సి. కనకాంబరరాజు

టెలివిజన్ ప్రవేశించి నప్పటి నుంచి సినిమాలకు ప్రేక్షకులు అన్నిచోట్లా తగ్గిపోతున్నారనే వదంతి ఒకటుంది. చిత్రాలస్థాయి తగ్గిపోతూ వుండడమూ ఒక కారణమే. చిత్రాలు సజీవంగా ఎక్కువ కాలం చూడదగ్గవిగా వుండాలంటే వాటి జీవనప్రమాణాన్ని పెంచగల ధర్మాన్ని అవి పొందుపరచుకునివుండాలి. నిత్యనూతనంగా ప్రేక్షకుల్ని ఆకట్టుకోగల శక్తి వాటికి వుండాలి. కేవలం వినోదంకోసమే కాకుండా విజ్ఞానాత్మకంగా కూడా నిర్మాణాలు సాగించినప్పుడు వాటి విలువ వాటికి ఎన్నటికీ వుంటూనే వుంటుంది.

ఇటీవలి 'పోలిష్ చలన చిత్రోత్సవం', చిత్ర నిర్మాణం ఎంత నిర్మాణాత్మకంగా ముందంజ వేస్తూవుందో సుబోధకం చేస్తుంది.

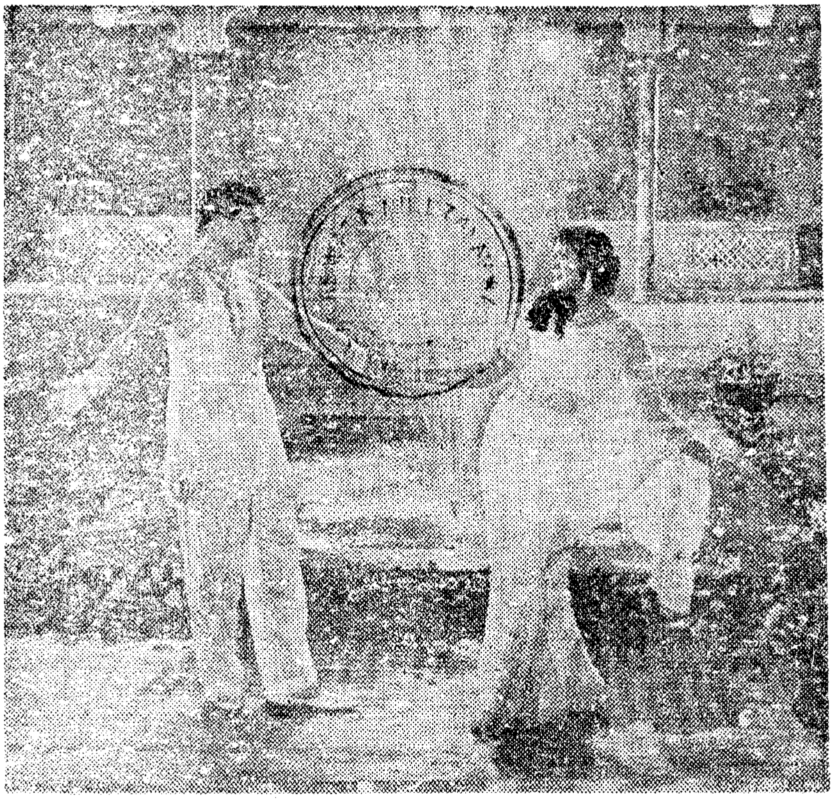
పోలెండులో చలనచిత్రనిర్మాణం సంఖ్యలో చాలతక్కువ. 8 ప్రొడక్షన్ యూనిట్లు, నాలుగు స్టూడియోలు ఉన్నాయి. సంవత్సరానికి సుమారుగా 30 పూర్తి నిడివి చిత్రాలు, 400 సంక్షిప్త చిత్రాలు తయారవుతూవుంటాయి. నిర్మాణసంఖ్య తక్కువయితే సాధనకు ఎక్కువ అస్కారముంటుందనీ, పరిపూర్ణమైన చిత్రాలకు ప్రజాదరణ ఎక్కువగా వుంటుందనే సూత్రాన్ని పాటిస్తూ ప్రయోజనాత్మకమైన చిత్రాలు నిర్మించడం పోలిష్ చలనచిత్రపరిశ్రమ అభిప్రాయమై వుంటుంది! అందుకే నిర్మించిన ప్రతి చిత్రంలో ఏదో ఒక ప్రయోజనం కనబడుతుంది. పోలెండ్‌లో సుమారు 4000 సినిమా హాళ్లున్నాయి. ఏటా 2 కోట్ల మంది సినిమాలు చూస్తారు. పోలెండ్‌లో జనసంఖ్య సుమారు 3 కోట్లు. సినిమా థియేటర్లలో లెక్కలవల్ల సంవత్సరానికి మొత్తం నాలుగుకోట్ల ప్రేక్షకులు హాజరవుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఇతరదేశాల్తో పోల్చి చూసినప్పుడు ఈ సంఖ్య ఎంతో తక్కువ.

పోలిష్ పత్రికలు, విమర్శకులు, ఫిల్మ్ పత్రికలు, చలనచిత్ర నిర్మాణంలో ఎదురయే సమస్యలను చర్చిస్తూ అభివృద్ధి మార్గాల్ని సూచిస్తూ వుండడము, వాటిని నిర్మాతలు అక్షరాలా పాటిస్తూ వుండడమూ జరుగుతూ వుంటుంది. అందుకే అక్కడ చిత్రాలు సతతమూ దర్శనీయంగానే వుంటూ వుంటాయి. పోలెండ్‌లో తయారయిన చిత్రాలు 30 శాతం అంతర్జాతీయ ఖ్యాతిని పొందుతున్నాయంటే పరిశ్రమ ఎంతటి ఉన్నతదశలో వుందో తెల్లమవుతుంది. చలనచిత్రనిర్మాణంలో జాతీయతను, సంస్కృతిని, ప్రయోజనాన్ని నిలబెట్టడానికి పోలెండ్‌లో నిత్యమూ పరిశోధన జరుగుతున్నదని చెప్పడానికి అచ్చటి 'ఫిల్మ్‌స్కూల్' నిదర్శనం. అందులో చలనచిత్రాల పుట్టుపూర్వోత్తరాల దగ్గర్నుంచి ఆధునిక రీతులవరకు బోధించి పరిశ్రమకు మెరుగులు దిద్దుతూ వుంటారు. పరిశ్రమలో దర్శకులు, తదితర సాంకేతిక నిపుణులు అక్కడ తర్ఫీదు పొందినవారే అయి వుంటారు.

ఫెస్టివల్ సందర్భంలో హావ్ టుబి లోవ్డ్, ది పేసెంజర్, నయిట్ ట్రయిన్, లోట్నా అనే చిత్రాలు, మరికొన్ని డాక్యుమెంటరీలు ప్రదర్శించారు. ఇవన్నీ అంత

(64 వ పేజీ చూడండి)

గంగాధర్
మే విడుదల
నవజ్యోతి ఫిలిమ్సు
పట్టుకుంటే పదివేలు
నిర్మాతలు:సాంబశివరావు,వందనం
దర్శకత్వం:ఎం.మల్లికార్జునరావు
సంగీతం:టి.చలపతి రావు
కెమేరా:లక్ష్మణ గోరే
ఆస్ట్రిండియా రిలీజ్

"ఉమ్మడి కుటుంబం"లో యన్. టి. రామారావు, కృష్ణకుమారి

"అందంకోసం పందెం"లో కాంతారావు, భారతి

చిత్రలహరి

తెలుగు ఉగాది కళోత్సవాలు ఈనెల 10 వ తేదీన ప్రసిద్ధ నటుడు శ్రీ ముదిగొండ లింగమూర్తి అధ్వర్యాన స్థానిక శ్రీ కృష్ణగానసభ (టి. నగర్) హాలులో జరిపారు. ఉదయం తొమ్మిదిగంటలకు కవి సమ్మేళం జరిగింది. సాయంకాలం ఆరు గంటలకు ప్రసిద్ధ నటుడు, పార్లమెంటు సభ్యుడు అయిన శ్రీ కొంగర జగ్గయ్యకు పూర్ణకుంభంతో స్వాగతం చెప్పారు. తర్వాత శ్రీ పాతూరి సుబ్బరాయశాస్త్రి పంచాంగ శ్రవణం చేశారు. ఆరున్నర ప్రాంతాల శ్రీ వెంపటి చినసత్యం నిర్వహిస్తున్న కూచిపూడి ఆర్ట్ అకాడెమీ తరపున కుమారి చంద్రకళ తరంగ నృత్యంచేసి సభికుల్ని ఆనందపరిచింది. అనంతరం శ్రీ జగ్గయ్యకు సన్మానం జరిపారు. పద్మశ్రీ నాగయ్య, పి. పుల్లయ్య ఉపన్యసించారు. జగ్గయ్య కృతజ్ఞత చెప్పారు. మద్రాసు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ సి. ఎన్. అణ్ణాదురై కూడా ఈ ఉత్సవంలో పాల్గొనవలసివుంది. ఆయన ఢిల్లీ ముఖ్యమంత్రుల సభలో ఉండవలసిరావటం చేత — ఈ ఉత్సవానికి రాలేకపోయినందుకు చింతిస్తున్నామని చెపుతూ టెలిగ్రాం పంపించారని జగ్గయ్య చెప్పారు. కళోత్సవాలలో చివరి అంశంగా ఆదర్శసమితి (మద్రాసు-17)వారు 'తస్మాత్ జాగ్రత్త' నాటకం ప్రదర్శించారు.

* * *

యన్. టి. రామారావు చాలాకోపంగా వున్నట్టు కనిపించారు. దూకుడుగా వచ్చి డ్రాయరు సొరుగులాగారు. అందులోంచి బాకు తీసేరు. చాలా పదునుగా వుంది. 'మంచిగా, మనిషిగా బ్రతకాలనుకున్నాను. అలా బ్రతుకనీయకుండా ఏ శక్తులు అడ్డు వస్తున్నాయో వాటిని సమూలంగా నాశనం చేస్తాను' అన్నారు. దేవిక ఆయన స్వరూపం చూసి హడలిపోయింది. ఆయన బయటికి వెళ్ళేందుకు వీల్లేకుండా గుమ్మానికి అడ్డంగా నించుంది. 'పరిస్థితిలో ఎవరూ ఆపలేరు. అడ్డురాకండి.' అన్నాడు. ఆయన కంఠంలో కఠినత్వం ఉంది. మొహంలో బాధ

ఉంది. కళ్ళల్లో ఆవేదనవుంది. 'ఏమండీ నాపాట వినండి!' ఆయన ఏ అఘాయిత్యం చేస్తాడోనని ఆమె హృదయం తల్లడిల్లి పోతున్నది. భయవిహ్వలయ్యి, 'ఏమండీ. ఆవేశపడకండి! నాపాట వినండి!' అంటూ ఆయనచేతిని పట్టుకుంది. దేవికమాట విన లేదాయన. ఆమెచేతిని విదిలికొట్టి విది లించుకువెళ్ళారు. 'కట్...బాగుంది' అన్నారు దర్శకుడు యస్. డి. లాల్.

*　　*　　*

శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామీ ఫిలింస్ వారి 'నిండు మనసులు' చిత్రానికి సంబంధించిన దృశ్యమిది. ఛటీపం కథానాయకుడు రాజా (యన్. టి. రామారావు) యింటి సెట్‌వేసి వీనస్ స్టూడియోలో పదిరోజులపాటు వరు సగా షూటింగ్ జరిపారు. ఈ దృశ్యం ఏప్రిల్ 18 ఉదయం చిత్రీకరించారు. సగానికి పైగా తయారయిన ఈ చిత్రంలో యన్. టి. రామారావు, దేవిక, ఎల్. విజయ లక్ష్మి, రాజనాల, రమణారెడ్డి, రాజ్‌బాబు, వాణిశ్రీ, ధూళిపాళ, అల్లు రామలింగయ్య, ఛాయాదేవి, ఆనందమోహన్ ముఖ్యగువారు ముఖ్యభూమికలు పోషిస్తున్నారు. సంభాష ణలు: పినిసెట్టి, సంగీతం: టి. వి. రాజు, కళ: తోట, కెమెరా: యస్. యస్. లాల్, దర్శకత్వం: యస్.డి. లాల్ నిర్మాత: ఎం. జగన్నాథరావు.

*　　*　　*

తర్వాత షాట్ రామారావుగారితో తీస్తున్నారు. దేవిక ఫ్లోర్‌బయటికివచ్చి 'అక్కడున్న కుర్చీలో కూచున్నది. 'మీకో గమ్మత్తు చెప్పనా?' అంటూ నవ్వింది. 'ఏమిటో' అన్నాను ఉత్సాహంగా. 'నేను నటించిన ఏ ఒక్కచిత్రమూ యింతవరకూ మా నాన్నగారు చూడలేదంటే మీరు నమ్ముతారా?' అడిగింది 'నమ్మను!' 'అదే మరి గమ్మత్తు! ఒక్కటీ చూడలేదాయన' అంటూ ఆగి 'అసలు ఆయన సినిమాలు చూడటమే మానేసి చాలేళ్ళయింది' అన్న దామె మెల్లగా. రాజ్‌బాబువచ్చి చేరాడక్క డికి 'ఏమిటీ కథలు చెప్పేసుకుంటున్నారు' అంటూ. 'ఏ కథ కాదు!' అన్నాను.

*　　*　　*

ఇంతలో వాణిశ్రీ అటుకేసి వస్తూ 'మీకోసం ఒకటి తెచ్చాను. ఏమిటో చెప్పుకోండి?' అన్నది దేవికతో. దేవిక నవ్వి 'వెలక్కాయ' అన్నది.

'కాదు!' అన్నది తల అడ్డంగా తిప్పుతూ 'బాదంకాయలా?' అడిగింది.

'ఊహూ! అదీకాదు...నే చెప్పెయ్యనా?' అంటూ గుప్పిడి విప్పింది వాణిశ్రీ. 'వేరు సెనక్కాయలు 'అరె, ఎక్కడివి?' అడిగింది ఆత్రంగా దేవిక. 'పక్కసెట్లోంచి తెచ్చాను.' అంది వాణిశ్రీ. 'ఈ కాసినే ఎలా సరి పోతాయ్. అందరికీ' అని రాజ్‌బాబువేపు తిరిగి 'రాజ్‌బాబూ, చిన్న సహాయంచేసి పెడతావా?' అడిగింది. 'ఏమిటీ?' 'పక్క సెట్లో వేరుసెనక్కాయలున్నాయిట, కొంచెం తెచ్చిపెడతావా?' "అమ్మ బాబోయ్,

"సాక్షి"లో విజయనిర్మల, కృష్ణ

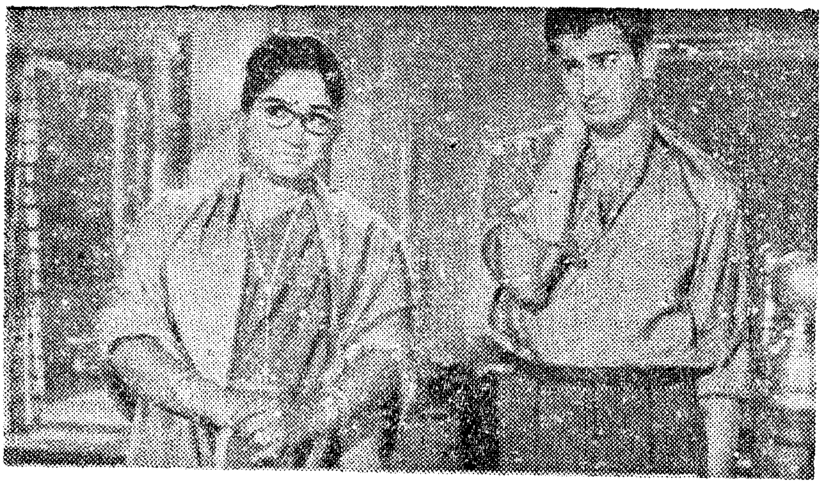
యిప్పుడే తినివచ్చానక్కడ మళ్ళీ వెళ్తే తంతారు వాళ్ళు!' అన్నాడు రాజ్‌బాబు.

*　　*　　*

ఆ పక్కసెట్లో సూర్యచిత్ర వారి మొదటి సాంఘికచిత్రం "పెళ్ళిరోజు" షూటింగ్ జరుగుతున్నది. సెట్లోకి అడుగు పెట్టేసరికి వేషాల్లోవున్న యిద్దరు అబ్బా యిలు కనిపించారు. వారిలో ఒకరు హర నాథ్. రెండవవారిని చప్పున పోల్చుకోవడం కొంచెం కష్టమే అయింది. దగ్గరికి వెళ్ళే సరికి జమున! 'శ్లాక్ పాంటూ వేశారే?' అన్నాను. 'అవును. ఇందులో కాసేపు అబ్బాయి నైపోయాను' అంటూ నవ్వారామె. ఈలోగా హరి—ఆ చిత్ర నిర్మాతలలో ఒకరూ, సంగీతదర్శకుడు అయిన ఎం.ఎస్. శ్రీరామ్ వచ్చారు. కెమెరామన్ ఎం. జి. సింగ్ తియ్యబోయే షాట్‌కి లైటింగ్ ఏర్పాటు చేయిస్తున్నారు. దర్శకుడు మహా పురం అప్పారావు స్క్రిప్టులో తలదూర్చారు. 'జమునగారు బాగా పాడతారు, తెలుసా మీకు?' అడిగాడు హరి. 'అలాగా! తెలీదే నాకు? నేనెప్పుడూ వినలేదు!' అన్నారు. శ్రీరామ్, ఆశ్చర్యపడుతూ. 'వినండి. అద్భు తంగా పాడతారు. ఆమె కంఠంలో మాధుర్యమూ, మృదుత్వమూ ఉంది.' అన్నాడు యీ శీర్షికా నిర్వాహకుడు. 'మన చిత్రంలో జమునగారిమీద తీసేపాట వారిచేత ఆమెచేతనే స్వయంగా పాడించండి!' హరి ప్రతిపాదించాడు. 'అవును, తప్పకుండా పాడిం చండి.' అంటూ బలపరిచాను. 'అలాగే! వారిపాట ఒకసారి విని, ఆ స్వరానికి తగిన వరసవేసి పాడిద్దాం!' అన్నారు ఎం. ఎస్. శ్రీరామ్. జమున మా అందరి సంభాషణా విని మెల్లగా నవ్వింది. ఏమీ అనలేదు. ఆతర్వాత నిశ్శబ్దంగా ఉండి పోయింది.

*　　*　　*

'పెళ్ళిరోజు' చిత్రానికి ఏప్రిల్ 16 న ప్రారంభం జరిగింది. రాజమండ్రికి చెందిన యిద్దరు ప్రముఖుల్లో—ఒకరు శ్రీ ఎం. సోమేశ్వరరావు కెమెరా స్విచాన్ చేయగా మరొకరు శ్రీ జొన్నాడి వెంకటేశ్వర రావు క్లాప్ కొట్టారు. ఏరియుపురూ"

“అమాయకుడు”లో జి. వరలక్ష్మి, కృష్ణ.

పెగ్గి బిటర్లు. మొదటివారు అప్సరథియేటర్‌కి రెండవవారు విజయాటాకీస్‌కి సంబంధించిన వారు. ఈ చిత్రానికి సంభాషణలు సదాశివబ్రహ్మం రాశారు. సంగీతం నిర్మాతలలో ఒకరైన ఎం. ఎస్. శ్రీరామ్ సమకూర్చుతున్నారు. కళ: రాజేంద్రకుమార్, కూర్పు: హరినారాయణ, స్టిల్స్: మోహన్‌బ్రదర్స్ నిర్వహిస్తున్న యీ సాంఘికంలో రేలంగి, పద్మనాభం, హేమలత, బేబియిందిర ప్రధాన పాత్రధారులు, కథానాయకుడు హరనాథ్, నాయకి జమున, నిర్మాతలు: ఎం. ఎస్. శ్రీరామ్ కె. నాగేశ్వరరావు.

* * *

జమున, హరనాథ్ జంటగా నటిస్తున్న

చిత్రలహరి

యస్. వి. ఆర్. ఫిలిమ్స్‌వారి 'చదరంగం' చిత్ర నిర్మాణం పూర్తి అయింది. రీరికార్డింగ్ జరుగుతున్నది. మే నెల మూడవవారంలో విడుదల చేయాలని అనుకుంటున్నారు. యస్. వి. రంగారావు. అంజలీదేవి, ధూళిపాళ: రమణారెడ్డి, రాజ్‌బాబు, సూర్యకాంతం, రమాప్రభ, రామకృష్ణ అన్నపూర్ణ యితర ముఖ్య భూమికలు పోషించారు. కథ, సంభాషణలు: డి. వి. నరసరాజు, గీతాలు: దాశరథి, సంగీతం: టి. వి రాజు, కళ: ఎ. కె. శేఖర్, కెమెరా: చంద్రశేఖర్, అసోసియేట్ డైరెక్టర్: కె. వి. నందనరావు; దర్శకత్వం: యస్. వి. రంగారావు బి.యస్.సి నిర్మాత: విడేటి సత్యనారాయణ, నిర్వహణ: పుట్టా వెంకట్రావు. విశాలాంధ్ర అంతటా యీ చిత్రం పూర్ణావారిద్వారా విడుదల అవుతుంది.

* * *

లోగడ 'కృష్ణప్రేమ' చిత్రం నిర్మించిన శ్రీ ముచ్చర్ల వెంకటరామదాసు— మళ్లీ యింతకాలానికి ఒకచిత్రం నిర్మిస్తున్నారు. ఎం. వి. ఆర్. పిక్చర్స్‌పేరిట నిర్మించే యీ చిత్రం సాంఘికం. జయలలిత, చంద్రమోహన్ లోకజంటగాను —'విజయనిర్మల శోభన్‌బాబు' మరొక జంటగాను యిందులో నటిస్తారు. అంజలీదేవి, రేలంగి కూడా ముఖ్యపాత్రలు పోషిస్తారు. సంభాషణలు ఆత్రేయ రాస్తున్నారు. సంగీతం: కె. వి. మహదేవన్, కళ: చలం, కెమెరా: లక్ష్మణ్ గోరే, దర్శకుడు: ఎం. మల్లికార్జునరావు.

* * *

రేఖా అండ్ మురళీ ప్రొడక్షన్స్‌వారి 'శ్రీశ్రీశ్రీ మర్యాదరామన్న' చిత్రానికిగాను— యిటీవల చిత్తూరుకు 35 మైళ్ల దూరానగల 'చదుం'లో అవుట్‌డోర్ షూటింగ్ జరిపారు. అక్కడ పద్మనాభంపై 'హరిహరి నారాయణో, ఆదినారాయణో' అనే పాటను రెండురోజులపాటు చిత్రీకరించి వచ్చారు. వీటూరి రాసిన యీ పాటను టి.ఎం.సౌందరరాజన్ పాడారు. ఈపాట చిత్రీకరణతో మర్యాదరామన్న షూటింగ్ పూర్తి అయింది. పద్మనాభం, గీతాంజలి, రాజనాల, ముక్కామల, ప్రభాకరరెడ్డి, పెరువరాళ్లు, రాజ్‌బాబు, మీనాకుమారి మున్నగువారు నటించిన యీ హాస్యరసజానపదచిత్రంలో రాజశ్రీ, హరనాథ్, కృష్ణ, రామకృష్ణ, శోభన్‌బాబు అతిథి నటులుగా పాల్గొన్నారు. రచన: వీటూరి, సంగీతం: కోదండపాణి, కళ: బి. ఎన్. కృష్ణ, కెమెరా: జె. సత్యనారాయణ, దర్శకుడు: కె. హేమాంబరధరరావు, నిర్మాత: బి. పురుషోత్తం.

—మోహన్‌కుమార్

“ఉమ్మడి కుటుంబంలో నాగభూషణం, కృష్ణకుమారి.”

పుస్తకాలు

నా కథ రాయవూ ?

రచన: వాసిరెడ్డి సీతాదేవి, ప్రచురణ: దేశి బుక్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్, శరత్‌బిల్డింగ్స్; విజయవాడ– 2, పేజీలు 147, వెల:రు. 2–00.

కొందరురచయితలూ, రచయిత్రులూ నాణేనికి వున్న ఒకవైపున మాత్రమే చూడగలరు. జీవితంలోని చీకటిని మాత్రమే గ్రహించి, వారు తమ పాత్రలను బాధితులను, పీడితులను చేస్తారు. వారిలోనే చెయి తిరిగినవారు, తాము మలచిన అర్థజీవితాన్నే, అర్థవంతంగాచూపి, అదే సత్యమేమో నన్నభ్రాంతిని పాఠకులకు కల్గిస్తారు. "నా కథరాయవూ?" అన్న సంపుటిలోని ఎనిమిది కథలూ జీవిత సత్యాన్ని కొంత వరకేవివరించిన, శిల్ప దృష్ట్యా పరిణతములైన, ఎనిమిది రసగుళికలు. "కథపూర్తికాలేదు"లో ఉద్యోగిని గిరిజ తనపై ఆఫీసరుకు తన శీలాన్ని సమర్పించి, జీవితంలో ఎట్లా దగాపడ్డ చెల్లిగ మారిందీ, కరుణామయంగా వర్ణించబడింది. "రాబందులు" అన్నకథలో స్త్రీలే దొంగలుగ మారి, జీవన్మృతప్రాయమైనా దిక్కులేని తమతోటి స్త్రీలను ఎట్లామోసంచేస్తున్నదీ, విషాదాత్మకంగా వర్ణించబడింది. "వాత్సల్యం" అన్నకథలో సంఘటన కృతకంగావున్నా, మానవత్వానికి జయసతాకంగాకథసాగడంమూలాన, పాత్రల్లోమంచితనం మెరుపులా బయటపడడంవల్ల, సంపుటిలోని కథల్లో రచనకేనేను ప్రధానస్థానమిస్తున్నాను. "ఎవరు బాధ్యులు?" చౌకబారు ప్రేమకథ. దివాను తేప్రకుని వచ్చినకొండయ్య అన్నివిధాలా ఆజవుత్తరమానికి అన్యాయంచేసినా ఆ అభాగ్యురాలు అతనిప్రేమలోనే పిచ్చిది కావడం, అందులోని కథావస్తువు.

"కల్యుగం"లో మధ్యతరగతి కుటుంబాలు మంచినీటికీ, మంచిబియ్యానికి, మంచిగాబ్రతకడానికి వీలులేని సమకాలీన దుర్భరస్థితులను దుర్భిణిలో చూపించారు రచయిత్రి.

"కొత్తనాన్న"లో, నైతికంగా పతనమైన మహాశివిలోని తల్లిప్రేమా, అభం శుభం తెలీని వయస్సులోని రమా బాధా ఆర్ద్రంగా చిత్రించబడినాయి. "ఎందుకిలా జరుగుతూంది?" కూడా ఒకరకంగ ప్రేమకథ. చంద్రం–రాజీల ప్రణయలత పుష్పించకనే వాడిపోవడం కథావస్తువు. రాజీచనిపోయి తన కూతురు కవితగా అవతరించిందా అన్నది ఆ ప్రేమికునికొక జవాబు తెలీనిప్రశ్న. "నా కథరాయవూ?" అన్న చివరికథలో పనిమనిషి లక్ష్మి అనమొగాడికై ఎదురుచూసి, ఎదురుచూసి, తన వలపుల రేడుమాణిక్యానికి పొదదానుడై తనను విదిరించుకోపడం సహించలేక ఆత్మహత్య చేసుకోవడంచిత్రితమైంది కథల్లో అన్నింటిలోనువస్తువుకన్నకథనమేపాఠకుల్ని ఆకర్షిస్తుంది. కథల్లో నిరాశావాదం ధ్వనించి విమర్శకుడికి అసంతృప్తి కల్గుతుంది. కథల్లో అక్కడక్కడా అపశబ్దాలు కనిపించి, భాషావేత్తకు బాధ కలుగుతుంది. అట్టి మీది బొమ్మ అందంగ లేక పోవటంతో, ప్రకాశకుల నిర్లక్ష్యాన్నిచూసి సహృదయుడికి చిరాకుకలుగుతుంది.

కృష్ణ భజనము

రచన: యల్లాప్రంతుల జగన్నాథం. రచయిత పేర "వ్రజరాజ కుటీరము", వెంకట్రావుపేట ఏలూరు, అని వ్రాయవలెను. పుటలు 119. మూల్యము ఒకరూపాయి.

కృష్ణభక్తునికి భజన పారవశ్యము కల్గించునట్టి తెలుగు, హిందీ, బెంగాలీ, గుజరాతీ, మహారాష్ట్ర భాషలలోని అపూర్వ గీతములు, శ్లోకములు అర్థ వివరణముతో నీ గ్రంథమున సంకలనము చేయబడినవి. పుస్తకమంతయు శ్లోకము, ఆంధ్ర భాషా గీతము, ఆంధ్రేతర భాషాగీతము, ధ్వని యను పద్ధతిలో నలుపది భజన విభాగములతో పూర్తి చేయబడినది. శ్రీకృష్ణుడు పరాత్పర పురుషుడని అరవిండ యోగియు, పూర్ణాత్పూర్ణతరము పరాత్పరతరము నగు ఆద్వయజ్ఞాన సముద్రమే తమ కులదైవతమగు శ్రీకృష్ణుడని ఆదిశంకరులును భావించిరి. వారి ఉభయుల కృష్ణభక్తిని తెలుపు శ్లోకములు సందర్భోచితముగా నీగ్రంథమున ఉల్లేఖింప బడినవి. గ్రంథకర్తమాటలలో "వైజ్ఞానిక పద్ధతిని గ్రంథ సంకలనము చేయబడినది. ఇందలి గీతములు భక్తుని చిత్త వినోదము కొరకు కాక కృష్ణాను గ్రహముచే సతనికిసమాప్తి కల్గించుట కొరకు నిర్దేశింప బడినవి." ఈగీతములను ఎవరు ఏవరుస నయినను పాడవచ్చును. వాస్తవికాద్వైతము, శ్రీ వల్లభుని శుద్ధాద్వైతము, అరవిందు డంగీకరించిన గౌడీయ వైష్ణవభక్తి, గ్రంథ కర్తను, చిన్మయ భావోజ్జ్వలత గల దివ్య లక్షణ సంపన్నమగు, విశ్వసమ్మతమగు ప్రేమ సిద్ధాంత ప్రచారకుని జేసినవి. అందువలననే గ్రంథము నందెడనెడ భక్తి భావము, స్వయం సేవక రాధికా భావము, రాధా–కృష్ణసమ్మేళనము లెట్లాయెనో వివరింప బడినవి. గీతములు ప్రార్థన, విజ్ఞప్తి, దైన్యము, సర్వార్పణ, లాలస, శాంత, దాస్య, సఖ్య, వాత్సల్య, మధుర భావములతో నిండి ముముక్షుజన మోదమును కల్గించుచున్నవి.

నా భార్య

రచన: వెన్నం. ప్రచురణ: కవిత పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ—2. పుటలు:72, వెల 1—50.

ఆధునిక సమాజంలోని మానసిక రుగ్మతలను నెల్వరించే విచిత్ర కవితాసంకలన మీగ్రంథం. ఈ కవిత కొక నియమము కాని నీతిగాని అక్కరలేదు. గణ యతి ప్రాసబద్ధము కానక్కరలేదు. దీనిలోని విషయము ధర్మసంబంధియై ఉండనక్కరలేదు. మానవుని వేగిపోవు విచిత్రమునైన భావాలకు, తనలో కల్గు అస్పష్టములైన భావాలకు, అయోమయమైన పదములతో శృంగారరసంగా రచనసాగించడమే 'వెన్నం'వారి లక్ష్యమైనట్లు, అర్థరహిత్యమే ఉదాత్త కవితగా వారు భావిస్తున్నట్లు, ఈగ్రంథం చదివితే తెలుస్తుంది. రసవిరసములను జోడించి, జుగుప్స హాస్య సిద్ధాంతములను శోధించి, గీతికలుగ షేక్స్పియర్, కీట్స్, స్విన్‌బర్న్ వంటి ఆంగ్లకవులు, దేవులపల్లి, బసవరాజు, రాయప్రోలు వంటి తెలుగు కవులూ, రచనావ్యాసాయం సాగించివుండడం 'వెన్నం' వారికి తెలిసేవుండాలి. ఈవిషయంలో 'వెన్నం' వారు సరిక్రొత్తగా పండించవలసిన పంటఏమీ ప్రత్యేకించి కనబడదు. అయినా 'నాభార్య' అన్న తమ కవితా గ్రంథంలో భార్యాభర్తల మధ్యగల పడకటింటి రహస్యాలను కొన్నింటిని బట్టబయలు చేయాలని, వాటికి కవిత్వస్థాయి చేకూర్చాలని, అక్కడక్కడా వైరాగ్యపు మాటలను కొన్నింటిని పొందుపర్చి, 'వెన్నం' ప్రయత్నించేశారు. రచన పేజీగా సాగిపోయే వచనము గాక, మాత్రాబద్ధమైన గీతికలూగాక, ఎక్కడికక్కడ ఆగిపోవడం ఈరచన ముఖ్యలక్షణం. ఇందులోని 'భర్త' తన శారీరక తృప్తికోసం భార్యసహకారాన్ని వాంఛిస్తాడు. కొన్ని పేజీలతరువాత తన నపుంసకత్వాన్ని బయట పెట్టుకుంటాడు. ఆ తరువాత భార్యశీలాన్ని శంకిస్తాడు. తిరిగి మారిన పరిస్థితికి అలవాటుపడిపోయి, 'ఎందుకు మనకీగోల! ఇద్దరం కలిసిపోదాం లోన అగ్నిదాచుకొని అందరితో ఆడుదాం' అంటూభార్యతో సంధిచేసుకుంటాడు. అటని భార్యపేరు హేమ అట! తనబాధలు, మనబాధచేసి కవిత్వంలో పలికించబోయే ముందు ఆభర్త పదిహేను పేజీల ఉత్తర మొకటి వచనంలో ఆమెకు వ్రాసుకుంటాడు. ఏమని? 'వెండి మాడిన నాబాహులతకు నీగుబురువక్షము అద్ది చిత్రింపజేసి అలంకరించు' అని 'నీ మొలనూలుతోనో, నీజడనూలుతోనో నామునివేళ్లు అందించు' అని. 'పూర్ణకుంభముల వోలె, హిమకుంజములవోలె, నీ తనువులో అణువులు, నీపొగనులోని మెలికలు గమనించాలి' అని. భార్యాభర్తల సంబంధం శుక్రశోణిత సంయోగం అని చెప్పడానికి, 'నీవు శ్వేతవర్ణము కూడిన ప్రవంతివి, నేను శోణితము కూడిన కడలిని' అంటారు కవిగారు ఆయనే, 'పునస్సంధానోత్సవము దాక ఆగలేని ఒక కాముక "పీతుడట!" కాముకక్రీడలో నిన్ను సంతృప్తి పరచలేకున్నాను. అని దుఃఖిస్తున్నారు వెన్నం. ఈయనకు తెలుగుభాషపై అధికారంలేదు. ఏంచెప్పాలో, అంతకన్నాతెలియదు. అందుకనే 'నీ ఒక్కొక్క దీనావళి, నాలోరేపే వ్యూహ ధూళి' అనీ, 'సౌందర్యవిద్యుత్తు' (23వ పేజీ) అనీ 'అర్తభావుకుడో' (40పేజీ) 'మానవుడు పసితో రతిచేసి పశువయినాడు, పిశాచితో రతిచేసి మానవుడయినాడు.' అనీ 'ప్రారబ్ధాంతమని' (55వ పేజీ), 'నీ సర్వావయవాలను స్పృశించాలి. నీకర్మానుభవములకు శోకించాలని' అని చెప్పగా వ్రాసేస్తారు. చేవ్రాలున్న ప్రతివా ఏది వ్రాయ వీలుపడును, వ్రాసిన ప్రతిదానికీ అచ్చుపీసుకుపడుమా ఎందుకు పనికివచ్చే ఈ పుస్తకం ఇంకా తెలుస్తుంది.

—శ్రీరామచంద్రమూర్తి

మెదడుకి మేత

(14 వ పేజీ తరువాయి)

1—>9; 13—>5 ఈ విధంగా 8 పువ్వులు తీసివేయగా ఇంక 5 లో ఒక పువ్వు, 7 లో ఒకపువ్వు మిగిలిపోతాయి. మన సమస్యలో ఒక్కపువ్వుమాత్రమే మిగలాలని షరతు. ఎలాచేస్తే ఇది సాధ్యం అవుతుందో ప్రయత్నించి చూడండి!

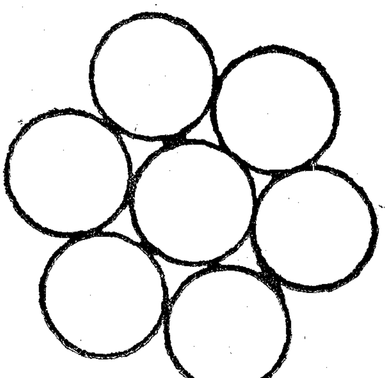
జవాబులు

(క) లోహగుండు వ్యాసార్ధం R అడుగులు అనుకుంటే, దాని ఉపరితల వైశాల్యం $4\pi R^2$ చ.అ; దాని ఘన పరిమాణం $4/3\pi R^3$ ఘ. అ. ఈ రెండూ సమానం అయితే R=3 అడుగులు.

అంటే 3 అడుగులు వ్యాసార్ధంగల నల్ల లోహగుండును తయారుచేసి, దేవీ విగ్రహానికి 113·11 అడుగులదూరంలో ప్రతిష్ఠించింది. దేవికోరిక విచిత్రంగా ఉంది!

(చ) అతడు నా కుమారుడు అవుతాడు.

(ట) ఆరుగుండ్లు పేర్చవచ్చు. ఈ సమస్యలో నల్లగుండు వ్యాసం ఎంత అయినా మనకి ఒకటే.

(త) 14 వ పళ్ళెంలోనుంచి పువ్వును తీసి 7 వ పళ్ళెంలోఉంచి, ఆట మొదలు పెట్టు. ఈ క్రింది ఎత్తులు వరుసగా వెయ్యాలి.

3—>11; 1—>3; 4—>2; 16—>14; 13—>15; 15—>7; 9—>1; 1—>3; 3—>11.

చలన చిత్రోత్సవం

(58-వ పేజీ తరువాయి)

ర్జాతీయ ప్రశంసల నందుకున్నవే.

పోలిష్ రచయితల్లో పేరు మోసిన కజమీర్జ్ బ్రాండిస్ వల ఆధారంగా 'హవ్ టుబి లవ్డ్' నిర్మించబడింది. ఇది ఫెలిక్జా అనే రేడియోనటి జీవితచరిత్ర. పారిస్ వెళ్ళే విమానంలో స్మరించుకున్న గతస్మృతుల చలనచిత్రీకరణ...ఫెలిక్జా పూర్వం ఒక స్టేజి నటి. ఆమె ప్రియుడు విక్టార్. అతన్ని ఎంతగానో ప్రేమించింది కాని విక్టార్ గుర్తించడు. కృతఘ్నుడుగా వ్యవహరిస్తాడు. ప్రేమకోసం వేసే ఆమె ప్రతి అడుగూ ఒక అగాధంలో పడిపోయేది. ఫలితంగా మనోవ్యధ, దుఃఖము ఆవరించేవి. కథకు బ్యాక్‌గ్రవుండ్ 1939 యుద్ధం. యుద్ధమనే కాన్వాసుమీద ఫెలిక్జా ప్రేమ కథ ఈ చిత్రం. ఇలానే తక్కిన చిత్రాలు కూడా ఒక లక్ష్యాన్ని నెరవేర్చేవిగాను, ఒకప్రయోజనాన్ని సాధించేవిగాను ఉన్నాయి.

అంతర్జాతీయ చలన చిత్రోత్సవాలు భావ వికాసానికి దోహదంచేస్తూ పరస్పర అవగాహనను పెంపొందింప జేస్తాయి. ఇటువంటి చిత్రోత్సవాలు కూడా పరిశ్రమకు వన్నె తీసుకువచ్చేవే. రచయితలు ప్రపంచంలో ఏం జరుగుతున్నదీ తెలుసుకుని తమకలాన్ని నడిపించే ముందు కొంచెం ఆలోచన చేస్తారు. దర్శకులు సూక్ష్మదృష్టి—దూరదృష్టుల అంతరాంతరాల నిశిత పరిశీలనతో ప్రయోగం చేసి ప్రయోజనాత్మకమైన చిత్రీకరణ జరుపుతారు. నిర్మాతలు చిత్రనిర్మాణంలో కొత్త సొబగుల్ని తీసుకువస్తారు. ఇలా అనేక విధాలుగా పరిశ్రమకు సేవ చేసే చిత్రోత్సవాలు విరివిగా జరుగుతూవుంటే చలనచిత్ర నిర్మాణం కొంగ్రొత్త పోకడలను తప్పక సంతరించుకుంటుంది.

'పోలిష చలనచిత్రోత్సవా'న్ని ఏర్పరచిన 'ఫిల్మ్‌ఫాన్స్ అసోసియేషన్, సర్వదా అభినందనీయమైనది. స్థానిక 'మేఖలటాకీస్'లో ప్రారంభోత్సవానికి విచ్చేసిన గౌ. శ్రీ జస్టిస్ టి. రామప్రసాదరావు చిత్రోత్సవాల అవసరాన్ని వివరించారు. సౌత్ ఇండియన్ ఫిల్మ్ ఛాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ అధ్యక్షులు శ్రీ ఎ. యల్. శ్రీనివాసన్ ప్రభృతులు ప్రసంగించారు.

శ్రీ జె. వి. సచ్చిదానందరావు ఫెస్టివల్ కమిటీ అధ్యక్షులుగావుండి మరో పది హోర్నురు కార్యకర్తలతో ఈ చిత్రోత్సవాన్ని జయప్రదం చేశారు.

పోలిష్ చలనచిత్ర పరిశ్రమ గురించిన మరికొన్ని వివరాలు:

సంవత్సరానికి—

పూర్తిచిత్రాల సరాసరి—25 నుండి 50 వరకు. టెలివిజన్ కొరకు—20. సంక్షిప్త చిత్రాలు—400. డాక్యుమెంటరీలు—200 వార్తా చిత్రాలు—104.

వనితాలోకం

(15 వ పేజీ తరువాయి)

మంతటా బౌద్ధధర్మం వ్యాప్తిలోకి వచ్చేసింది. సంఘమిత్ర నాటిన బోధివృక్షం శాఖోపశాఖలుగా పెరుగుతున్నట్లుగానే బౌద్ధమతంకూడా అలానే విస్తరించ సాగింది, మహేంద్రుడు, సంఘమిత్ర ఎనభైఏళ్ళు జీవించారు. చందు ముసలివాళ్ళయే వరకు వారు బౌద్ధధర్మాన్ని బోధిస్తూనేవున్నారు.]

'మహేంద్రుని రాకతో సింహళ సంస్కృతి చరిత్ర ప్రసిద్ధమయింది. అతను బౌద్ధమతాన్నే కాకుండా, పూర్తి నాగరికతను సింహళదేశానికి కొన్నిగా తెచ్చాడు. సింహళ మహిళా లోకానికి సంఘమిత్ర చేసిన సేవ అంతా యింతా కాదు. వనితల జీవితానికి ఆమె వన్నె తీసుకు వచ్చింది.''

—ఒక చరిత్రకారుడు.

[సంఘమిత్ర నాటిన బోధివృక్ష పరిరక్షణకు ఎంతో జాగ్రత్త తీసుకున్నారు. దాని మాతృక గయలో క్షయమయినా సిలోన్‌లోని వృక్షము మాత్రము ఎంతో దృఢంగా వుంది. దీనిని సింహళంలో 'బో వృక్షమంటారు. ఇది బౌద్ధమతానికి పవిత్ర చిహ్నంగా ఎంచబడుతూ వుంది. ఇది పెరిగిన చోటు పుణ్యస్థలమై ఉన్నది. ప్రపంచం నలుదెసల నుండి యాత్రికులు ఈ విహారాన్ని దర్శించి వెళ్తూ వుంటారు. ప్రసిద్ధమైన ఉత్కృష్ట చరిత్రను చాటే ఈ వృక్షము ప్రపంచంలోని వృక్షజాలమంతటిలోను పురాతనమైనదని అంటారు. బుద్ధదేవుని అత్యుత్తమ 'ఉపాసిక' అయిన సంఘమిత్ర పేరుతో కూడా ఈ వృక్షాన్ని ఆరాధిస్తూ వుంటారు.]

—వి. సు.

Edited, Printed and Published by S. Radhakrishna at the Andhra Patrika Press; 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras-1. Chief Editor: S. Sambhu Prasad.